

„Nem könnyű persze megválni régi épületektől, különösen templomterektől, de a magyar evangélikusság lélekszámát tekintve nem alaptalan feltenni a kérdést: indokolt-e kitarítani épületeink mellett akkor is, ha már csak harmadannyi hívünk van, mint az épületek létrejöttékor?”

► Az országos felügyelő naplójából – 5. oldal

„Kíséreljük meg megválaszolni, mit végez az egyház a személyiség kiteljesedése és a társadalom jobbá tétele érdekében! Hívjuk segítségül a szociológia és a lélektan ismert kifejezéseit, amelyek lehet, hogy egészében nem fedik le az eddig használt bibliai kifejezések tartalmát, de érthetővé teszik válaszainkat a kívülállók számára is.”

► Az egyház küldetése mai nyelven, új fogalmakkal – 11. oldal

„Még ne tessék abbahagyni az olvasást, mert nem korholás ez, hanem a Szentlélektől indított felkiáltás, menteni, ébreszteni akaró kiáltás! Vissza kell térni a hitélet forrásához!”

► Örökké pünkösd – 13. oldal

Célközben ► 4. oldal
Az ötödik országos evangélikus találkozó programja ► 5. oldal
Az EVT pünkösdüzenete ► 8. oldal
Értjük egymást? ► 8–9. oldal
Húsz éve halt meg Káldy Zoltán ► 12. oldal

Pünkösd ünnepére

Az anyaszentegyház titka: a Szentlélek Isten eljövetele és munkálkodása földi világunkban

Valljuk meg őszintén „egymás között”, hogy a Szentlélek Isten személye és munkálkodása hitünk és életünk, egész teológiánk egyik legnehezebb kérdése. Hány-szor elmondtuk már az Apostoli hitvallás harmadik hitágazatával a gyülekezetben: „Hiszek Szentlélekben!”

De hiszünk-e benne valóban úgy, hogy ő a láthatatlan mozgatóerő az egyházban, hitünk és szeretetünk igazi, dinamikus mozgatóereje és az örök élet rendíthetetlen reménységének a végső forrása bennünk? És ami min-

dennek a próbája: szoktunk-e valóban a Szentlélek Istenhez imádkozni? Könyörögni szívünk legmélyéből a legnagyobb ajándékért, amelyet a keresztyén hívő egyáltalán kérhet: a Szentlélek Isten ajándékáért, jelenléteért és munkálkodásáért személyes és közösségi életünkben? Valóban bűnbánatra indító kérdések ezek, amelyek a legérteljesebben az egyházi esztendő harmadik nagy ünnepén, pünkösdkor vetődnek fel keresztyén életünkben.

► Folytatás a 3. oldalon

Május 19. – missziói nap a három egyházkerületben

Új kezdet délen

Missziói nap Rákoskeresztúron

► A 2007. év sokat ígérő ösztö-vetségi igéjének – „*En újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd meglátjátok!*” (Ézs 43,19a) – az üzenetére alapozták a Magyarországi Evangélikus Egyház három egyházkerületében megrendezett missziói napnak a programjait. A Déli Egyházkerület idei missziói napjára érkezőket a Budapest-Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházköz-ség templomában várták a vendéglátók május 19-én, szombaton.

Az egyházkerület sok gyülekezetéből – még a kezdési időpont után is szép számmal – érkező híveket elsőként Kósa László, a rákos-

püspökhelyettes közös, rendhagyó témafelvezető igehirdetése volt, amelyet Ézs 43,18–21 alapján tartottak. A különböző színű igés lapokon olvasható szakaszról úgy osztották meg gondolataikat a hallgatósággal, hogy egymást felváltva vezették tovább az igeversek értelmezését, a szót egymásnak átadva fejtették ki az ige mai, aktuális üzenetét, s a versek felhasználásába a híveket is bevonták. A résztvevők a kezükben lévő lapok színei alapján ezután csoportokba rendeződtek, s a szomszédos Pál Apostol Katolikus Általános Iskola és Gimnázium termeiben – a kerület lelkészeinek vezetésével – csoportbeszélgetésekben dolgozták fel a témafelvezetőben hallottakat.

A missziói nap programja az ebédszünet után a Déli Egyház-

Világverseny és világnak szóló üzenet Győrött

► A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület missziói napjának a győri gyülekezet adott otthont; a több mint háromszáz résztvevő a város híres evangélikus szigetének az épületeiben gyűlhetett össze. Igaz, többen kissé nehézkesen jutottak el a helyszínre, ezen a hétfőn ugyanis Győrben egy nemzetközi sportesemény is zajlott – itt rendezték meg a duaton-világbajnokságot –, ezért a város legfontosabb útvonalait lezárták. Am mind-ez nem akadályozta a testvéri találkozást.

A templomban gyülekezőket Verasztó János kerületi missziói lelkész köszöntötte. Az énektanulás után a délelőtti evangélicizációs igehirdetés következett. Szeverényi János felhívta a figyelmet: a missziói napoknak az a céljuk, hogy az egyház születésnapja, pünkösd előtt összegyűljön Isten népe, és könyörögjön, hogy legyen élet bennünk. Az országos missziói lelkész a másik két helyszín résztvevőit is

imádkozott, hogy a gyülekezetek mindenütt megtapasztalják Isten áldását. Ézs 43,19 alapján tartott igehirdetésében Szeverényi János utalt arra, hogy sajnálatos, ha az egyház legfontosabb üzenete a társadalom számára a személyi jövedelemadó 1%-ának a felajánlásra vonatkozó kérés. Nem azt kellene hirdetnünk inkább, hogy Isten újat cselekszik?

► Folytatás a 3. oldalon

A legkisebb északi gyülekezet nagy napja

► A missziói napot megelőző reggelen némi aggodalom kerítette hatalmába a házigazdákat. Az Északi Egyházkerület legkisebb városi gyülekezte ugyanis az eddigi legnagyobb létszámú missziói napnak nézett elébe: több mint félezer résztvevőt regisztráltak a Mátralábánál fekvő gyöngyösi gyülekezetben megrendezett alkalomra.

Az érkezőket a helyi Kolping-iskola nagytermében fogadta dr. Fabiny Tamás, a kerület püspöke, valamint Blatniczky János kerületi

evangélikusokhoz tartoznak, saját istentiszteleti helyük még nincsen. A törekény, de igen határozott, Isten ügye iránt elkötelezett lelkész a pásztorlásával élő, megmaradni és fejlődni akaró közösség él itt.

A főelőadást tartó Balicza Iván a radikális változásra helyezte a hangsúlyt: Isten nem engedte, hogy megsokasodjon a bűn a világban, ezért még nagyobb erővel jött el a földre. Fiát küldte el, hogy szeretete legyőzze a bűnt – hangsúlyozta. Mi azonban sokszor úgy élünk, mintha Isten nem is lenne. Holott ő újat kezd a nyomorúságban az emberrel; és ez valami egészen újnak a kezdetét jelenti, nem felújítást,

missziói lelkésznek és Fatalin Helgának, a hatvan-gyöngyösi gyülekezet lelkészének a kis csapata.

A kezdőáthítat után a jelenlévők egy élő interjú tanúi lehetek: Fabiny Tamás kérdezte Fatalin Helgát a missziói gyülekezet jelenéről (képünkön). Mint a lelkész elmondta, e közösségnek az életre hívását Szevhlo Gábor lelkész, a nemzetközileg is ismert gyermekmentő kezdeményezte 1934-ben. Jelenleg a hatvani

újítást – mutatott rá a budavári lelkész.

A résztvevők a csoportos beszélgetésre készülve nyolc különböző téma közül választhattak az új kezdet gondolatkerében: új kezdet a házasságban, a családban, a nagyszülői életszakaszban, a megkötöttség után, az egyház életében és ébredésben, a gyülekezetben, a fiatalokban, az egyéni életben.

► Folytatás a 3. oldalon

FOTO: BOTTA DÉNES

keresztúri egyházköz-ség igazgató lelkésze köszöntötte. Együttal röviden, vetített képekkel illusztrálva bemutatta a megjelenteknek a négy templommal rendelkező házigazda gyülekezetet.

Kis János kecskeméti lelképásztor, a Déli Egyházkerület missziói lelkésze településenként köszöntötte a kerületből érkező kisebb-nagyobb közösségeket. A délelőtti központi programja Gáncs Péter püspök és Szabóné Mátrai Marianna

kerület 2007. évi hűségérmeinek és az újonnan alapított, elsőként odaítélt Tessedik Sámuel-díjnak az átadásával folytatódott. A díjazottak a kerület kibővített elnökségének a tagjaitól, Gáncs Péter püspöktől, Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelőtől, Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettestől és Andorka Árpád egyházkerületi felügyelőhelyettestől vehették át kitüntetésüket.

► Folytatás a 3. oldalon

FOTO: MENYES GYÜLLA

SEMPER REFORMANDA

„A Lélek ezt a kettőt akarja elérni és megteremteni minden keresztyénben: először bizonyosodjék meg a szívük, hogy kegyelmes Istenük van; azután legyenek képesek maguk is segíteni másokat könyörületességgel. Az első azt teszi, hogy kibékültek Istennel, s mindenük megvan, ami csak kell. S ha ez így megtörtént, akkor megkezdődhetik segítő isteni szolgálatuk a könyörületességgel.

Mert mikor a keresztyén megismerte Krisztust mint Urát és Megváltóját, aki a halálból kiszabadítva tulajdon országába és örökségébe juttatta – szívét e megismerés úgy megtelíti, hogy készséggel igyekszik mindenkit hozzásegíteni ehhez az áldáshoz. Hiszen nincs nagyobb öröme, mint az a kincs, hogy Krisztust megismerte. Ezért útra kel, tanít, int másokat, dicsekvéssel tesz kincseről mindenki előtt hitvallást, s buzdgón könyörög, hogy mások is hozzájussanak ehhez a kegyelemhez. Isten kegyelméből és békességéből nyert felséges nyugalomban is nyugtalan Lélek ez, amely nem tud csendben maradni, sem pihenni, hanem minden erejével azon fáradoz, hogy továbbvigye Isten dicsőségét, hogy mások is vegyék a kegyelemnek és könyörületességnek ezt a Lelkét.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

PÜNKÖSD ÜNNEPE – 4MÓZ 11,11–17.24.25

Az Írásokból türelmet és vigasztalást meríthetünk

„Amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg, hogy az Írásokból türelmet és vigasztalást merítve reménykedjünk” – írja Pál apostol a Római levélben (15,4). 2007 pünkösdjén különösen is megtapasztaljuk ezt, hiszen az egyház születésnapján az Őszövetség népe történetének egyik fontos eseményében kapjuk a tanulnivalót. Ez a tény már önmagában is fontos üzenetet hordoz: a Szentlélek munkájának földi története nem azon a bizonyos pünkösdön kezdődött, hiszen a Szentháromság harmadik személye örökkévaló, ahogy az Atya és a Fiú is. A világ teremtésének is részese (1Móz 1,2).

Mai igénk csak az egyik bizonyíték arra, hogy nem tévedtek az atyák, amikor a Niceai hitvallásban így fogalmaztak: a Szentlélek szolt a proféták által. Amikor Jézus Urunk tanítványainak adott ígérete – „nemsokára Szentlélekkel kereszteleztek meg” (ApCsel 1,5) – számukra is megrázó módon és nem remélt erővel beteljesedett, akkor az lett világossá, hogy az egyház történetével nemcsak folytatódott a Lélek munkája, hanem egyúttal az üdvösségtörténetnek egészen új korszaka is elkezdődött. A Szentlélek munkájának legmélyebb titkaira és összefüggéseire is fény derült. Bár hatalmunkba nem keríthetjük, nem tudjuk, honnan jön, és hova megy (Jn 3,8), de azt tudhatjuk, hogy ahova megér-

kezik, ott Jézus nevére hajolnak meg a térddek (Fil 2,10), és csak a Szentlélek által vallhatjuk Úrnak Jézust (1Kor 12,4). Ahogy az első keresztyén pünkösdön Jeruzsálemben a háromezerrel, úgy ma is megtörténhet a csoda. Ha nehéz is a helyzetünk, de nem reménytelen, mert ígértünk van arra, hogy a Lélekért való könyörgésünk meghallgatásra talál (Lk 11,13).

Igénket olvasva megvigasztalodom. Lám, még Mózes is! Ha még ő is ereje végére érhetett, ha vele is megtörtént, hogy nem bírta tovább, ha még őt is elfoghatta a keserűség, ha még ő is úgy érezhette, hogy túl nehéz a feladat, és egyedül nem győzi, akkor van, lehet mentség számomra, számunkra is. Mert valóban megtörténhet velünk is, hogy elfogy az erőnk, nem látjuk értelmét semminek, halálosan fáradtnak érezzük magunkat, és ilyenkor még Istennel is perben és haragban vagyunk.

Megdöbben Mózes őszintesége. Egészen másként viselkedik, mint ahogy mi szoktunk. Nem mondja, hogy majd összeszedi magát, majd elmúlik, majd magától megjavul a helyzet. Pontosan tudja, ereje végére ért. Belátja, nincsenek rejtett, még mozgósítható tartalékai. Nem tudja betelteni hivatását, ha Isten nem segít rajta.

Csak a Lélek vezetheti el az embert az őszinteségnek erre a fókára. Csak a Lélek

szabadíthat meg bennünket az önáltatástól, és tárhatja fel előttünk valóságos helyzetünket. Minket is vigasztalhat, hogy Isten nem utasítja vissza Mózes panasztát. Nem fordul el tőle, amikor Mózes kiönti előtte szívét. Nem dorgálja meg, nem tesz neki szemrehányást sem. Meghallgatja, és segít rajta. Hiszem, ez is a mi tanításunkra íratott meg...

Mózeset nem menti fel Isten a szolgálat alól. Nem küldi kordkedvezményes nyugdíjba, és nem hagyja magára. Segítőket, szolgatársakat ad mellé. Nem kell többé egyedül viselnie a terhet. Ahol a Lélek munkában van, ott nem maradnak magányos harcosok Isten emberei, ott nem egyszemélyes üzemként működik a gyülekezet.

Isten ma sem akarja, hogy elhívott szolgálói magukra maradjanak. Lelkészeknek, gyülekezeti tisztviselőknél szóló bátorító és figyelmeztető üzenet ez. Ahogy tapasztalom, egyházunkban sokaknak meg kellene hallaniuk. Gyakran hallom: új emberekre van szükség, és csak az a kérdés, hogyan lehet sértődés nélkül megszabadulni az idősebbektől. Ahogy hallottam és tapasztaltam, a múlt évi általános tisztújítás folyamán is voltak olyanok, akiket csak az az egy szempont irányított. Félreértés ne essék, én magam sem gondolom azt, hogy ne kellene frissíteni, az ifjabbakat megszó-

lítani, rájuk is egyre több feladatot bízni gyülekezeteinkben és egész egyházunkban. De azért ne hagyjuk figyelmen kívül, amit ezen a pünkösdön az Írásokból megtanulhatunk. Amikor Isten Mózesnek munkatársakat, segítőt ad, akkor nem generációváltást hajt végre, nem cseréli le az addig nem eléggé aktív embereket, hanem megújult lélekkel ajándékozza meg azokat, akiket melléje állít.

Az elhívottak, a szolgálatba állítottak nem a maguk urai. Isten úgy és akkor használja őket, ahogy jónak látja. Ennek felismerése minket is aláztatra indít. Gyülekezetépítő terveinket, stratégiánkat csak az Írásokból tanulva formálhatjuk neki tetsző módon. Csak így remélhetjük, hogy megnyugszik rajtunk a Szentlélek Úristen áldása, és végre belekap a Szel ernyedt vitorláinkba.

■ ITTÉS JÁNOS

Imádkozunk! Jöjj, Szentlélek Úristen! Győzd meg szívünket, hogy belássuk, szükségünk van rád, hiszen nélkülöd erőtlene és csüggedtek vagyunk. Tedd hatékonyá szívünkben az ige üzenetét, hogy belőle vigasztalást meríthessünk. Teremts újjá bennünket, és formáld élő közösségekké gyülekezeteinket, hogy betölthessük tőled kapott hivatásunkat Jézus Urunk nevének dicsőségére és a ránk bízottak üdvösségére. Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Imádunk és áldunk, egy igaz Isten, aki kiárasztottad Szentlekedet, hogy egyházad népe dicsőítsen téged mindenkor. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Lektor:] Pünkösd ünnepén könyörgünk az ünnep titkáért, a Lélek ajándékáért, hogy téged illesse ünneplésünk. Atyánk, jöjj gyermekeid elé! Akik nem tudunk a Lélek erejétől, a Lélek tüztől szívvel-szájjal vallani téged, könyörgünk, szánj meg minket, és oltsd szívünkbe irlalmadból a neked örvendő éneket az ünnepnapon. Igéd szüljön gyermekeket, Szentleked adja, hogy felismerjünk téged, mennyei Atyánkat és egyszülött Fiadat! Részessíts az

úrvacsorai közösségben élő Urunkkal. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Lektor:] Pünkösd ünnepén könyörgünk azért is, hogy megelevenedjünk a Lélek által. Elhívott szolgálatot vedd körül kegyelmeddel. Hadd kövessünk téged, hadd szóljunk rólad, hadd áldjon az életünk! Erősítsd egyházadban az igehirdetőket, állj a felelősséget hordozók mellé, támogasd a neked tetsző szolgálatban püspökeinket, az espereseket, a felügyelőket és a presbitereket! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Lektor:] Pünkösd ünnepén könyörgünk, hívd el

a veled való közösségre konfirmandusainkat! Ha rajtunk múlik, eltűnik Krisztus neve a családokban. Bizonyágtérvő gyermekekért, ifjúságért imádkozunk ma, a Lélek ünnepén. Ajándékozd meg a falvakban, városokban, lakótelepeken élőket megújulással. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Lektor:] Urunk, ezért a viláért is könyörgünk, amely lelketlen, haszontelős, megromlott. Emeld föl arcunkat, hogy ne csak magunkat lássuk, hanem hadd lásson meg téged mindenki, hogy meggyógyulhasson. Költözz a szívekbe; békesség és igazságszeretet, önzetlenség és szolidaritás, irlalom és részvét legyen bennünk. Emeld föl hazánk vezetői-

nek az arcát, és tedd a világ fiait a te fiáiddá. Újítsd meg nemzetünket! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] ...hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Lelkés:] Az ünnepnapon magukra maradtakért, az ágyban fekvő betegekért, a kórházban lévőkéért, a haldoklókéért és a gyászolókéért könyörgünk. Látogass meg, Urunk, minden embert Szentlekeddel, hogy ne legyen egyedül bajával, keserűségével senki sem. Őrizd meg az ünnepen a családok egységét. Tedd lehetővé az egymással történő beszélgetés örömét. Nyisd ki a szíveket, tápláld minket szeretetedből, áraszd ki Szentlekedet, Jézus Krisztusért kérünk, hallgasd meg gyülekezetünk imádságát!

[Gyülekezet:] Ámen.

PÜNKÖSD 2. NAPJA – 1MÓZ 11,1–9

Esperesi tanácskozás

Evangélikus egyházunk esperesi kara idei második tanácskozását tartotta az elmúlt héten. Az esperesi kollégiumnak ezúttal a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület győri székháza adott otthont. Az eseményen részt vevők köre kibővült a püspökökkel és a püspökhelyettesekkel.

Szankó Gyöngyvér, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmege esperesének a nyitóahátata után a megjelentek a paksi országos találkozó előkészületeiről szóló tájékoztatót hallgattak meg. Ezután számos olyan téma került napirendre, amely szorosan összefügg az esperesi szolgálattal. Az esperesek elkezdtek kidolgozni az esperesi hivatalviszogatatok egységes rendszerét, megvitták az egyházközi közgyűlések törvényességi kérdéseit és a tiszteletdíjak helyzetét, valamint annak lehetőségét, hogy miként lehetne az evangélikus vállalkozókat jobban bevonni gyülekezeteink életébe.

Az esperesi kollégium plenáris gyűlése után az összejövetel egyházkerületi csoportokra bontva folytatódott, majd fejeződött be. Az esperesi kollégium következő tanácskozására október 8–10. között kerül sor egyházunk balatonszárszói konferencia- és missziói otthonában.

■ KISS MIKLÓS

Bábeli nyelvzavar helyett pünködsi megértés

Nagy kísértés a történelmi messzeségben elveszni. A Szentírás őstörténeti közül Bábel tornyának az építése adható a legérdekesebb; sok ezer oldalt írtak róla, sokféle nyelven, ókori történetészeket – például Hérodotoszt – is idézve. Mert az épület megépült, legalábbis nagyobb részben. Azt is kikutatták, hogy a Bábel név (görögösen Babilon) eredeti formájában („Báb-ili”) szert jelenthette: Isten vagy istenek kapuja. Nagy kísértés a történelmi messzeségben elveszni. S tekinthető ez az ókori építmény az istenellenes lázadás ősi jelképének, az emberi gőg, felfuvalkodottság, önhietség relikvijának.

Nagy kísértés lenne a történet segítségével leszólni a modern jelent, a jelen „túlközelségében” elveszni. Mert Bábelnek ma is vannak tornyai. Lerombolt és ágaskodó tornyai. World Trade Center – csak meg-hökkentő emléke a mammon Bábel tornyának. A globalizmus vagy a zöld, barna, vörös színű ideológiák: Bábel tornyai. Részben romosan, részben ágaskodva, de ilyen Bábel tornya a minden problémára üdvözítő megoldást kínáló szerénytelen tudományoskodás is. S mini, privátizált Bábel-tornyaikat akkor ne is emle-gessük; több van belőlük, mint sündiszno hátán a hegyes tüske. Nagy kísértés lenne a jelen „túlközelségében” elveszni.

Akkor is, mint azóta is generációnként kitért az emberből a gigantomania, istent akarva játszani, imitálni. Az em-

ber minimum a titánok egyike szeretne lenni (vö. Titanic), még az élő Istennel is versenyre kelne az alkotásban... Pedig az isteni (teremtés) és az emberi között végtelen a távolság.

A lényegét nem szabad megkerülnünk: az özönvíz utáni égbe nyúló toronyépület az emberi fennhőzárásnak, gőgnek elgondolkodtató, aláztatra indító jelképe. Mert hencegni szeretünk.

Ilyen mérhetetlen hencégés volt nem is olyan régen az, hogy „meghódítottuk a világot”, holott ennek modellezése élénk tárja a szerény valóságot. A modell egyszerű: ha a Nap egy méter átmérőjű gömb lenne, akkor a Föld csak egy teniszlabda nagyságú tárgy, és a modell Naptól mintegy két kilométerre lenne. Úrhajónk ennek a teniszlabda Földnek a felszínétől emelkedett fel alig milliméternyi magasságra. Alulnézetből tisztes dolog a gravitáció feletti győzelem. De felülnézetből?

Isten felülnézetből tekintett le a földre, és még le is kellett jönnie, hogy lássa az emberi hangyaboly szuperaktív és vele szemben ellenséges nyüzsgését: „Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek.” (5. vers)

S következik az őstörténet szerint az addig egységes emberi nyelv összevazarása. Isten bármikor könnyedén történelmi zavarba hozza az ellene lázadókat. Van egy határ, amelyet az Isten ellen hözöngő ember mégsem léphet át. Le-

AZ ÜNNEP IGÉJE

het, hogy egy bizonyos pillanatban – akár évtizedekig is tarthat ez – a fontoskodó ember úgy véli, hogy ő az úr itt, ameddig a távcsöves-teleszkópos szemek ellát. Egy ideig szövetkezhetnek Isten ellen, kitalálhatják a mennyei helyett a földi mennyország fényes ígértét, de eddig sajnos csak a poklot sikerült itt megteremteni. Klónozás vagy szupertekniká, mindegy, Isten meghúzott egy átléphetetlen határt. Eddig, és tovább nem!

A bábeli lázadás óta – megrendítő jelkép – nem vagy csak nagyon nehezen értjük egymást. Még a felekezetek sem értik egymást! Micsoda sátni trükk, hogy sokszor a magukat Krisztus-követőknek tekintők sem értik egymást, nem egy nyelvet beszélnek. S ha még tovább fokozzuk: mekkora baj, hogy gyakorta még az egy felekezethez, egy gyülekezethez tartozók sem értik egymást, vagy – és ez is sátni trükk – nem akarják megérteni egymást. Pedig ez a fájdalmas tény semmi más nem bizonyít, csak azt, hogy életbe, örök életbe vágón fontos számunkra – újra és újra – a pünködsi élmény, a Szentlélek vétele!

S ha fellepazzuk Az apostolok cselekedetei-

nek a második fejezetét, azt olvassuk, hogy az idegen nyelvűek mind, kivétel nélkül értik az apostolokat. S mindegyikük „a maga anyanyelvén” hallja, amint az apostolok „az Isten felséges dolgairol” beszélnek.

Mást nem tehetünk, csak aláztatosan könyörgünk: adjon Isten újra egyetértést teremtő pünkösdöt. Mert belátjuk, hogy a Szentlélek egységes nyelvet teremtő csodája nélkül nem vagy csak alig értjük egymást, Isten és egymás ellen fordulunk. Életbevágóan fontos a pünkösd!

Míntha betelt volna az idő, hogy könyörögjünk a Szentlélekért, és eközben felemelő, vigasztaló élmény, hogy már ez a szándékunk is a Szentlélek munkája bennünk! Csak engedjük a Szentlélek szelének, hogy járja át az életünket, és a lángnyelvek tüzesítsék fel majdnem hamuvá zsugorodó hitünket! Most gyülekezetenként, egyenként (egy)házi feladat könyörögni a Szentlélekért. Merthogy nagyon rászorolunk, ez vitathatatlan!

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozunk! Úr Jézus! Te ígérted meg, hogy nem hagysz minket árván, s elküldöd a Lelket, a Pártfogót, a Vigasztalót, a lelkesítőt, az újjászülőt! Érte könyörgünk. Köszönjük, hogy már az imádság is a te indításod a lelkünkben. Hálatel szívvel könyörgünk a pünkösd nekünk adható teljességéért: bábeli zűrzavar helyett adj nekünk pünködsi megértést. Ámen.

Rákoskeresztúr

◀ Folytatás az 1. oldalról

Hűségérmet kapott *Bence István* (Pesterzsébet), *Havasi Dezsőné* (Csikóstóttós), *Nagy Sándorné* (Orosháza), *dr. Majthényi Béláné* (Kecskemét) és *Rágyanszki Anna* (Kondoros). Tessedik Sámuel-díjat kapott az év lelkeseként *Káposzta Lajos* nyugalmazott esperes, soltvadkerti lelkész, az év pedagógusaként *Urbán Ágnes*, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tanára és az év diakóniai munkásként *Szabó Istvánné*, a kiskőrösi Jó Pásztor Evangélikus Szeretotthon munkatársa.

A díjak átadása után *Káposzta Lajos* mondta el köszönő szavait az ünneplő közösség előtt. (A déli kerület hűségérmeseinek és Tessedik-díjasainak a laudációi az *Evangélikus Élet* június 3-i számában lesznek olvashatók.)

Ezután került sor a vendéglátó Pesti Egyházmegye bemutatkozására. A képen, hangban és zenében megnyilatkozó „bizonyágtétel” első műsorszámát a zuglói gyülekezet bábcsoportja szolgáltatta, majd *Kákay István* és *Kákay Katalin* zenészeknek, a *Lőrinci Grádcso* énekkarnak és a *Poézis* együttesnek az *Íme, az ember* című zenés darabját konferálta fel *Győri Gábor*, az egyházmegye esperese. Ezt követően a pesterzsébeti Zákus Média Centrumnak a Pesti Egyházmegyeről és gyülekezetéről készült videofilmjét tekinthették meg a résztvevők. Ehhez kapcsolódva *Gáncs Péter* bemutatta a közönségnek a missziói napra elkészült, a Déli Egyházkerület egyházmegyeről és gyülekezetéről szóló új kötetet, a *Déli panorámát*, amely a Luther Kiadó gondozásában jelent meg.

A nap zárásaként *Lászlóné Házi Magdolna* pusztaföldvári lelkész gondoskodott igei útravalóról és úti áldásról 2Kor 5,17 alapján.

■ PETRI GÁBOR

Győr

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az ígéhirdetés után a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tantermeiben csoportos megbeszélések zajlottak, majd az udvaron felállított sátrakban ebéddel kínálták a résztvevőket.

A délutáni program a férfimisszió bemutatkozásával kezdődött. *Koháry Ferenc* lébényi lelkész mellett szót kapott még a kíséretében lévő *Manfred Walter* oberfrankeni férfimissziói előadó, valamint *Thomas Högner* körzeti ifjúsági vezető és csapata is; ők arról számoltak be, miként zajlik hazájukban e munkaág szolgálata. Ezután a pécsi gospelkórus adott ízelítőt repertoárjából.

A kerületi missziói nap úrvacsorai istentisztelettel zárult, melyen *Ittész János* elnök-püspök hirdetett ígét 2Kor 5,17 alapján a Krisztusban kapott új remtétről. Felhívta a figyelmet arra, hogy Jézus számára az volt a legnehezebb, hogy tanítványai nem értették meg. Tőle idegen kép élt bennük az egyházzal. Mert azt hitték, hogy bizonyíték, hatalom, győzelem kell. Az új kezdet pedig nem más, mint Krisztus keresztyje. Tizenhét évvel ezelőtt nálunk sokan a visszakapott egyházi vagyont látták – tévesen – az új kezdetet. Valójában nem az a kérdés, hogy van-e új kezdet, hanem hogy részeseiünk-e benne. Hagyjunk fel az ötletekkel, mert kész a megoldás. Amikor Jézus azt mondta: „Elvégeztetett”, akkor múlt el a régi, és íme, új jött létre! – mondta *Ittész János*.

Reménység szerint a győri missziói napon minél többen megtapasztalhatták, hogy számukra is valóság lehet az új kezdet. Az úrvacsora szentségével megerősödve pedig átélhették, hogy a régiék elmúltak, s íme, új jött létre.

■ MENYES GYULA

Gyöngyös

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az aszói, a miskolci és a nyíregyházi evangélikus gimnáziumból érkezett mintegy ötven diákkal, illetve az ifjúsági körök képviselőivel külön beszélgettek a fiatal lelkészek.

Ebédidőben az egyházmegyéek szolgálatuk egy-egy jellegzetes területét mutatták be kivetítők segítségével, majd a pécel-nagytarcsai gyülekezet kórusának, a *Jubilato* vegyes karnak a műsora következett *Bálint Józsefné*, az Észak-Pest Megyei Egyházmegye felügyelőjének vezényletével. Ezután *Fabiny Tamás* folytatta az interjúkészítést: ezúttal a gyöngyösi gyülekezet néhány tagját szolgáltatta meg; ők a saját gyülekezetépítési elképzeléseikről számoltak be. A közös énektanulást *Balicza Iván* felesége, *Ferenczi Ilona* irányította; ez a program egyben átvezetett a záró úrvacsorai istentisztelethez.

„Jó itt lenni, jó az egyházkerületünk-höz tartozni, jó a gyülekezetben lenni, jó a testvérekkel együtt lenni, jó egymást látni, jó egy templom csöndjét megélni, de a legjobb Jézussal együtt lenni!” – vallotta ígéhirdetésében a püspök.

A végig együtt maradó félezer evangélikus látogatása nemcsak erőn felüli, derekas munkát adott a hatvani és a maroknyi gyöngyösi missziói gyülekezetnek és lelkészüknél, de megerősítette, lelkesítette és össze is kovácsolta őket. Ezért is született az a döntés, hogy az istentisztelet of-fertóriumára – pontosan negyedmillió forint – a gyülekezet építését szolgálja.

A missziói nap végétével *Fabiny Tamás* – miután a hirdetések sorában felhívta a figyelmet a Luther Kiadó kiadványaira, illetve az *Evangélikus Életre* – így búcsúzott: „Viszontlátásra június végén Pakson, az országos evangélikus találkozó!”

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Pünkösdi ünnepére

◀ Folytatás az 1. oldalról

Nem csak a mi mai személyes és gyülekezeti életünket jellemzi a Szentlélek Isten személyéről, jelenlétéről és munkálkodásáról való megfelfedezés. Feltűnő az is, hogy az Apostoli hitvallás harmadik hitágazata mennyire háttérben maradt az egyház egész története során is. Elmondhatjuk, hogy a Szentírás ígéjének a Szentlélek személyéről és csodálatos működéséről szóló üzenete az egyháztörténelem során csak három korszakban talált igazi figyelemre és megbecsülésre.

Elsősorban *Augustinusnál*, majd a reformáció korszakában, harmadszor pedig a pietizmus korában, a 17. és 18. században.

Augustinust az egyházban „a Szentlélek ókori teológusának” szokták nevezni, mert nála az egyház és az új élet igazi teremtő Ura a Szentlélek Isten. A reformáció korszaka a második erőteljes újraodaforulás a kérdés felé: milyen összefüggés van Krisztus megváltói műve, a keresztfá teológiája, a Krisztus-hitben megújuló élet és Isten Szentlelkének jelenléte, világunkba való eljövetele között? A harmadik ilyen korszak a pietizmus kora. Számos egyoldalúsága ellenére ez a korszak mélyrehatóan, sokoldalúan foglalkozott a Szentlélek Isten munkálkodása és a gyülekezet, a hívő ember új élete közötti összefüggésekkel.

Ha pedig azt a kérdést vetjük fel, hogy mi magyarázza meg ezt a gyakori távolságtartást a harmadik hitágazattól az egyház kétezer éves története során, akkor főleg két okot kell megemlítenünk. Az egyik ez: a félelem a személyes hitnek, a megtérésnek a vélt háttérbe kerülésétől, ha az új életben valóban minden csak a Szentlélek Isten munkája bennünk. A másik ok: az „új kinyilatkoztatásoktól” való félelem. Nagyon jól tudjuk, már az első korinthusi tévántitoktól kezdve (vö. 1Kor 3., 5. és 15. fejezetei) valóban mennyi tévántítás próbált és próbál mindmáig hivatkozni „a Szentlélek új kinyilatkoztatásaira”!

Rajongó tévelygések, szektás elkülönülő csoportok egyfelől, az egyházi szervezetek szüntelen megújítására és egyoldalúan a „tisza”, az „ortodox” teológiai tanításra építő, megüresedett egyháziasság másfelől: olyan veszélyek

ezek, amelyek mindig fenyegették Krisztus egyházát ebben a földi világban! Ezzel a két állandó veszéllyel küzdve is tisztán magunk előtt kell látnunk az anyaszentegyház igazi nagy titkát: egyedül a Szentlélek Isten jelenléte és szüntelen munkálkodása által teremtett és tartott fenn egyházat ebben a mulandó földi világban!

Összefoglalva az elmondottakat, első lényeges megállapításunk ez: a Szentlélek Isten nem valamilyen személytelen isteni erő csupán az egyházban, hanem az élő, személyes Isten maga, mégpedig a kezdet kezdetétől, a teremtéstől (1Móz 1,2) Isten végső és örökkévaló országának eljöveteleig. Ezt már a *Niceai hitvallás* a legvilágosabban kifejezésre juttatta 325-ben: „Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és életünkben, aki az Atyától és a Fiútól származik, akit az Atyával és Fiúval együtt imádkunk és dicsőítünk, és aki szót a próféták által.”

De a Szentléleknek és az egyháznak ez a legteljesebb összetartozása sehol sem lesz annyira világossá előttünk, mint a pünkösdi eseményben, a Szentírásban (ApCsel 2. fejezete). A Szentlélek Isten az anyaszentegyház megteremtője, táplálója és fenntartója földi világunkban, mégpedig a „kegyelem eszközei” által (a keresztség, Isten teljes igéje és az Úr szent vacsorája).

Ez a csodálatos közösség az anyaszentegyházban a Szentlélek Úristennel ugyanakkor azonban közösség a keresztyények között is, mégpedig a Krisztus Urunk engesztelő keresztfáldozatába vetett hitben; másfelől a másik ember (a felebarát) iránti önzetlen „agapé-szereteten”.

Végül: a Szentlélek Úristen pünkösdi eljövetele, kiadása földi világunkba még csak a kezdet. A testi halál után folytatódik a „test” feltámasztásában, a végső ítéletben, a Krisztus-hitben meghaltak számára pedig Isten örökkévaló országában.

Ez pünkösdsnek, az egyházi esztendő harmadik nagy ünnepének csodálatos evangéliuma, végtelen nagy örömhíre. Bárcsak élővé és teljessé lenne mindnyájunk számára – egyházunkban és az egész világkeresztyénységben – pünkösdsnek ez az üzenete!

■ D. DR. NAGY GYULA

Rekonfirmáció...

ÉGTÁJOLÓ

► Szilas Attila lapunk május 13-i számában nyílt levelet, „Testvéri szót” intézett egyházunk püspökeihez a konfirmáció megreformálása ügyében. Pünkösdi közelében igen aktuális a téma, hiszen a konfirmáció személyes pünkösdi lehet az életünkben, pünkösdi ünnepe pedig felkínálja az újbóli megerősödés, a rekonfirmáció ajándékát.

Úgy vélem, Szilas Attila lelkész kollégám túlbecsüli a püspökök képességeit és lehetőségeit, amikor tőlünk várja a konfirmáció gyakorlat radikális megújítását. Ugyanakkor tökéletesen igaza van, amikor felhívja a figyelmet a jelenlegi helyzet fonákságára és tarthatatlanságára.

A problémakör feltárásában fontos lépéseket tett már az a tudományos konferencia, amelyet egyházunk néprajzi munkacsoportja szervezett 2005-ben, amikor megemlékeztünk a konfirmáció kétszázötven éves hazai történetéről. A konferencia anyaga könyv formájában is megjelent *Veres Emese-Gyöngyvér* szerkesztésében, a *Vallási néprajz* című sorozat 13. köteteként. Részben erre is támaszkodva szeretném továbbgondolni a felvetett kérdéseket.

Megkockáztatom, hogy a konfirmáció csak látszólag a gyülekezetek egyik legszebb ünnepe. Valójában sok tekintetben veszélyes félreértések, kísértések sorozatává válhat. Csak néhányat említek az ismert buktatók közül.

Talán egyfajta német hatásra a konfirmáció sok helyütt valamiféle „felnőtt-avatással” (Jugendweihe) torzul. Az ünnepi köszöntések gyakran üdvözlik a gyülekezet „felnőtt” tagjaiként a többségükben még igencsak éretlen kamaszokat, akik „érettségüket” nemegyszer azal bizonyítják, hogy végleg elballagnak, kikonfirmálnak az egyházból...

További kísértés, hogy a konfirmációi vizsgából csupán megrendezett színjáték lesz, előre kiosztott kérdésekkel, szerepekkel. Veszélyes félreértés az is, ha úgy tűnik: a vizsga teljesítményének „jutalma” a konfirmációi áldás, illetve az első úrvacsoravétel.

Ezeket a kísértéseket legyőzendő, mindenképpen fontos, hogy legyen batorságunk térben és időben, elméletben és gyakorlatban szétbontani, elválasztani és céltudatosan újra felépíteni a konfirmáció egyes elemeit.

A keresztség a biztos fundamentum, de a konfirmáció több mint egyfajta hid

két szentségünk között. Az úrvacsora nem célja, nem következménye a konfirmációnak, hanem erőforrás, útravaló a keresztségben kapott elhívás és küldetés betöltéséhez az egyház közösségében és a világban. *Klaus Douglass* szellemes képével élve: a megkeresztelt, a megkonfirmált „mintegy leemel a bankszámlájáról azt, amit a keresztségben a javára írtak...” (Megalapozott hit, Kálvin Kiadó, Budapest, 2001, 166. o.)

Fontos hídverés a konfirmációs bemutatása, rendszeres szolgálatba állítása a különböző gyülekezeti alkalmakon. Deák téri gyakorlat, hogy a templom előterében színes tablón mutatkoznak be a konfirmándusok. Ugyancsak remek ötlet, hogy a gyülekezeti tagok közül „mentorokat” állítsanak be a fiatalok lelkipátló kisére, segítése, illetve integrálása végett.

A konfirmációi oktatás esélyt teremt arra, hogy a szülőket, a családokat is el

érjük. Ezért érdemes a felnőttképzés és közösségépítés reményében rendszeresen „szülői értekezleteket”, találkozkat, közös programokat, kirándulásokat szervezni.

A konfirmációi vizsga a felnőtt gyülekezeti tagok számára is lehetőséget ad hitük és tudásuk felfrissítésére. Sajnos ezzel kevesen élnek; sok helyütt a vizsga csupán a szűk rokonság szinte zártkörű rendezvénye, mintha az élethosszig tartó tanulás (lifelong learning) programja csak a világban lenne aktuális és sürgető szükséglet.

Megkérdőjelezem Szilas Attila levelének azon állítását, amely szerint „a lelkészeknek nem kátékra van szükségük, hiszen nagyon jól tudják, hogy miként és mit kell tanítani”. Mint aki maga is „elkövetett” 1985-ben egy akkor talán korszerűnek számító kátét *Életjel* címmel, nagyon várom, hogy a munkacsoport végre elkészüljön egy valóban új, mai konfirmációi tankönyvvel. Nem is szólva a felnőtteknek szóló tananyag égető hiányáról; ezt a problémát a 2003-ban megjelent, finnől fordított káté nem tudta igazán orvosolni...

Az ünnepi konfirmációi istentisztelet egyfajta „rekonfirmációt” kínál az egész gyülekezet számára, különösen is a konfirmándus jubilánsoknak, akiket sze-

mélyre szóló meghívóval kell emlékeztetni arra, hogy Isten folytatni szeretné elkezdet jó munkáját bennük és általuk.

Sajnos igaza van Szilas Attilának abban, hogy az idősebb nemzedékek számára még jóval többet jelentett a konfirmáció, mint manapság. Ezt a trendet igazolja a Deák téri tapasztalat is: minél régebbi évfolyamok jubilánsait köszöntjük, annál többen jönnek az oltárhoz. S mindennek nemcsak demográfiai okai vannak...

De ha tudatosan járjuk végig együtt a konfirmáció lépcsőfokait, és biztosítjuk az utógondozást, akkor van remény, hogy a konfirmáció elérje célját. Ahogy Szilas Attila fogalmaz: „életre szóló folyamat” lesz, amely az egész gyülekezet építését, a keresztyén közösségbe való integrálódást szolgálja.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Egyre közelebb

Alig több mint harminc nap, és négy év után ismét találkozhatnak hazánk evangélikusai; tíz év után újra Pakson. Azok számára, akik ez alkalommal is részt vehetnek a szervezésben, előkészítésben, a régi képek, arcok köszöntek vissza. De ez már egy másik találkozó, talán más résztvevőkkel. Ezekben a napokban összesítjük a jelentkezéseket; ez mindig izgalmas feladat. Ilyenkor derül ki, hogy jól becsültük-e meg a szükséges szálláshelyek számát, megfelelő helyszínre terveztük-e a fórumbeszélgetéseket, elég ebédet rendeltünk-e. Mindezek ismeretében már véglegesíteni tudunk sok mindent, de a várakozás és egy egészséges „drukk” mindvégig bennünk marad: „Valóban gondoltunk mindenre?”

Néhány dolog, amelyre gondoltunk, és amelyben a résztvevők partneri viszonyulását kérjük.

Hosszas megfontolás után úgy döntöttünk, hogy a záróalkalmat szabadtéri istentisztelet lesz, melyet másnap felvételről a televízió is közvetít. A hosszú előkészületek miatt csak rendkívüli időjárás mellett változtatunk a helyszínen. Ezért kérjük, hogy esernyőt mindenki hozzon magával, és a kemény lelátókon való ülésre is készüljenek.

A regisztráció, illetve a részvételi díjak beszedése az érkezéskor történik. A gyorsabb ügyintézés érdekében kérjük, hogy az együtt érkezők már előre gyűjtsek össze a fizetendő összeget.

A hátralevő rövid idő alatt még sok feladat áll előttünk, és bizonyára lesznek még olyan információk, melyeket meg szeretnénk osztani a résztvevőkkel, ezért kérjük, hogy kísérjék figyelemmel a találkozónaplót a <http://talalkozo.lutheran.hu> címen.

Hordozzuk együtt imádságban a találkozás örömeit!

■ MARTON TAMÁS

Az ötödik országos evangélikus találkozó programja

Paks, 2007. június 22–23.

Június 22., péntek

Sportcsarnok

17.00: Megnyitás, zászlóátadás, köszöntések – Szabó Vilmos Béla esperes
• Nyitóáthítat – dr. Fabiny Tamás püspök (Lk 5,1–11)

BÉKESSÉG NÉKTEK!

5. Országos Evangélikus Találkozó Paks, 2007. június 22-23.

Jelentkezni a lelkészi hivatalokban lehet 2007. április 30-ig.

Információ: <http://talalkozo.lutheran.hu>
talalkozo@lutheran.hu

• Az Evangélikus Hittudományi Egyetem fúvószenekarának és a paksi gyülekezet énekkarának zenei szolgálata
18.00–19.00: Közegyházi fórum *Evangélikus panoráma* címmel Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes vezetésével. Résztvevők: Muntag András

zsinati gazda, Hafenscher Károly országos irodaigazgató, Szeverényi János országos missziói lelkész, T. Pintér Károly, az Evangélikus Élet főszerkesztője, Kende K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója, Mihályi Zoltánné, az Országos Egyházi Iroda Oktatási Osztályának vezetője és Frenyó Anna, az Országos Egyházi Iroda Ifjúsági Osztályának vezetője
19.00–20.00: Vacsora

Esti programok:

20.00: Szita István festőművész kiállításának, valamint cigány művészek tárlatának megnyitása a paksi művelődési házban

20.30: A SZÉF Alapítvány színjátszó társulatának *A tékozló fiú* című előadása a művelődési házban

• A paksi Roger Schilling fúvósok műsora a pincesorban

Június 23., szombat

Sportcsarnok

9.00: Reggeli áhítat – Ittész János püspök (2Kor 5,18–21)

9.30: *A megbékéltek mint béke-szerzők* – pódiumbeszélgetés dr. Kránitz Mihállyal, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem teológusprofesszorával, dr. Szűcs Ferenc professzorral, a Károli Gáspár Református Egyetem rektorával és dr. Varga Gyöngyivel, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusával. A beszélgetés moderátora ifj. dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár.

Művelődési ház

11.15–12.30: *A megbékélés távlatai* – szekcióbeszélgetések

• Megbékélés a családban – Bencze András lelkész, Szabó György egyházkerületi felügyelő

FOTO: BODA ZSUZSA

• Megbékélés a generációk között – Frenyó Anna, az ifjúsági osztály vezetője, Pintér Károly nyugalmazott lelkész

• Párbeszéd a zsidósággal – Kovács László lelkész, Róna Tamás rabbi

• Megbékélés a keresztny egyházak között – Rozs-Nagy Szilvia lelkész, Nagypál Szabolcs katolikus teológus

• Megbékélés a romákkal – Csepregi Erzsébet lelkész, Ignác János tanár, a Duna-Sió Közi Kistérségi Roma Egyesület elnöke

• Megbékélés határon innen és túl – Magyar Evangélikus Konferencia (Maek)

• Megbékélés a társadalomban: Pröhle Gergely országos felügyelő, dr. Csepregi András lelkész, az OKM egyházi kapcsolatokért felelős főtanácsadója

12.30–15.00: Ebédszünet és fakultatív hájókirándulás

15.00–16.30: „Utcamisszió” a Duna-parton – Szeverényi János országos missziói lelkész, a pécsi gospelkórus és a Felsővezeték együttes

17.00: A megbékélés ünnepe – úrvacsorai istentisztelet a Duna-parton. Igehirdetés: Gáncs Péter püspök (Jn 21,1–14); közreműködik a pécsi gyülekezet énekkara.

A paksi találkozóra utazó gyülekezeti csoportok autóbusz-költségeihez szolgálati úton támogatás igényelhető az Országos Egyházi Irodától!

Az országos felügyelő naplójából

Az elmúlt hónapok naplóbejegyzései – ha lettek volna – mozgalmas időszakra számolhattak volna be. Nemcsak a költözködésünk miatti zűrzavar, az egyre szaporodó munkahelyi feladatok következtében, hanem az egyházi közéletben történtek miatt is. Az előbbiekkal amúgy sem traktálnám az olvasót, noha tagadhatatlan, hogy egyházunk világi tisztségviselőinek is csak egy életük van, abban kell megférnie egymással a család, a munkahelyi és az egyházi feladatoknak.

Az egyházunk életével kapcsolatos naplóbejegyzések szólnának a teológia tanári karával folytatott beszélgetésről, a farsori gimnázium igazgatótanácsának – kissé viharos – üléséről, számos külföldi látogató fogadásáról, a zsinaton vagy az országos presbitérium ülésein átéltékről, az egyházmegyei felügyelőkkel való találkozásról és persze még sok minden másról. Az elmúlt hónapokra visszatekintve azonban nem kétséges, hogy a múltunkkal, szellemi és épített örökségünkkel kapcsolatos egyeztetések, viták foglalkoztattak leginkább, olykor talán a kellenél intenzívebben is.

Nem nehéz kitalálni, hogy elsősorban az Üllői úti székház eladása körüli polémia miatt van szó. A témával kapcsolatos hivatalos közléseket, vagyis inkább a közlések elmaradását sok kritika érte. Ezek jó része biztosan indokolt, bár bevallom, hogy olykor magam is nehezen tudom eldönteni, hogy mi a megfelelő fóruma az egyeztetéseknek és sok autonóm szereplőből álló közösségekben. További dilemma, hogy mikor jelenhet meg egy gondolat a nagyobb nyilvánosság előtt, s ha már megjelenik, vajon azok, akik előzetesen nem értesültek róla, nem fognak-e vérgigéződni. E kérdések tisztázásában nincsenek segítségünkre törvényeink, egyház- és emberismeretünk subjektív voltát pedig nem kell hosszasan magyarázni. Nem véletlenül választottam tehát a székházzal kap-

csolatos gondolataim kifejtésére a „fiktív napló” személyes műfaját.

Egy demokratikus egyházszervezetben, melyben – a szervezettől függetlenül is – az önállóság, a véleményalkotás és kifejezés szabadsága evangélikus önképünk része, természetes, hogy élénk vita bontakozik ki egy tagadhatatlan fontos kérdéssel. Bár néha meglep, hogy egy-egy testvérünk milyen könnyedén fogalmaz meg súlyos ítéleteket, alaptalan rágalmakat mindenféle feltételezett anyagi előnyökkel kapcsolatban, ezt a puszkaporos magyar közélet hatásának és az elmúlt évtizedek egyházi tapasztalatainak tulajdonítom. Mindaddig, amíg az egyház megválasztott testületei nem hoznak döntést valamely témában, természetesen, hogy sokféle, olykor talán túlzottan is „érzelemdús” vélemény hangzik el. Ám ha a döntés megszületett, nem szerencsés azt újabb és újabb érvekkel, akciókkal opponálni, vagy legalábbis sajátos demokráciafelfogást tükröz, ha ez mégis megtörténik.

Tudjuk jól, a zsinat végül is nagy többséggel fogadta el azt a bizonyos C változatot, mely az Üllői úti épület eladását követően új egyházi központ létesítését teszi lehetővé. A zsinaton magam is e változat mellett érveltem, de nem azért, mert meg voltam győződve az új, lágymányosi irodaépület előnyeiről. Érvélesem kiindulópontja mindig is az volt, hogy rossz állapotban lévő épületeink felújításához mindenképp külső forrást kell bevonunk, ha másképpen nem, hát úgy, hogy valamit eladunk.

Nem könnyű persze megválni régi épületektől, különösen templomterektől, de a magyar evangélikusság lélekszámát tekintve nem alaptalan feltenni a kérdést: indokolt-e kitarítani épületeink mellett akkor is, ha már csak harmadannyi hívünk van, mint az épületek létrejöttük? Nem kötelességünk-e alaposan átgondolni, hogy melyek azok az ingatlanjaink – Budapesten kívül is –, ame-

lyeket távlatosan is gazdaságosan és a célnak megfelelően tudunk használni? A gondolkodási folyamatot ugyanakkor szükségképp felgyorsítja egy konkrét vételi ajánlat, amint ez a mi esetünkben is történt.

Egy egyház, különösen egy kis egyház számára nagyon fontos a hagyomány. Az épített örökség megbecsülése alatt persze nem azt értem, hogy ülünk rozszant épületeinkben, és arra várunk, hogy majd valahonnan lesz pénz a felújításra. A megfelelő funkcióval ellátott, szép, felújított terek jótékony hatással vannak

Középkolai kollégiumunk a Rózsák terén

az ott dolgozó emberekre és az ügyek menetére is.

Az Üllői úttal kapcsolatos zsinati döntést követően az angol befektetővel folytatott megbeszélésen világossá vált, hogy számára a lágymányosi telek beépítése jelenti az igazi üzleti perspektívát, ahol a maximális területkihasználással irodákat létesítené, a telek tulajdonárnyos használatáért pedig bérleti díjat fizetne. Ugyanakkor hajlandó lenne az új, lágymányosi egyházi központ felépítése helyett felújítani a Déli Egyházkerület püspöki székhelyét, mely a Deák téri gyülekezet tulajdonát képezi, és a Rózsák terén álló középiskolai kollégiumot, mely az országos egyházé.

Mányoki János, országos könyvtárunk vezetője már a zsinati ülésen felvetette, hogy a könyvtár és a levéltár számára az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának közelsége miatt ideális elhelyezést biztosítana a Puskin utcai palota. Gaál Jánosné, a kollégium igazgatója pedig már korábban javasolta: vizsgáljuk meg, hogy az országos iroda nem költözhetne-e a Rózsák terére. Tekintettel arra, hogy mindkét épület igen rossz állapotban van, a felújításukra előbb-utóbb úgyis sok pénz kellene elköltenünk.

központban, és természetesen püspöki lakásról is gondoskodni kell.

A felújítás által jelentős mértékben megnövekedett értékű Puskin utcai épület a Deák téri gyülekezet birtokában maradna, tehermentesítene a gyülekezetet a felújítás költségei alól. Középiskolák diákjainak méltó elhelyezése vagy a Luther Otthon felépítendő új épületének egyik szárnyában lenne megoldható, vagy más, a jelenleginél méltóbb és gazdaságos megoldást kell keresni. Mindez számos további építészeti és gazdasági vizsgálatot igényel, melyek ismeretében a zsinat majd megalapozott döntést hozhat. Addig pedig természetesen érvényben marad a márciusi C változatra vonatkozó határozat, melynek megvalósítására az angol konzorcium továbbra is hajlandó.

Egy tárgyalási folyamat során mindig felmerülhetnek érvek, melyek új megvilágításba helyezik a korábban már ismert tényeket, új lehetőségeket nyitnak meg. Zsinati határozat nélkül természetesen semmilyen megoldás nem képzelhető el, ugyanakkor a tárgyalás során melyek is szükségesek, és egyházunk más vezetőinek is szükségük van arra, hogy kompetens tárgyalópartnereként képviseljék az egyházat.

A további fejleményekről folyamatos tájékoztatást fogok adni, mert fontosnak tartom, hogy minden érdeklődő tudomást szerezzen e valóban lényeges fejleményekről, a hírek és álláspontok csak „száj-hagyomány útján” terjedjenek. Ugyanakkor őszintén remélem, hogy a bizalmatlan, olykor nyíltan rosszindulatú hangok elcsendesülnek, a valóban jogos kérdésekre pedig mindenki választ kaphat.

Pünkösdi ünnepén különösen fontos belátnunk azt, hogy a kegyelem állandó remélésén kívül az egyház további fenntartásához, működtetéséhez racionális és olykor bizony bátoroság is feltételező döntésekre van szükség.

■ PRÖHLE GERGELY

„Nie vojenskou mocou, ani silou, ale mojim Duchom – hovorí Hospodin mocností.“

Zachariáš 4,6

Slovenská príloha

Stranu zostavil:
ATTILA SPIŠÁK

Poznanie a odpustenie histórie lieči prítomnosť a dáva nám nové možnosti do budúcnosti!

Kovačický proces 1907

Myslím si, že nie som sám, ktorý doteraz vôbec nevedel o tom, aká udalosť sa udiala v roku 1907 v Slováckom obývanej osade Kovačica, v banátskom senioráte vtedajšej Evanjelickej cirkvi v Uhorsku. (Obec sa dnes nachádza v Srbskej republike, neďaleko Belehradu.)

O meste Kovačica treba vedieť, že je to aj dnes čisto slovenská evanjelická osada. K jej osídleniu došlo začiatkom 19. storočia, keď prišli do Banátu Slováci z vtedajšieho Novohradu. Obec sa pôvodne volala Antalálva, ale keď naši Slováci prišli na juh, bola úplne vyľudnená. Kolonisti vytvorili peknú osadu, ktorá je dnes už mestom. Začali obrábať dobrú banátsku pôdu, postavili veľký evanjelický chrám, dali sa do horlivého evanjelického duchovného života, lebo podľa ich vyznania, potrebovali nielen slobodu, ale aj Pána Boha. Na konci 19. storočia mali mnoho sporov s vtedajšou vládou a v konečnom dôsledku aj s vedením evanjelickej cirkvi.

Na jar r. 1907 sa stalo, že počtom malá skupina Maďarov (16 ľudí), na čele s jedným protivníkom Slovákov, žiadala, aby v slovenskom zbere, do ktorého patrila celá osada (5000 ľudí), usporiadali aj maďarské služby Božie. Susedná dedina je ináč aj v súčasnosti maďarská, kde prebiehajú maďarské služby. Pod zámienkou, že si šesťnásť osôb žiada maďarské bohoslužby a svedectvo, bola odovzdaná farárovi Jánovi Čaplovičovi, prosba o ich usporiadanie. Táto žiadosť sa dostala pred presbyteriálny a potom aj zborový konvent. Tieto zbory zaujali stanovisko, že nejde o úprimné želanie veriacich, ale o politickú provokáciu a ďalší pokus o maďarizáciu. Zborový konvent sa dožadovať nielen túto prosbu odmietnuť, ale aj v zápisnici uviesť, že „kovačický zbor bol a je sloveský.“

Ako vidíme, vedenie cirkevného zboru, vlastne presbyterstvo odmietlo túto žiadosť. Preto táto skupina Maďarov napísala list biskupovi, dôstojnému pánovi Scholcovi (ktorý prvýkrát preto odmietol kandidovanie za biskupa, lebo neovlád všetky jazyky, ktoré sa v cirkvi používajú. Preto sa stal biskupom Slováč z Bu-

dapešti, Daniel Bachát, ktorý žiaľ Bohu ani rok nevydržal v službe. Zomrel za krátkej biskupskej služby.). Biskup cez seniora nariadil farárovi Čaplovičovi, aby zaviedol aj maďarské služby.

V prvú májovú nedeľu – 5. mája – mali byť prvé maďarské bohoslužby. Ľudia však prišli do kostola už po prvom zvonení, začali ihneď spievať a nábožným spevom zamedzili maďarské služby. Zopakovalo sa to aj v turíčnu nedeľu – 19. mája – keď mali byť po slovenských nešporných službách maďarské. Keď začali zvoniť na tieto služby a začali sa zoskupovať maďarskí páni, ktorí si namiesto spevníkov do kostola priniesli palice, šable a pištole, veriaci sa znova vrátili do kostola a začali spievať po slovensky. Páni a žandári vtedy zaútočili na ľud, najprv im pozatvárali spevníky, hrozili šablou a puškami, nadávali, nakoniec ľud začali biť a vytlačť von z kostola. Potom ich zahnali do obecného domu, kde ich tiež bili a popísali ich mená.

Z prekáženia maďarských služieb bolo pôvodne obžalovaných 106 osôb. Súdne pojednávanie sa začalo 1. júla 1907 a trvalo deväť dní. Potom bolo prerušené až do marca nasledujúceho roku a úplne zakončené až 28. októbra 1909. Konečným súdnym rozsudkom boli tridsať štyria Kovačičania odsúdení na žalár a peňažnú pokutu. Vďaka obhajobe bol prvotne vyrieknutý trest Kovačičanom podstatne zmenšený. Veľavravné je i to, že advokáti za svoje služby poplatok nezobrali. L. Mičátek bol aj obrancom J. Čaploviča, proti ktorému sa viedol cirkevný proces, keď bol zo služby odstránený v júni 1907 a za kňaza znovu uvedený až v marci roku 1910. Po celý ten čas cirkevníci boli oddaní svojmu kňazovi, ale aj presvedčení, že pravda nakoniec zvíťazí.

Kovačický proces dlho zamestnával uhorskú verejnosť, správy sa dostali aj za hranice. Rok po udalostiach v Kovačici vyšla v Turčianskom sv. Martine kniha Kovačický proces. O týchto udalostiach sa podrobne písalo v *Národných novinách* a *Dolnozems-*

skom Slováckovi. Anglický publicista a historik Seton Watson sa roku 1908 vo svojej knihe *Národná otázka v Uhorsku* tiež zmienil o týchto udalostiach. Zaujímavé je, že do slovenčiny bola kniha preložená pred približne desaťročím. Vzácné údaje o Kovačickom procese zapísal Dr. Ján Čaplovič (syn farára

roče Kovačického procesu. S úctou načierajú do minulosti, aby z nevysychajúceho žriedla nabrali svieže podnety pre to, v čom ich predkovia zotrávali.

Čo je našou úlohou v súčasnosti? – Myslím si že iba toľko, aby sme dali na vedomie všetkým nám, že takáto situácia sa už nikdy viac nesmie zopakovať. Tolerancia totiž nie je iba požiadavkou Euró-

Čaploviča a jeho nástupca) v *Dejinách slovenského evanjelického a. v. cirkevného zboru v Kovačici roku 1928*. Kovačický proces vyšiel v knižnej podobe (odtlačok príspevkov z *Národných novín*) aj roku 2002, keď Kovačica zaznamenávala dvojsté výročie založenia a z príležitosti 95. výročia procesu.

Tohoto roku si Kovačičania pripomínajú sté vý-

skej únie. To je aj požiadavka od pána Boha. To znamená, že moc by sa nemala využívať na ubližovanie, alebo na ponižovanie iných. Teší ma, že dnešné vedenie cirkvi charakterizuje zodpovedný prístup, čo je zárukou toho, že Kovačický proces zostane iba veľmi smutným, ale nikdy sa nezopakujúcim momentom minulosti.

TURICE-slávnosť svätodušná

„A nádej nedá vyjsť na hanbu, lebo láska Božia nám bola vliata do srdca skrze Ducha Svätého, ktorý nám bol daný.“ (List Rimanom 5:5.)

Milé sestry a bratia v Kristu!

Tieto sviatky nám potvrdia, že Pánove slová sa splnia. Predtým, ako by sa Pán Ježiš vrátil do Nebies, sľúbil učeníkom: „Nenechám vás, ako siroty, prídem k vám.“ – Zase príde k učeníkom skrze Svätého Ducha: aby sa nebáli, aby sa stali pravými apoštolmi. Potrebujú silu, moc Pána. Potrebujú, aby Pán naplnil ich srdce svojou láskou a pokojom. Učeníci sa aj po Veľkej Noci báli. – Zato si zavreli dvere. – Báli sa od Židov, od následkov, od zajtrajška. Potrebné bolo, aby sa im Pán Ježiš zjavil viackrát. Učeníci sa mali presvedčiť o tom, že Pán Ježiš naozaj vstal za smrťvych, zvíťazil nad všetkým: nad hriechom a nad smrťou. Učeníci teda majú veľkého, mocného Pána. Toho Pána Ježiša Krista, ktorý všetko spravil, vykonal za nás: On prešiel tú cestu, ktorú Pán Boh plánoval, až do konca, a dal Mu za našu spásu. Pán Ježiš všetko vykonal za náš časný a večný život.

Aj my – dnešní učeníci nášho Pána – potrebujeme, aby Pán Ježiš splnil zase svoj sľub, aby zase poslal svojho Svätého Ducha. Veď aj my sa bojíme. Bojíme sa o zajtra a o pozajtra. Síce máme reálne ťažkosti, ale máme aj silného, mocného Pána. Ten Pán zvíťazil nad všetkým. Môže aj dnes zvíťaziť nad našimi hriechmi, strachom, obavami. K tomu potrebujeme prácu Svätého Ducha, on nás o tom presvedčí.

Ako na prvých Turiciach bol vliaty Svätý Duch a spravil zázraky, aj teraz sa to môže stať. Učeníci sa stali inými ľuďmi. Svätý Duch zvíťazil nad ich predsudkami. Prijali už aj iných ľudí. Totiž „láska Božia... bola vliata do srdca skrze Du-

cha Svätého.“ – Svätý Duch je Duchom lásky, slobody a sily. Ten Duch aj dnes môže činiť zázraky v našich životoch.

Tento dnešný svet potrebuje Božiu lásku, Božieho Svätého Ducha. Veď všade, keď sa pozrieme dookola, vidíme veľa neporozumenia, nenávisť. Ľudia stratili nádej. Ale, ako apoštol

Pavel hovorí, Pánova „nádej nedá vyjsť na hanbu...“ – Pán Ježiš nás chce posilniť aj v týchto sviatkoch vo svojej nádeji, vo svojej láske a vo svojej sile: skrze Svätého Ducha. Amen

Pomodlíme sa: „Pane náš Ježiši Kriste, Ty si sľúbil, že dáš Ducha Svätého tým, ktorí Ťa prosia. Dávaj nám, prosíme Ťa pokorne, toho Ducha. Zostúp i na nás v tento slávnostný deň a naplň naše srdcia svojimi darmi: so svojou láskou, nádejou a pokojom. Daj, aby sme sa stali Vašimi vernými učeníkmi skrze svojho Svätého Ducha. Amen.“

■ Hilda Fabulyová-Gulácsiová

Vstúpenie Krista Pána na nebo (Ascensio Domini)

Sviatkom Vstúpenia Krista Pána na nebo (štvrtok 17. 4.) sa začína svätodušné obdobie cirkevného roka. Ježiš svojím zmŕtvychvstaním ukončil dielo vykúpenia. Jeho návrat do nebeskej ríše k Otcovi je vyvrcholením Jeho pozemského účinkovania. O tejto veľkej udalosti čítame: „Ospevujte nášho Kráľa, ospevujte! Lebo Boh je Kráľom celej zeme, ospevujte Ho piesňou! Boh nad národmi kráľuje, Boh sedí na svojom svätom tróne.“ (Ž 47) Počas štyridsiatich dní pred odchodom k Otcovi Ježiš pripravuje svojich učeníkov na prijatie poverenia zvestovať evanjelium (radosnú zvesť) všetkým národom o Ňom ako o Vykupiteľovi a Spasiteľovi. Ak by toto poverenie učeníci nedostali, vyšlo by nazmar všetko, čo Ježiš vykonal pre záchranu ľudského pokolenia. Na toto poverenie kladie Ježiš veľký dôraz (Mk 16,15, Sk 1,2). Zvesť o Ňom nemožno prerušiť ani na chvíľu. Na túto zvesť čakajú milióny a milióny jej pre tvrdosť srdca nedoprajú sluchu. Za svojich svedkov ustanovuje Ježiš najprv učeníkov (nasledujú ďalší apoštolovia, misionári). Aby sa táto zvesť stala univerzálnou, má byť Jeho svedkom každý kresťan. Kto zvestí o Vykupiteľovi a Spasiteľovi sveta „uveri a bude pokrstý, bude spasený, ale kto neuverí, bude odsúdený“ (Mk 16,16).

Pán Ježiš sa so svojimi učeníkmi rozlúčil na Olivovom vrchu, a keď ich požehnal, „bol vzatý do neba a posadil sa po pravici Božej“ (Mk 16,19).

Stojíme pred tromi divmi Božej všemohúcnosti: Ježišovo narodenie, vzkriesenie z mŕtvych a vstúpenie na nebo. Je to Božia ponuka a podnet k odvahe uveriť, čo Boh v plnosti času, z bohatstva svojej Otcovskej lásky dal človeku. Platí tu výzva apoštola: „Hľadajte to, čo je hore, kde Kristus sedí na pravici Božej.“ (Kol 3,1)

Na sviatok Vstúpenia Krista Pána na nebo nadväzuje a úzko s ním súvisí Nedeľa po Vstúpení (Exaudi – Vypočuj ma).

Syn Boží Ježiš Kristus premohol moc hriechu a smrti a posadil sa po Božej pravici. Tým premohol vládu zla a hriechového sveta a ohlásil začiatok a vládu nového veku. Vznikla však zároveň situácia, že učeníci a hŕstka veriacich zostali bez telesnej prítomnosti Ježiša Krista. To vyvolalo neistotu, pochybnosti a zo strany neveriacich (antichristi) tvrdý až krvavý odpor proti veriacim v Ježiša Krista a Jeho vláde nad nebom a zemou. Dochádza k triedeniu duchov. Ježiš k tomu povedal: „Každý, kto vás bude vraždiť, domnievať sa bude, že tým Bohu slúži. A budú to robiť preto, že nepoznali Otca ani mňa.“ (J 16,2b–3)

Kde hľadať pomoc? Veriaci človek má proti náporu zla len jednu, ale účinnú zbraň (duchovnú): modlitbu a prosbu za splnenie Božích zaslúbení, že tu na zemi neostane sám a bez pomoci. Je to zaslúbenie o zoslaní Ducha Svätého: „...príde Radca, ktorého vám ja pošlem od Otca, bude svedčiť o mne a aj vybudete svedčiť...“ (J 15,26–27a) V tomto duchu žalmista (Ž 27) výzva Hospodina, prosí za Boží ľud a povzbudzuje ho: „Nech je zmužilé tvoje srdce a očakávaj na Hospodina.“

Táto nedeľa má byť duchovnou prípravou na tretiu výročitú slávnosť – Zoslanie Ducha Svätého, ktorú budeme sviätiť na budúci týždeň.

■ L'udovít Muntág, Bratislava

Správy o nás

Milé rodiny! Ako aj vlni, aj v tomto roku zorganizujeme slovenský, biblický tábor pre deti vo veku 8-14 rokov.

Miesto tábora je krásna slovenská evanjelická dedinka v Novohrade Šámšon. Termín tábora bude 15–21. júla 2007.

Príhlášky môžete poslať na e-mailovú adresu: slovenska.sluzba@lutheran.hu

Literatúra na objednanie

- Evanjelický posol spod tatier – týždenník evanjelikov a.v. na Slovensku
Objednať môžete cez Farársku službu cena: 120Ft/ks
- Nová Dúcha – časopis pre deti, mesačník
Objednať môžete cez Farársku službu cena: 200Ft/ks

Slovenská služba

- keď niekto v Maďarsku by chcel počuť po slovensky slovo Božie, tak sa kľudne môže obrátiť na Slovenskú evanjelickú farársku službu, s pomocou Pána Boha Vás vyhľadáme
- naše adresy: Slovenská evanjelická farárska služba, 1082 Budapešť, ulica Rákócziho 57/a. E-mail: slovenska.sluzba@lutheran.hu, tel: 06-1-210-72-67.

Múzeumi majális 2007

Gryllus Vilmos bővíti a közönséget

Szorgalmas munka a múzeumban

Nézősereg a Deák téren, az Evangélikus Országos Múzeum majálisán május 19-én

„Hét országra szóló lakodalmat csaptak” – Badin Ádám mesemondó Rozsnyóról

Polgár Rózsa és a Tarisznyakönyv

Középpontban: Jézus Krisztus

Szeverényi Mihály festőművész

▶ A békéscsabai evangélikus gyülekezetben a tavalyi év legfontosabb eseménye az új oltárfestmény átadása volt. Az alkotás az egyházi sajtó segítségével mára országosan ismertté vált, sokan személyesen is szeretnék látni. Az alkotóval, Szeverényi Mihály festőművésszel beszélgettünk.

– Hogyan emlékezik 2006. június 11-ére?
– Az oltárkép átadása életem egyik legfontosabb eseménye volt. Elsősorban szakmai értelemben mérföldkő, hiszen egy oltárfestmény elkészítése óriási feladat egy festő életében. Hatalmas el-

ményt éltem át spirituálisan is, végig a festés alatt. Mélyült a megváltó Krisztusban való hitem. Közel voltam Istenhez, és Isten közel volt hozzám. Odamene-kültem Jézushoz az egész nehéz idő alatt, amíg festettem. Nagy boldogság

számomra, hogy sok pozitív jelzést kaptam, így nyugvópontra jutott minden korábban átélt nehézség. Mára a békeség maradt, a szívemben is. Mint amikor Jézus lecsendesítette a tengert.

– Van-e még valamilyen feladata az oltárfestménnyel kapcsolatban?

– Lassan egy éve, hogy végső helyére került, immár csontszáraz, ilyenkor szoktunk felvinni rá egy tartósító védőréteget. Ez a helyszínen megtörténik várhatóan májusban. Ezzel tényleg véget ér a munka.

– Jelenleg min dolgozik?

– Az egyik kisméretű vázlaton, ami az oltárképhez készült. Ezt szeretném kidolgozni és az Evangélikus Szeretett-honnak adományozni nagycsütörtökön egy ottani úrvacsorás istentiszteleten. Az imateremnek az oltárképe lesz ez. Ezenkívül már gondolkodom az őszi németországi kiállításomon is. De még azt megelőzően lesz a paksi országos egyházi találkozón, ahol a színpadkép kidolgozásában segítek. Jézus Krisztus, az ő áldozatvállalása kerül a középpontba. Azt üzeni majd, hogy ne vegyük le róla a szemünket. Ez hitünk alapja is.

■ SZEGFŰ KATALIN
(Forrás: Csabai Erős Vár)

A SZERZŐ FELVÉTELE

Pünkösöd az ökumené jegyében

A Magyar Televízió ünnepi műsorkínálata

A gönci templom ad otthont pünkösöd vasárnapján a 10 órakor kezdődő református istentiszteletnek. A falu a magyarul beszélő reformátusok körében nagy tiszteletnek örvend, mivel Károli Gáspár – wittenbergi, majd svájci tanulmányok után – 1563-tól ott szolgálta lelkészként Istent és népet. Az első teljes, magyar nyelvű Biblia fordítóját Göncön temették el 1591-ben.

A gyülekezet hűségesen ápolja Károli örökségét. Ennek szép példája, hogy pünkösödkor, az egyház megszületésének napján vesznek először úrvacsorát az előző vasárnap konfirmáltak. Együtt van ilyenkor az egész rokonság és mindazok, akik a gyermek addigi lépteit egyengették a hit útján.

11 órakor a metodista egyház műsora következik a pünkösdi szimbólumokról. Az igei áhítatot dr. Hecker Frigyes lelkész tartja, a programot a korábbi istentiszteletken elhangzott kórusművek színesítik.

Czigány György szerkesztő Útmutató című műsorának vezérfonalául Szent Pál apostolnak a korinthusi hívekhez írt második leveléből választotta az idézetet: „Ahol a lélek, ott a szabadság.” Az Útmutató felvételei a budai Szent István-kápolnában készültek. Az ünnepről Török József

teológus és Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítója és elnöke osztja meg a nézőkkel gondolatait, majd Kálász Márton Stephanus-díjas költővel láthatunk beszélgetést. Ezután két zenei csemege következik: Pitti Katalin éneklő Verdi Othellójából az Ave Mariát egy klasszikusnak számító felvétellel, partnere Simándy József. Végezetül Mahler VIII. (Ezrek) szimfóniájából hangzik fel a „Veni Creator Spiritus”, a középkorban élt Hrabanus Maurus fuldai apát híres himnusza, amelyben a Szentlelket teremtőként tiszteli a költő.

Az est programjából kiemelkedik az 1959-ben készült, tizenegy Oscar-díjjal kitüntetett Ben Hur című amerikai történelmi film, William Wyler alkotása, amelynek a zeneszerzője a magyar származású Rózsa Miklós. A főszerepben Charlton Hestont láthatják a nézők. A világhírű mozi – Lewis Wallace könyve alapján – az előkelő származású zsidó kereskedő, Ben Hur történetét dolgozza fel. A római korban Jeruzsálemben élő főhőst ártatlanul ítélik gályarabságra, de csodálatos módon megszabadul. Odisszejáé közben tanúává válik Krisztus szenvedéseinek és megfeszítésének.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

Száz éve született Rózsa Miklós zeneszerző

▶ Budapesten 1907. április 18-án született, és nyolcvannyolc esztendőskorában, 1995. július 27-én Los Angelesben hunyt el Rózsa Miklós zeneszerző. Ő volt az a komponista, akinek sikerült hírnevet szereznie mind a filmzene világában, mind pedig a koncerttermekben. Olyan neves hollywoodi filmek főzöldnek a nevéhez, mint a Quo vadis (1951), a Ben Hur (1959) és az El Cid (1961).

Rózsa Miklós 1926 és 1929 között a lipcsei konzervatóriumban tanult. Ötészendős volt, amikor a nagybátyja megtanította brácsán és hegedűn játszani. Édesanyja pedig, aki Bartók Béla évfolyamtársa volt, zongoráznit tanította. A lipcsei egyetemen 1925-ben kezdte meg tanulmányait, a kémiát és mellette a zenetudományt választva. Egy év elteltével – komolyzenei sikereket aratva Lipcsében – a konzervatórium, azon belül a zeneszerzés szak mellett döntött.

A filmzenével Párizsban került kapcsolatba, ahová 1932-ben költözött; onnan Londonba utazott tovább. 1936-ban bízta meg Jacques Feyder rendező a Knight Without Armour (A páncél nélküli lovag) című film zenéjének komponálásával. A bagdadi tolvaj (1940) zenéjét még Európában szerezte, de a háborús állapotok miatt a felvételre már Amerikában került sor; Rózsa Miklós 1940 nyarán emigrált. Első hollywoodi produkciója A dzsungel könyve volt; 1942-ben elsőként ennek a mozinak a zenéjét lehetett megvásárolni hangfelvételen. A neves magyar zene-

szertő 1949 és 1962 között kötötte szerződés a Metro-Goldwyn-Mayer (MGM) filmstúdióhoz. Ez idő alatt születtek leg-híresebb alkotásai: Quo vadis, Ivanhoe, Julius Caesar (1953) és a The King's Thief (1955).

Nagyszabású történelmi – különösen bibliai – témájú filmek kapcsolódnak a nevéhez. Vegyes kórusra írt motettáját – To Everything There Is a Season, op. 21. – 1946-ban vetette papírra, ezt a művet később Karl Straubének ajánlotta. A Ben Hur, valamint a King of Kings című filmekben hallható rövid korallok mellett az említett motetta lett a legnépszerűbb kórusműve. Még két alkotásában – The Vanities of Life, op. 30. és a 23. zsoltár, Az Úr az én pásztorom, op. 34. – dolgozott fel szentírási szövegeket.

Negyven esztendő alatt kilencven filmzenét írt. 1982-ben került a mozikba az utolsó film, amelynek a zenéjét ő szerezte, Dead Men Don't Wear Plaid (Halottak nem viselnek kockás öltönyt) címmel. Ettől kezdve már „csupán” kamarazenét komponált.

▶ A Glaube und Heimat írása nyomán

mtv

A pilisi Izsópka evangélikus gyermekkórusról látható műsor a Magyar Televízió egyes programján június 3-án 10.40-től. Ismétlés ugyanazonnap 13.40-kor az m2-n. Az izsópka gyógynövény, amely gyógyítja a testet. Az Izsópka pedig egy olyan kórus, amely a lelket gyógyítja és tisztítja – vidámsággal, gyermekhanggal, szeretettel.

Százhuszonöt éves a szegedi templom

Szeged történetének legpusztítóbb természeti katasztrófája, a nagy árvíz 1879. március 12-én éjjel sújtotta a várost, és néhány óra leforgása alatt szinte teljesen megsemmisítette. A tragédia híre megmozgatta a világot, a város újjáépítéséhez összesen harminckét ország nyújtott segítséget. A szegedi evangélikus gyülekezet is ekkor kezdte el építeni új templomát, amely három év alatt készült el, s 1882-ben Exaudi vasárnapján szentelték fel.

A templomszentelés százhuszonötödik évfordulója alkalmából ünnepi hálaadó istentiszteletet tartottak Szegeden május 20-án, melyen Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette az ígét (képünkön). Az ünnepi istentisztelet oltári szolgálatát Makoviczky Gyula másodlelkész és Szabó András beosztott lelkész végezte.

A püspök rámutatott, hogy a szegediek hálaadásának igazi oka nem az, hogy évfordulóhoz érkeztek, és a templom szépen ki lett festve, hanem az, hogy a gyülekezetben – országos viszonylatban is példátlan módon – az elmúlt hét évben kétszázalakkal nőtt az egyházfenntartók száma, s 2006-ban harminc keresztele-

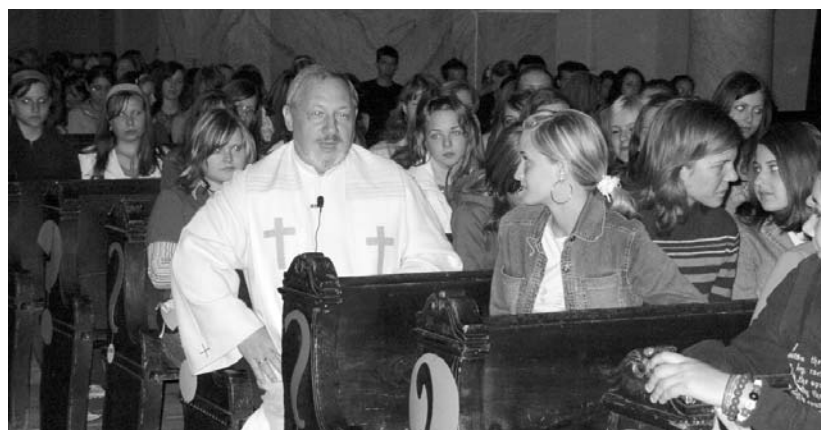

re csak tizenkilenc temetés jutott. A szegediek jubileumi ünnepe a Lutherházban megtartott fogadással és szertartással ért véget.

■ PETRI GÁBOR felvétele

Az eseményről részletes tudósítás olvasható a déli kerület hírportálján, a Déli Harangszón: <http://del.lutheran.hu/>.

Tamás-mise Miskolcon

Félezer diák vett részt a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola csendesnapja keretében megrendezett Tamás-misé a miskolci belvárosi evangélikus templomban május 17-én, mennybemenetel ünnepén. Az énekek alatti taps és jókedv, Hafenscher Károly lelkész igehirdetésének figyelmes hallgatása (képünkön), az oltár előtti térben kérhető áldás népszerűsége, a több mint száz diákimádság megírása, az úrvacsorával élők számaránya, a két tucat szolgáltató fiatal elkötelezettsége, Valentinyi Erzsébet iskolalelkész lelkesítő szavai mind azt bizonyították: valami történt, valami megmozdult. A miskolci gimnázium diákjai és tanárai valóban átélhették: az új formákon keresztül megtapasztalt Isten-jelenlét örömmel és felszabadult érzéssel tölti el a kereső és kételkedő embert. Ez a tapasztalat segítheti elő az iskola lelki életének további fejlődését, megújulását.

HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR felvétele

Hiszem, ha látom!

JÉZUS

A keresők istentisztelete

2007. június 3.

Zuglói Evangélikus Templom

1147 Budapest, Lőcsei út 32.

17.30: Közös éneklés, lehetőség személyes gyónásra

<http://tamasmise.lutheran.hu>

TAMÁS MISE

Értjük e

Az Egyházak Világtanácsának pünkösdi üzenete

„Amikor pedig eljött a pünkösdi napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétszórtak, és szálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak.” (ApCsel 2,1-4)

Pünkösdi ünnepe Isten kegyelmének új rendjére emlékeztet bennünket, amely megújítja a régi szövetséget. Ez az új rend egy csodálatos élményben, egy lenyűgöző tűz- és szélroham átélésében adatik, és nem korlátozódik egyetlen nemzetre, hanem minden idők minden népének felkínálta, hogy minden nyelv Isten csodáiról beszélhessen. Tehát pünkösdi ünnepe arra emlékeztet minket, hogy megjelent az egyház mint a hívők közössége, amely arra hivatott, hogy új szövetségben éljen Jézus Krisztussal a Szentlélek ereje által. Pünkösdi jelzi az Őszövetség és Jézus ígéreteinek a beteljesedését. A Lélek elhív, erőt ad, és úgy formálja a hívek és a keresztény közösség hitvallását, életét és reménységét, hogy azok tanúskodjanak a világ minden nemzete előtt.

Pünkösdi megerősíti, hogy Isten Lelke nem szűnik meg munkálkodni. A világ kezdetétől annak végéig a Lélek

dinamikája hajtja előre a mindenséget s benne a hívek közösségének történelmét.

Egyes hagyományok pünkösödöt mint a Szentháromság napját ünneplik, mert a Szentlélek megjelenése meggyőző kinyilatkoztatást ad a Szentháromság titkáról. Az egyház pünkösdi imádságaiban és himnusaiban tiszteli és dicséri a Szentháromságnak mindhárom személyét, hiszen részük volt a Szentlélek kitöltésében. Tisztelik az Atyaistent, aki elküldte a Szentleket. Tisztelik a Fiúistent, aki az Atyával közösségben megígérte övének a Szentlélek ajándékát. És tisztelik a Szentleket, aki pünkösdkor tüzes lángnyelvekben szállt alá.

A teológus Szent Gergely szavaival: „A Szentlélek mindig volt, van és lesz. Nincs sem kezdete, sem vége. Mindig egyenrangú az Atyával és a Fiúval.” Hisszük, hogy a Szentlélek, aki életre hívta az egyházat, továbbra is fenntartja és inspirálja. Ez az egyház, Isten népe, Krisztus teste, a Szentlélek temploma áll az ökumenikus mozgalom szolgálatának középpontjában. Mi pedig a Szentlélek ereje által arra hívtunk el, hogy fáradozzunk az egyház egységéért, és együtt hozzuk Isten szeretetét, megbékéltető hatalmát a világba.

Ezen a pünkösdőn is fel kell ismerünk Isten Szentlelkének jeleit, amelyek egybehívják megosztott egyházainkat. Mit mond a Lélek az egyházaknak ezen

a pünkösdőn, ha hűek maradunk Krisztus imájához, hogy „mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,21)? Miközben tudjuk, hogy az egyház megőrzése és egysége végső soron Isten kezében van, azt is tudjuk, hogy elhivatásunk szerint itt és most együttműködhetünk a Lélekkel az egység megőrzésében és a megosztott egyház gyógyításában azért, hogy higgyen a világ.

Nehéz időköt élünk. Úgy tűnik, hogy a minket körülvevő világ viszszavisz bennünket abba a káoszba és rendezetlenségbe, amelyet a teremtés története félelmetes képekben ír le: „A föld még kietlen és pusztá volt, a mélység fölött sötétség volt...” (1Móz 1,2) Nem feleldhetjük, hogy a Lélek munkája egyaránt érvényes az örökkévalóságban és a jelen társadalmában. Isten a Lélek ereje által arra hív bennünket, hogy olyan egyházak legyünk, amelyek együtt munkálkodnak a világ gyógyulásáért.

Jézus Krisztus egyháza – amelyet a világ minden részén a Szentlélek ereje gyűjt egybe – sose mulassza el örömmel dicsérni az Urat, szüntelenül hirdetvén a zsoltaíróval: „Ha elrejtéd orcádat, megrémülnek, ha elveszed lelkiüket, kimúlhatnak, és porrá lesznek. Ha kirádszod lelkeket, új teremtmények keletkeznek, és megújítod a termőföld felszínét.” (Zsolt 104,29-30)

■ AZ EGYHÁZAK VILÁGTANÁCSÁNAK ELNÖKEI

Európa jövője, az egyház egysége

A 3. európai ökumenikus nagygyűlés elé • Budapest, június 1-2.

Az ökumené példamutató megnyilvánulásként 2001-ben elkészült – és 2004-ben, Strasbourgban a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) tagegyháza által is aláírt – Ökumenikus Charta szerint az egyházak elkötelezték magukat „az egyházi keretben működő környezetvédelmi szervezetek és ökumenikus hálózatok támogatása mellett, amelyek a teremtett világ iránti felelősség fenntartását segítik”. Ennek jegyében kerül sor június 1-2-án arra a budapesti konferenciára, melynek részleteiről Széchy Béla József apáttól kértünk további felvilágosítást.

A Budapesti Corvinus Egyetem címzetes egyetemi tanára elmondta, hogy a környezetvédelmi világnap alkalmából – Európa jövője, az egyház egysége címmel –

tartandó konferencia programja az Ökumenikus Chartára épül. Fővédnöke D. Székely Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a MEÖT elnöke. A résztvevők három fő kérdés európai értelmezését szeretnék elősegíteni: Európa jövője; környezeti felelősségünk; az egyház szolgálati egysége.

Június 1-jén délután fél 3-kor – a 4-es metró építése miatt csatátérszerűen feldőlt, ám reménység szerint nem megközelíthetetlen – Kálvin téren, a „zarandok-állomáson”, a református templomban, illetve a gyülekezeti teremben veszi kezdetét az ökumenikus istentisztelet, majd a konferencia evangélikus, református és római katolikus szolgálókkal, előadókkal. (Az eddig elért eredmények

összefoglalására dr. Bóna Zoltán, a MEÖT főtitkára és Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzora vállalkozott.) Szombaton részletes elemző munka folyik majd a charta tematikájának megfelelően.

Széchy Béla hangsúlyozta: a konferencián való részvétellel, a több munkacsoportban folyó együtt gondolkodás során „az egyházak a környezetvédelem ügyében nem csupán hozzájárulnak Európa jövőjének biztosításához, hanem annak erkölcsi alapját adják a transzcendens kapcsolatok hangsúlyozásával. Bátorrával hirdetik a teremtett véghezvívó Krisztushoz való megtérés szükségességét és lehetőségét is.”

■ K. D.

Olasz egyháztámogatási reform

Az olasz kormány új vallási törvényt terjeszt a parlament elé, amely az eddigiekénél kedvezőbbben szabályozza az ország vallási közösségeinek jogait. Ezzel tisztáznák azoknak a felekezeteknek a státusát, amelyekkel eddig nem volt megállapodása. A tervezet első részben a protestáns felekezeteket és a muszlim közösségeket érinti. Romano Prodi miniszterelnök ezenkívül még nyolc vallásfelekezettel írt alá egyezményt, amelyeket ezután az állami költségvetésből kívánnak támogatni.

Világméretű „ökumenikus békegyűlés” lesz?

Az Egyházak Világtanácsa március elején Genfben tartott végrehajtó bizottsági ülésén elhatározta, hogy világméretű kampányt indít, amelynek végzetével 2011-ben nemzetközi ökumenikus békegyűlést óhajt tartani. Addig ötven, „élő levélnek” nevezett delegációt küld a világ legkülönbözőbb helyeire a helyi konfliktusok feltárására szolidaritásának kifejezése és a megoldások keresése érdekében. Három ilyen látogatásra már ebben az évben sor kerül.

E folyamatba be akarják vonni a különböző földrészekben működő teológiai fakultásokat, egyházi békeszervezeteket

és a civil társadalom különböző csoportjait. Az egyik fő cél az, hogy a tervezett békegyűlést nyilatkozatát együtt dolgozzák ki.

A tervek szerint a kampány az évezred elején az ökumenikus mozgalom által „az erőszak elleni harc tíz éve” (2000–2010) elnevezéssel megindított programsorozat záróalkalma lesz. A tervezett időpont 2011. május 4-11.; a helyszín kérdésében még nem döntöttek. Az Egyházak Világtanácsa erőfeszítéseket tesz abból a célból is, hogy a folyamatba bevonja a nem keresztény vallások képviselőit.

► ÖTK

gyermást?

Megoldás felé az északír konfliktus

Bertie Ahern, Írország miniszterelnöke beszédet mondott a múlt héten a brit parlament alsó- és felsőházának együttes ülésén. Felszólalása fontos történelmi eseménynek számít, hiszen előtte ír vezető nem tartott beszédet Westminsterben. Az ember örömmel hallja, amikor a világ számos politikai, vallási, katonai konfliktusa közül egy végre megoldódni látszik.

Miközben Irakban naponta halnak meg ártatlan emberek, miközben a Közel-Kelet nemcsak a palesztin-izraeli, hanem a palesztin-palesztin viszály miatt is forrong, miközben a szudáni kormányt tömegmészárlással vádolja számos emberi jogi szervezet az ország fekete lakossága elleni hadjárata miatt – s a konfliktusok sorát lehetne folytatni –, addig az elmúlt hetek történései alapján arra lehet következtetni, hogy Észak-Írország történelme fordulóponthoz, a tartós politikai stabilitás újabb fejezetéhez, a protestánsok és a római katolikusok

az angol egyház szakított Rómával, s szembekerült a katolikus Európával, pontosabban Franciaországgal és Spanyolországgal, melyek Írországra stratégiai jelentőségű területként tekintettek, ahonnan háború esetén támadást indíthattak volna Anglia ellen. A katolikusok nevében vívott első írországi felkelés *Lord Offaly* nevéhez fűződik, ám a lázadást 1534-ben könnyedén leverte az angol királyi hadserege. Miután a 17. század elején *Hugh O'Neill* függetlenségi háborúja is kudarcba fulladt, az írek vezető nélkül maradtak, s képtelenek voltak ellenállni Írország északi Ulster körzetének gyarmatosítása ellen, mely során az angol telepesek lázadó ír családok földjeit kobozták el.

A protestáns-katolikus szembenállás következő fejezete *II. Jakab* katolikus angol király 1685-ös trónra lépéséhez fűződik; ez az esemény riadalmat keltett az angliai protestáns közösségekben. A Stuart család leszármazottja három évig

gyelmét, az írkérdés a következő évtizedekben is megoldatlan maradt.

Az ír nacionalisták 1916-ban az első világháborúban részt vevő brit hadsereg felkészületlenségét figyelembe véve indítottak újabb felkelést, három évvel később pedig függetlenségi háború vette kezdetét *Michael Collins* vezetésével. Az egyre nagyobb nemzetközi nyomás miatt a brit kormány végül Írország felosztása mellett döntött 1921-ben. Az első sorban protestáns lakosú Ulster hat megyéje képezte ezentúl Észak-Írországot, a maradék huszonnégy megye a dél részévé vált, s a dominium státusát kapta a brit királyságon belül. A déli területek végül 1949-ben nyerték el függetlenségüket, s létrejött az Ír Köztársaság.

Eközben Észak-Írországban a lakosság egyharmadát képező katolikusoknak kedvezőtlen bánásmódban volt részük: a választási körzeteket úgy alakították ki, hogy azok az unionista protestáns jelölteknek kedveztek; a katolikusok emellett kisebb pénzügyi támogatásban részesültek, és gyakran rendőrségi zaklatásoknak voltak kitéve. Elkeseredésük az 1960-as években polgárjogi felvonulásokhoz vezetett; ezekre a koronahű protestánsok ellentüntetésekkal válaszoltak. A kialakuló összecsapásokat a bevezényelt brit csapatok igyekeztek megakadályozni, ezek azonban az Ír Köztársasági Hadsereggel (IRA) kerültek szembe.

A helyzet romlása következtében az északír parlamentet feloszlatták, s London átvette a közvetlen irányítást a tartomány felett. Az 1970-es, '80-as és '90-es években az IRA Angliában és Észak-Írországban végrehajtott bomba- és fegyveres merényleteivel hívta fel magára a figyelmet, amelyekben rendőröket, katonákat, politikusokat és civileket is célba vettek. A konfliktusban csaknem háromezer-hatszázán veszítették életüket.

Végül 1998-ban megszületett a békeegyezmény, amelynek értelmében északír kormány, illetve nemzetgyűlés alakulhatott, s a miniszteri posztokat a pártok erejének megfelelően osztották szét. A békehez hozzájárult az is, hogy az IRA 2005 szeptemberében bejelentette: megemlíti fegyvereit, lemond a fegyveres erőszakra, s politikai eszközökkel küzd az ír sziget egyesítéséért. Mi több, az IRA politikai szárnya, a Sinn Féin elfogadta törvényes rendfenntartó erőnek az északír rendőrséget.

A megbékélés egyik legfőbb akadálya mindig is a rendőrség státusza volt, ezért 2003-ban teljesen átszervezték: a békefolyamat megkövetelte felekezeti arányoknak megfelelően egyre több katolikus vettek fel az évtizedeken át szinte kizárólag protestánsokat foglalkoztató szervezetbe. A dolog szépséghibája, hogy nem helyiek, hanem katolikus lengyel rendőrök jelentek az otthonhoz képest sokszorosra fizetést kínáló rendőri állásokra.

■ KOTTÁSZ ZOLTÁN

Belfast by Night (1971) – a konfliktusban csaknem 3600-an veszítették életüket

sok évszázaddal ezelőtt kezdődött viszályának végéhez érkezett. Május 8-án ugyanis az északír fővárosban, Belfastban megalakult a vallási felekezetek hatalommegosztásán alapuló kormány, melynek felállításáról ez év márciusában állapodott meg az északír konfliktus két politikai főszereplője: *Ian Paisley*, a koronahű unionista protestánsok legnagyobb pártjának, a Demokratikus Unionista Pártnak a vezetője és *Gerry Adams*, a köztársasági katolikus Sinn Féin (jelentése: „mi magunk”) vezetője.

„Ma elindulunk azon az úton, amely, úgy hiszem, a tartós békéhez vezet tartományunkban” – jelentette ki *Ian Paisley*, akit a kormány első miniszterévé választottak meg a nemzetgyűlés májusi alakuló ülésén. A tartós béke valóban kijárna Észak-Írországnak, melynek történelmét nagyban befolyásolta a két keresztény felekezet szembenállása.

A konfliktus gyökerei a 16. században keresendőek. *VIII. Henrik* uralkodása alatt

uralkodhatott csupán, mivel ellenzői arra kérték fel vejét, a protestáns *Orániai Vilmos* herceget, hogy apását taszítsa le trónjáról. Az úgynevezett dicsőséges forradalomra 1688-ban került sor, két évvel később pedig Írországban a boyni csata során diadalmaskodott *Jakab* felett *III. Vilmos*. (Az unionisták minden év július 12-én hangos, színes felvonuláson emlékeznek meg e számukra jelentős eseményről.)

Az új király uralkodása alatt olyan törvények születtek Írországban, melyek korlátozták a katolikusok tulajdonhoz, oktatáshoz és fegyverviseléshez való jogát. 1801-ben a brit királyság ráadásul egyesült Írországgal, s az elsősorban protestáns parlamenti képviselőket ezután a londoni Westminsterbe delegálták. Az ír nemzetgyűlést feloszlatták.

Az 1840-es években újabb lázadások törtek ki a szigetet sújtó burgonyavész következtében, s noha az elkeseredés felkelte egyes angol politikusok fi-

Napjaink ökumenikus klímája

► A keresztény felekezetek jelentős lépéseket tettek az egymás felé való közeledés érdekében – vélik egyesek. Mások ellenben úgy tartják, hogy nincs érdemi dialógus a római katolikus egyház és a protestáns egyházak között. Mindkét álláspontot megfogalmazták az **Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK)** május 21-én tartott közgyűlésén, törekedve arra, hogy a résztvevők valós képet nyerhessenek a világi és hazai ökumené jelenlegi helyzetéről.

A tanácskozásnak – amelyet *Brückner Ákos Előd* római katolikus plébános, az ÖTK egyik alelnöke vezetett – a Magyarországi Református Egyház *Kálvin János* Kiadója adott otthont. A jelenlévőket *dr. Kránitz Mihály* római katolikus teológiai professzor 1Kor 2 alapján tartott áhítata „hangolta rá” a vitaindító előadásokra.

Károly azon véleményének adott hangot, hogy ma Magyarországon nem az a kérdés merül fel, hogy milyen lesz az egyházak jövője, hanem az, hogy van-e egyáltalán jövőjük. Reménységgel Istenre tekintve mondhatjuk ki válaszként az igent.

Ugyancsak a jövőről és a reménységről beszélt *dr. Kránitz Mihály Ökumené ma – katolikus szemmel* című előadásában, hangsúlyozva, hogy a Krisztus által is kívánt egység megvalósulása érdekében figyelniük kell egymásra, és tanulnunk kell egymástól.

A közgyűlés folytatásaként *dr. Tóth Károly* nyugalmazott református püspök, az ÖTK elnöke számolt be az elmúlt esztendő eseményeiről. A szervezet által koordinált ökumenikus záródoklatokról *Gimesi Zsuzsa* református lelkész, a Benseimi Felekezettudományi Intézet közelgő éves gyűléséről *dr. Szentpétery Péter*, az Evangelikus Hittudományi Egyetem docense, az ÖTK titkára számolt be, az Európai Protestáns Fele-

FOTO: BOTTÁ DÉNES

Mielőtt *dr. Hafenschner Károly* nyugalmazott evangélikus lelkész, címzetes teológiai tanár megtartotta volna *Klíma-változás az ökumenében* című referátumát, a résztvevők imádságban emlékeztek a közelmúltban elhunyt *Pásztor János* református lelképásztorra, teológiai tanárra. Előadásában a magát „ökumenikus veteránként” aposztrofáló *Hafenschner*

kezettudományi Munkaközösség éves gyűléséről pedig *Szarka István*, a Fejérvárosi Evangélikus Egyházmegye esperese adott tájékoztatást. A 2006. évi zárszámadást, illetve a 2007. évi költségvetés ismertetése után a közgyűlés hozzászólásokkal, majd imádsággal fejeződött be.

■ GAZSU

Továbbra is tilos a közös úrvacsora

XVI. *Benedek* pápa megerősítette a nem katolikus egyházakkal való úrvacsorai közösséget tiltó szigorú szabályokat. Ugyanakkor engedélyt adott a papoknak, hogy újra használják a latin elsődleges nyelvként az egyházi szolgálat alkalmán, a misén.

„Az eucharisztikus közösség ünnepelése lehetőség, hogy közelebb kerüljünk Isten szeretetéhez, és hogy benne is maradjunk” – mondta *Benedek* pápa *Sacramentum caritatis* (A szeretet szentsége) című apostoli buzdításában.

A március 13-án kiadott 131 oldalas dokumentum a 2005-ben az eucharisziáról tartott püspöki szinódus pápai reflexiójának összefoglalása. Benne a pápa újra megfogalmazza a katolikusok újraházasodásával kapcsolatos ellenvéleményét, illetve felszólítja a papokat, hogy tartózkodjanak az úrvacsora szentségének osztásától olyan temetéseken és esküvőkön, ahol nem katolikusok is jelen vannak.

„Az Eucharisztia – írja XVI. *Benedek* – teljes közösséget jelent az Egyházzal. Ez az oka annak, hogy megkérjük – szomorúan, jóllehet nem remény nélkül – a nem katolikus keresztényeket, értsék meg és tartsák tisztelőben meggyőződésünket, amely a Bibliában és a hagyományokban gyökerezik. Úgy tartjuk, az eucharisztikus és az egyházi közösség annyira összetartozik, hogy általában lehetetlenné teszi nem katolikusok számára, hogy részesüljenek az előzőben, anélkül hogy az utóbbit élveznék.”

„Csak kivételes helyzetekben, örök

üdvösségük érdekében részeshelhetnek a nem katolikusok az Eucharisziában, a megbékélés szentségében és a betegek szentségében” – mondta a nyolcvanéves egyházvezető. Idézve a *Sacramentum caritatis*ből, megerősítette továbbá: „Az egyházi gyakorlat szerint, amely a Szentírás alapul, az elváltak és újraházasodottak nem részesülhetnek a szentségekben, mivel helyzetük és életvitelük objektíve ellentmond Krisztus és az Egyház szeretetközösségének, amelyet az Eucharisztia kifejez és megjelenít.”

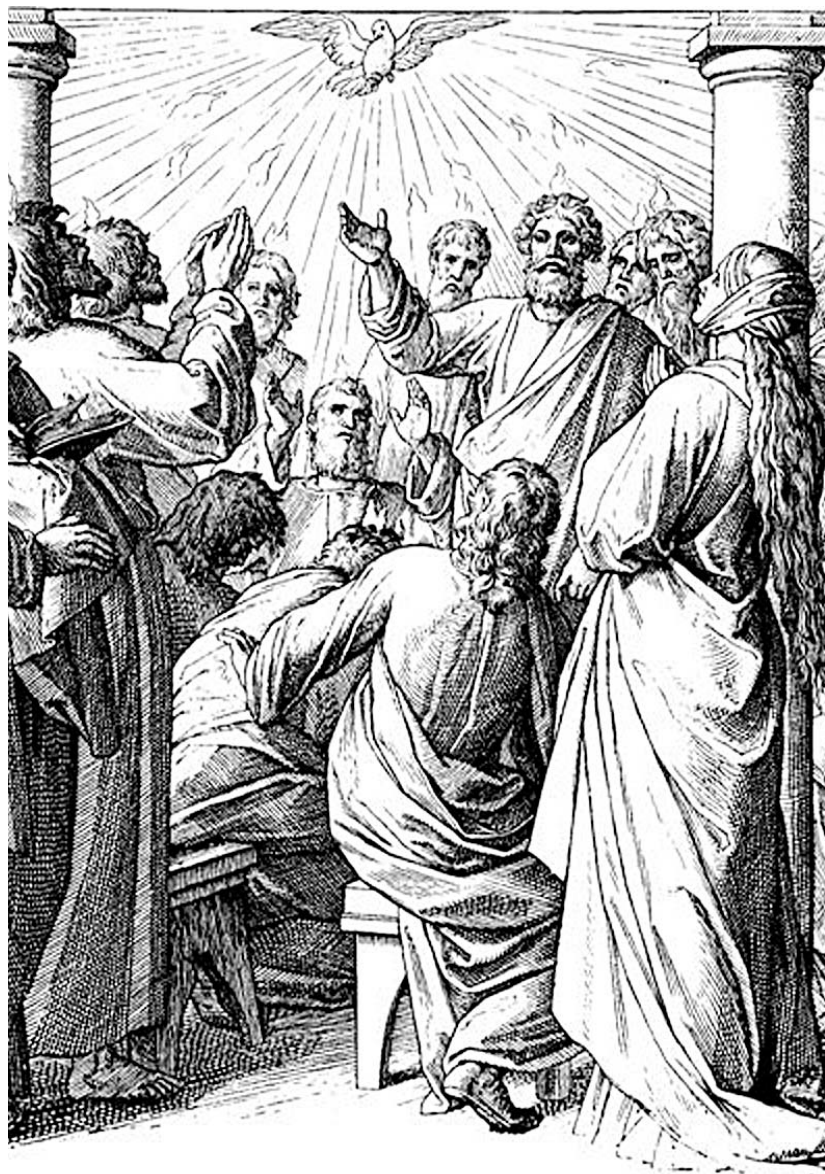
A pápa továbbá megerősítette: „A cölibátusban élő papok életének szépsége és fontossága, mint jel, teljes és kizárólagos odaadást fejez ki Krisztus és az Egyház iránt. Megerősítem, hogy a latin hagyományokban kötelező marad ez a gyakorlat.” Majd hozzátette: „Kérem, hogy a jövő nemzedék papjait úgy képezzék, hogy értsék és gyakorolják a szentmisét latinul, használva a latin szövegeket és a gregorián énekeket.”

A II. vatikáni zsinaton, 1965-ben jóváhagyott egyházi rendelkezések kimondják, hogy a latin nyelvű misét használni kívánó gyülekezeteknek engedélyt kell kérniük Rómától vagy a helyi püspöktől. A zsinat és a tradicionális latin szertartás elhagyása szakadáshoz vezetett az egyházban. Ennek vezetője *Marcel Lefebvre* francia érsek volt, akit *II. János Pál* pápa később kiközösített, mert véletlenül a kánonjog megsértésével szentelt fel.

► Forrás: ENI

Deutsche Anlage

Zusammengestellt von
ZSUZSANNA GAZDAG

Zieh ein zu deinen Toren

Wenn es um den Heiligen Geist geht, dann hilft alle Theorie nicht weiter. Dann sind wir ganz persönlich betroffen – nicht mit dem Verstand, sondern mit unserer Lebens- und Glaubenserfahrung, durch die wir vom Heiligen Geist wissen und ihn spüren. Über diese Kraft, mit der Gott in unserem Leben wirkt, lässt sich reden – und es lässt sich so manches Lied darüber singen.

Paul Gerhardt, dessen 400. Geburtstag wir in diesem Jahr feiern, lässt uns mit seinem Pfingstlied *Zieh ein zu deinen Toren* Anteil an den durch den 30-jährigen Krieg bedingten Erschütterungen seines Lebens und seiner Zeit haben. Was er in diesem Lied ausdrückt, ist also erprobt, erlebt und durchlitten – und damit glaubwürdig.

„Zieh ein zu deinen Toren, sei meines Herzens Gast, der du, da ich geboren, mich neu geboren hast, o hoch geliebter Geist des Vaters und des Sohnes, mit beiden gleichen Thrones, mit beiden gleich gepreist.“ (1. Strophe)

„Neu geboren zu werden“ – das ist ein Traum vieler. Noch einmal neu anzufangen, zu sich selbst zu finden, zu der Bestimmung, die so zu mir passt, wie Gott mich geschaffen hat mit meinen Gaben und Kräften. Mit mir und Gott im Einklang. So wünsche ich es mir.

Doch hierzu muss ich die Tore öffnen, den Geist hineinlassen und ihm Raum in meinem Leben geben. Paulus schrieb, dass der Leib ein Tempel des Heiligen Geistes ist, der von Gott kommt und nicht dem Menschen gehört. (1Kor 6,19) Der Geist soll Einzugs halten und seine Kräfte in unserem Leben entfalten.

Doch der Geist begegnet anderen Kräften, die in uns wirken, uns belasten und uns umtreiben. Das Zurückbleiben hinter den eigenen Vorsätzen. Gedanken und Handlungsweisen, die wir nicht unterlassen, obwohl wir uns ihrer schämen. Trauer und Verlust, die auf uns lasten. Von diesen Kräften, die uns am Leben hindern, möchten wir uns befreien und schaffen es allein doch nicht. Aber

der Heilige Geist kommt uns zu Hilfe – und reinigt, entlastet und befreit:

„Du bist ein Geist der Freuden, von Trauern hältst du nichts, erleuchtest uns im Leiden mit deines Trostes Licht. Ach ja, wie manches Mal hast du mit süßen Worten mir aufgetan die Pforten zum güldnen Freudensaal.“ (6. Strophe)

Wie der Geist in uns wirkt und uns erneuert, kann jeder Mensch an sich selbst erfahren. Wenn die Seele frei wird von ihren Lasten und wir zu uns selbst finden und erfahren, wie nahe uns Gott ist. Wenn unser verkramptes Herz aufgeht – ob in guten oder schweren Zeiten – und der Geist unseren Gebeten und Liedern Flügel gibt, sodass sie zum Himmel steigen.

Dann spüren wir, wie Freude und Zuversicht in uns zurückkehren, wenn Jesu Geist uns innerlich stärkt und dazu befähigt, die Herausforderungen anzunehmen, die täglich neu und anders auf uns zukommen.

Doch die Welt geht ihren Gang, als gäbe es Gott nicht. Der Kampf um Interessen kennt kein Erbarmen, entzweit Menschen und Völker und reißt eine Kluft zwischen ihnen auf. Das Ergebnis dieses Kampfes ist – im 30-jährigen Krieg ebenso wie heute – „Zorn, Zank, Hass, Neid und Streit“ (7. Strophe).

„Du, Herr, hast selbst in Händen die ganze weite Welt, kannst Menschenherzen wenden, wie es dir wohlgefällt; so gib doch deine Gnad zu Fried und Liebesbanden, verknüpf in allen Landen, was sich getrennt hat.“ (8. Strophe)

Diese Einsicht brauchen wir, damit wir mit allen Verantwortungsträgern gemeinsam demütiger werden, auf dass das Gemeinwohl wachse und in einem neuen Geist Vernunft und Liebe, die Gaben Gottes, zueinander finden. Nur so wird das menschliche Miteinander gelingen und auch der soziale Frieden unter uns leben. Um diesen Heiligen Geist, in dem die Vernunft von der Liebe geleitet wird, bitten wir – nicht nur zu Pfingsten.

■ HOLGER MANKE

„...ein jeder hörte sie in seiner Sprache reden“

Apg 2,6b

Wer viel reist, wer im Ausland lebt, vielleicht gar schon in mehreren Ländern für kürzere oder längere Zeit sein Zuhause hatte, weiß um die Schwierigkeiten der Verständigung mit Menschen anderer Muttersprache. Missverständnisse sind an der Tagesordnung, Unsicherheit, das Gefühl, ausgeliefert zu sein. Wie gut tut es dann, wenn im Glücksfall ein falsch benutztes Wort ein fröhliches Lachen auslöst. Manchmal reicht es aber auch schon, im eigenen Land mit regional unterschiedlich gefärbten Sprachformen konfrontiert zu werden, wie ich es vor einigen Jahren als in Norddeutschland Aufgewachsene in Mittelfranken wohnend erlebte, als mir im Zorn vorgeworfen wurde, dass ich wohl meine, etwas Besseres zu sein, weil ich so schön hochdeutsch spreche. Dabei sprach ich einfach nur so, wie ich es von Kindesbeinen an gewöhnt bin – nur eben, dass dort im anderen Kontext Hochdeutsch als Sprache der „besseren Leute“ galt. Wie einfach scheint es dahingegen, den anderen, den Fremden auf den fehlerhaften Gebrauch meiner eigenen Sprache zu verweisen, statt die inhaltliche Auseinandersetzung mit ihm zu suchen, und ich mir so ungewohntes, fremdes Gedankengut vom Halse schaffen kann.

Verständigung – ein schwierig Ding! Nicht nur für diejenigen, die mit unterschiedlichen Muttersprachen aufeinander treffen. Nein, ein schwierig Ding schon da, wo Mann und Frau aufeinander treffen, Alt und Jung, Rechte und

Linke, ihren Glauben Praktizierende und Säkularisierte, Reiche und Arme, Liberale und Konservative, aus Ost und West Kommende. Nur allzu oft machen wir die Erfahrung, dass wir eine gemeinsame Muttersprache sprechen und doch weit von einer Verständigung entfernt sind. Als würden wir völlig verschiedene Sprachen sprechen.

Die Geschichte vom Turmbau zu Babel im Alten Testament (1. Mose 11) sieht eine der Hauptursachen für diese Sprach- und Verstehensunfähigkeit in der Unwilligkeit des Menschen, seine Grenzen zu erkennen und zu akzeptieren. Wer mehr will, als ihm zugedacht ist, greift leicht zu Mitteln, die ihn selbst zwar vorwärts bringen, aber die Kommunikation und damit das Miteinander in Gefahr bringen. Pfingsten erzählt die Gegengeschichte: Menschen kommen zusammen, aus unterschiedlichsten Kontexten, Nationen, Sprachfamilien, Einstellungen, aber von der gleichen Erfahrung geprägt, dass da etwas geschehen ist, was alles Bisherige verändert, verändern kann. Und da geschieht das Wunderbare, dass Menschen wieder fähig werden aufeinander zu hören, miteinander ins Gespräch zu treten. Menschen werden wieder kommunikationsfähig, weil sie in der fremden Sprache des anderen dann doch soviel Vertrautes entdecken, dass sie nur staunen können, wie sehr sie einander verstehen. Als ob er, als ob sie meine Sprache sprechen würde...

Menschen werden aufeinander zu be-

wegt, wo sie sich auf den Geist Gottes einlassen. Ihr Hören verändert sich, aber auch ihr Sprechen. Die Pfingstgeschichte erzählt nicht nur davon, dass jeder in seiner eigenen Sprache hört, sondern auch, dass Menschen beginnen, in der Sprache des anderen zu reden. Beides ist wichtig – das aufeinander Hören, aber auch das aufeinander Achten beim Sprechen. Wer sich auf den Geist Gottes einlässt und sich von ihm bewegen lässt, wird danach fragen, ob der, mit dem ich spreche, auch verstehen kann, was ich sage. Ob seine Denk- und Verstehensmuster möglicherweise andere sind und es deshalb nötig ist, diese zu erkennen und zu nutzen für ein erfolgreiches Verstehen.

Wo das gelingt, können neue Aufbrüche entstehen, zwischen Völkern, zwischen Generationen und Geschlechtern, da können Spannungen in Gemeinschaften ein Ende finden und Bewegungen hin zueinander beginnen. Da kann gemeinsame Zukunft gestaltet werden, weil Menschen nicht mehr danach fragen, wo hat mich der andere verletzt oder wie kann ich mich selbst durchsetzen, sondern vor allem danach, wie kann ich den anderen verstehen und wie kann ich ihm helfen, dass er mich versteht.

Gebe Gott uns diesen seinen pfingstlichen Geist und helfe er uns, dass wir uns auf ihn einlassen, damit wir miteinander in Kirche und Gesellschaft Verständigung leben.

■ JUTTA HAUSMANN

Der Grenzen überschreitende Geist Gottes

Liebe Leserin, lieber Leser! Eins ist klar: „Heiliger Geist“ bedeutet „Grenzüberschreitung“. Damals erschienen den Jüngern „Zungen, zerteilt, wie von Feuer; und er setzte sich auf einen jeden von ihnen, und sie wurden erfüllt von dem heiligen Geist und fingen an zu predigen in anderen Sprachen“. Gottes Geist lässt die ersten Christen Grenzen überschreiten: Es erscheinen ihnen „Zungen“. Das Wort „Zunge“ bedeutet im griechischen Urtext des Neuen Testaments – wie im Ungarischen – zugleich „Sprache“. Die Jünger überschreiten also die sprachlichen und kulturellen Barrieren, die sie von anderen Menschen trennen. Sie sagen den aus-

ländischen Gästen des Tempels einmütig, wer Jesus ist.

Beim Besuch einer armen Familie in Sri Lanka bat der Familienvater uns Ausländer, dass wir mit ihm für seine kranke Tochter beten. So knieten wir zur gemeinsamen Fürbitte vor dem kranken Mädchen nieder und flehten den Herrn um Hilfe an. Kulturelle und sprachliche Grenzen wurden überwunden.

Bei einem Staatsempfang fragte ein kirchenferner deutscher Politiker den reformierten Bischof Bölskei: „Sagen Sie mal, was ist eigentlich der Unterschied zwischen »lutherisch« und »reformiert«?“

Darauf der Bischof: „Eigentlich gibt es da gar keinen Unterschied.“

Ja, Gottes Geist lässt uns auch innerkirchliche Grenzen überschreiten, weil uns Jesus am wichtigsten wird.

Am Gottesdienst unserer Deutschsprachigen Gemeinde nehmen oft Menschen aus verschiedenen Nationen teil. Oft muss keine Sprachgrenze überwunden werden, wohl aber die unsichtbare Mauer in manchem Herzen, die Menschen von Gott trennt. Bitten wir Gottes Geist darum, dass er überall auch diese Barriere überwindet!

Ihr ANDREAS WELLMER, Pfarrer der Deutschsprachigen Evangelischen Gemeinde

Az egyház küldetése mai nyelven, új fogalmakkal

■ D. SZEBIK IMRE

Amióta nyugállományba kerültem, gyakrabban fordulok meg úgynevezett „világi” rendezvényeken, egyesületek, klubok összejövetelein. Természetesen korábbi szolgálati időmből való ismerősök tünnetnek ki bizalmukkal, s hívnak meg egy-egy rendezvényre. Beszélgetve a résztvevőkkel, hamarost kiderül eddigi tevékenységem, működési területem. De a beszélgetésekből arra is fény derül, milyen sokan – diplomások és magas beosztású, magukat méltán művelt embernek tartó, vezető személyiségek is – milyen gyakran nem értik vagy félreértik az egyház küldetését.

Hitnézet

Némelyek úgy vélik, az egyház mondanivalója kizárólag a túlvilágra irányul. Ebben a világban pedig a jól megfontolt szakértelem illetékes a döntéshozatalra, amelyhez az egyháznak semmi köze.

Máskor arra utalnak beszélgetőpartnereim, várva helyeslésemet, hogy a vallás mindenkinek magánügye, eldöntheti, hogy akar-e, tud-e hinni, kész-e magát egy tőle független magasabb rendű lény hatalmát alá vetni, elfogadva tőle erkölcsi értékeket és magatartásformát. Az egyház feladata tehát nem több, mint erre a magasabb rendű lényre, Istenre utalni; az embernek pedig az a lehetősége, hogy mindezeket a magánéletében alkalmazza, ha kész befogadni az isteni útmutatásokat. Hit és világnézet kialakítása tehát – véleményünk szerint – magánügy. Ily módon privatizálódik a hit és vallás is – mondhatnánk. Piaci árúvá silányul, hiszen a vallások piacán még válogathatunk is a nekünk legjobban megfelelő vagy éppen divatos vallási áramlatok, újonnan felbukkant felekezetek közül.

Nincs kétségünk afelől, hogy egyre többen gondolják a hit és világnézet kialakításának piacossítását és privatizációját helyesnek, az ember vallás- és lelkiismereti szabadságjogai kiterjedésének.

Keresztényekként, az egyház szolgálkánt elkötelezett hívei vagyunk a teljes vallás- és lelkiismereti szabadság minél szélesebb körű megvalósításának. Eleink ezt először történelmünk során 1848-ban, a 20. törvényekben kódifikálták. Hatalmas vívmányként értékeli tettüket az utókor. Ugyanakkor azonban a történelmi keresztény egyházak évszázadokra visszatekintő léte jelzi saját tevékenységük értékét.

Kísérjük meg megválaszolni, mit végez az egyház a személyiség kiterjedésére és a társadalom jobbá tétele érdekében! Hívjuk segítségül a szociológia és a lélektan ismert kifejezéseit, amelyek lehet, hogy egészében nem fedik le az eddig használt bibliai kifejezések tartalmát, de érthetővé teszik válaszainkat a kívülről számunkra is.

Testvérformálás

Az egyház egyik legfontosabb szolgálata a társadalom humanizálása, emberiségének formálása. Meggyőződésem, hogy ha az irgalmas samaritánus történetéről prédikálunk, vagy konfirmándusainkat tanítjuk ezt, akkor a mondanivaló végkicsengése nem lehet más, mint amit Jézus is

mondott: menj el, és te is hasonlóan cselekedj. Légy segítőkész, a bajbajutottat karold fel. Tehát gyakorolj emberiséget. Ha pedig még arra is rámutatunk, hogy a samáriaiak nem kedvelték a zsidókat, ez az arra tévedt pedig még egy ellenséges nép fián is segített, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy az emberiség legmagasabb ormain járt. Nem kevésbé megrendítő a tékozló fiú példázata, amelyben az atyai örökséget vakmerő módon elszórakozó fiúnak az édesapja feltétel nélkül megbocsát, és ölelő karokkal várja őt a szülői házba.

Nem a tiszta emberiség legmegrendítőbb példája ez? Nincs szüksége a posztmodern Európának erre a tiszta, meggyőződésem szerint Jézusban forrászó emberiségre? Vagy az életváltozást rendkívül áttetsző módon bemutató Zákus-történet nem arról szól-e, hogy egy maga elé tükröt tartó ember a csalással szerzett vagyonát négyezer szorzóval adja vissza a megkárosítottaknak? Lehet, hogy a jog igazsága nem kényszerítette erre, de megtisztult lelkiismerete anélkül inkább!

Örülünk, ha elősegíthetjük, hogy a társadalomban minél nagyobb teret kaphasson az emberiség, ha a szív legmélyén humanizálhatjuk népünket, nemzetünket. S ez a tevékenység nem magánügye sem az egyháznak, sem a társadalomnak. Ellenkezőleg: a legfontosabb közügyek egyike.

Közösségteremtés

Az egyház másik értékeremtő szolgálata a társadalom, népünk szocializálása. Más szóval az egyház közösséget hív létre az azonos hitet és ugyanazon hagyományt ápolók egyedeiből. Évszázadokon át szinte ez a keresztény hit volt a közösséget teremtő egyetlen erő. Napjainkra magas lett a konkurens szervezetek száma. Ez azonban önmagában nem baj. Közösséget hoz létre a sport, a zene, különböző érdeklődésű emberek azonos célkitűzése. Egyesületek, klubok, táncházak működése jelzi, milyen sokrétű lett az egyén vágya, s hányféle tehetségfejlesztő közösség létezik.

Nem szabad azonban felednünk, hogy az egyház az a sajátos adottsággal megajándékozott szervezet, amely a legifjabb kortól a késő vénység idejéig egyikbetere a társadalom egyedeit. A baba-mama klubokban már a pár hónapos csecsemő átléphet valamit öntudatlanul az egyház spirituális légköréből, az óvodások az egymáshoz illeszkedés elemi törvényszerűségeit gyakorolják, az iskoláskorúak felfedezik a barátság értékeit, a tudás örömeit és a tanulás ismeretgazdagító szükségét. Az ifjak a talán legszebb életkorban érlelődő érzelmeik, a szerelem bűvöletét; az egymásért való felelősség erkölcsi értékét, a csalódás és bizalom feszültségét, a hűség és a másikkért való áldozathozatal morális kincseit kóstolgatják.

Az érett felnőttek egy napon éppen az egyházban döbbennek rá arra, hogy a másikkal sem könnyű, lehet, hogy éppen egy barátjuknak vagy ismerősüknek kimondottan az övéknél nehezebb teher nyomja a vállát... Aki ilyesmit tapasztal, talán még segítségre is gondol, s keresi, hol, hogyan tudna tenni valamit érte. Ha jól szocializálódik a közösség, állást, orvost, ügyvédet is

tudnak egymásnak ajánlani, de szobafestőt, kőművest és autószerelőt biztosan. Micsoda kincs a kapcsolati tőke, ha megbízható ember ajánlja a másikkal egy tisztességes testvérét!

És az öregkor a betegség terhével és a fájdalom gyötrelmével mennyi gondot rak a vállunkra! Egyedül biztosan nem tudjuk elhordozni. Együtt könnyebb. Nyugdíjasok bibliáorája, a magányt oldó napközi beszélgetések: közösséget létrehozó alkalomok ezek az időskorba érkezők számára – mind-mind karnyújtás a másik, az idősebb felé. Egyházi szeretetotthonaink azért keresettek, mert a spiritualitás többlete időskorban még erőteljesebben jelentkező igény. Még egy példa: egy kényszerűségből szülő nélkül felnevelkedő gyermek és ifjú egy család és egy gyülekezet hordozó szeretetének szép példájaként egyetemi diplomát szerezhetett, szép családi életet él hitvese és gyermekei boldog közösségében.

Azt sem szabad felednünk, hogy a hazájukat legtöbb esetben kényszerből elhagyó, ott hontalanra vált magyarjainkat választott új hazájukban – szinte kivétel nélkül – valamely keresztény egyház fogadta be, támogatta, s indította el az egzisztenciateremtés olykor zökkenőkkel terhes útján.

Az egyház szocializál, közösségbe terel, egymásért élésre nevel, alkalmazkodásra biztat. Nincs erre szüksége a posztmodern Európának vagy a kőbe véssett önzést a kapitalizmus gazdasági törvényszerűségei alapján megapasztáló magyar társadalomnak, a szentes családok válságban vergődő tagjainak?

Kultúrkörben

Az egyház harmadik sajátos szolgálata a hitből sarjadó kulturális értékek gyarapítására való biztatás és ezek felkarolása. Keresztény hitünk ugyanis az évszázadok során számtalan művészt indított különböző értékű művek megalkotására. Gondoljunk csak *Michelangelo* Mózes- vagy a híres dán szobrász, *Thorwaldsen* Krisztus-szobrára, amely egyszerre hívja magához az embert, és áldja meg a hozzáérkezőket. De a legálább ilyen ismert *Rodin* *A gondolkodó* című szobra is.

Talán még sokszínűbb a festőművészek hitvallása. *Matthias Grünewald* és *Lucas Cranach* a reformáció korának kiváló festői, alkotásaikkal nagymértékben hozzájárultak a lutheri hitújítás gondolatvilágának elterjedéséhez és láthatóvá tételéhez. De a későbbi korok sem szűkölködtek maradó alkotások létrehozatalában: *Ernst Barlach* vagy *Willy Fries* neve említhető az ismertek közül sok más művész mellett. De említhetünk magyar példákat is. *Székely Bertalan*, *Benczúr Gyula*, *Munkácsy Mihály* vagy később *Csontváry*, akik vallásos ihletésű alkotásokkal is gazdagították kultúránkat, halhatatlan nagyjai a magyar festőművészetnek. A névsor korántsem teljes.

Nem kevésbé jelentős számban említhetünk példákat a magyar irodalmi alkotások közül. *Madách Imre* műve, *Az ember tragédiája*, *Balassi Bálint* és *Ady Endre* vallásos költészet s a 20. századi *Reményiknek* és *Pilinszkynek* a lét mélységét kereső versei nélkül szegény és szálnalmas lenne a magyar irodalom. Ezen alkotók kiemelése szubjektív és egészen

esetleges – itt is számos egyéb nevet említhetnék még.

Feltétlenül szólnunk kell e cikk szűkre szabott keretei között az egyházi muzsikáról, amelyet reformátorunk, *Luther* a hit tudománya után a második legértékesebb kincsnek tekintett az emberi életben és Isten országának a terjesztésében. Sokak szerint a reformáció „sikerét” éppen az segítette elő, hogy *Luther* és társai beleénekeltek a nép szívébe az evangélium üzenetét. *Johann Schütz*, *J. S. Bach*, de itthon a sokkal későbbi *Kodály Zoltán* s napjaink *Szokolay Sándora* is olyan zeneművekkel gazdagították a keresztény zeneirodalmat, amelyek sokak hitre jutását, evangéliumi látását erősítették. S ezek a művek az általános zeneirodalom legkiválóbb alkotásai is.

Csak levett saruval és lehajtott fővel, de egyidejűleg nyitott szívvel szabad előadni és hallgatni a nagy klasszikusok darabjait. Mekkora erő, hit és bizalom, de szépség és harmónia is árad e művekből!

Méltán kérdezhetjük, hol tartana a világ, Európa kultúrája, ha ezek a művek nem születtek volna meg, s nem lennének a mieink. Fájdalmas, hogy kevesek ismerik őket a múlt évtizedek egyoldalú kulturális irányzatainak meghatározó irányultságai miatt.

Erő – forrás

A fentiekből következik, hogy az egyház küldetése messze túlre a templom falain, átlépi saját közösségeinek a határát is – akár tanító és prédikatori szolgálattal humanizál, akár közösségeket létrehozó munkájával szocializál, és a széles társadalom is építi, vagy éppen sajátos kultúrát, művészetet hoz létre.

S akkor még nem szóltunk az egyház általános morált teremtő szolgálatáról, amely mint levesben a só, láthatatlanul van jelen a társadalom gondolkodásában, életvitelében.

E szolgálat nélkül bizonyoslag még magasabb lenne az abortuszok száma, még több fiatal válsztaná a válás fájdalmas döntését, netán még nagyobb lenne a szenvedélyfüggő betegek száma. Mégis feltűnő módon egyre gyakrabban találkozunk munkánkat lebecsülő, a magánszférába küldő hangokkal. Igaz, szírinhangok ezek, amelyek eltörpülnek a társadalom többségének elismerését tükröző, sokkal erőteljesebb állásfoglalások mellett.

Rajtunk is múlik, hogy többe és érthetően beszéljünk az egyház küldetéséről, mindennapi munkájának hasznosságáról, azon a nyelven, amelyen megértene bennünket, s véleményint formáló erővé válunk a társadalom egésze számára.

Pünkösöd az első keresztény gyülekezet létrejötté, az egyház születésnapjának ünnepe. Ott és akkor jól értették a résztvevők, mi történt velük, mert személyesen átéltek a Lélek kiáradásának csodáját.

A mi tanúságtételünknek mai nyelven, érthetően kell hangoznia, de aki részese akar lenni az egyház létének, annak ott kell lennie a helyszínen, meg kell tapasztalnia, meg kell hallania a Jézusról szóló tanuskodást. A közösség jó ízének, derűjének személyes élménye egyszeri és megkerülhetetlen. Ha pedig ebben van része, akkor látja a láthatatlant, érti az észsel felfoghatatlant s az elmúlóban az örökkévalót. Mert az igazi élet már itt kezdődik, s egykor ott teljesedik be.

A diakónia szárnya alatt

A közel négyszázötven éves kőszegi evangélikus gyülekezetben komoly múltra tekint vissza a diakóniai szolgálat. Például az ott élő hívek támogatásával nyitották meg az ország első evangélikus árvaházát Nemescsóban az 1700-as évek első felében. Két és fél évszázaddal később – az 1990-es években – az egyházi in-

dására volt lehetőségük; egyágyas szobák álltak a lakók rendelkezésére. Az intézmény mára nyolc szobával bővült, amelyek nagy része egyágyas, de két darab kétágyas szobát is kialakítottak házaspárok vagy testvérpárok részére. Lehetőségük nyílt arra is, hogy orvosi szobát hozzanak létre, valamint – a régi

FOTÓ: MENYES GYULA

gatlanok kártalanításának lehetőségével élve egy szeretetotthon létrehozásának gondolata fogalmazódott meg a gyülekezet vezetőségében. A konventház államosított részét természetben igényelte vissza a gyülekezet, míg a mellette lévő épületért pénzbeli kártalanítást kért, majd egy alapítvány létrehozásával is biztosítani igyekezett az átépítés költségeit. A gyülekezet tagjainak áldozatkész adakozása és a sok társadalmi munka meghozta gyümölcsét, így a kőszegi evangélikus szeretetotthon 2001. április 2-án megkezdte működését.

Amint már korábban hírt adtunk róla, a lelkészlakást és a gyülekezeti termet befogadó új komplexum épült, így lehetővé vált, hogy a korábbi parókia és konventerem helyén újabb szobákat alakítsanak ki.

Az idei év elején kezdődött el a szeretetotthon bővítése. Eddig huszonegy idős ember befoga-

konventerem átalakításával – egy kápolnát és közösségi helyiséget is berendeztek.

Május 17-én, mennybemenetel ünnepén – *Rostáné Piri Magda* esperesnek és *Baranyay Csaba* helyi lelkésznek a liturgiában való közreműködésével – családias itentisztelet keretében került sor a szeretetotthon új szárnyának felszentelésére *Ittész János* szolgáltaival (*képünkön*).

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke – aki korábban, a szeretetotthon megálmodása idején a kőszegi gyülekezet lelkésze volt – Mk 16,14–20 alapján tartott igehirdetésében elmondta: mennybemenetel ünnepén azt ünnepeljük, hogy Isten hazaengedte Jézust a mennybe, mert elvégezte szolgálatát. Nem hátrált meg, Jézus a bűnünk ellenére minket is felhasznál országba építésére. Bár fizikailag nem érhető el, mégis valóságosan jelen van közöttünk – a rászorulóknak.

■ M. Gy.

Evangelikus gyűjteményt avattak Bonyhádon

Állandó kiállítás nyitotta meg kapuit a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium égisze alatt *Bonyhádi Evangélikus Gyűjtemény* névvel május 19-én. Az öregdiák-szövetség közgyűlésére érkező vendégek tanúi lehetnek az ünnepélyes megnyitónak, melyen többek között beszédet mondott *Nagy István*, a gimnázium igazgatóhelyettese, egyszerűs mind a gyűjtemény letagadja és megvalósítója.

A bonyhádi gimnázium épületében mindig volt iskolatörténeti vagy numizmatikai tárlat, de ez az első olyan gyűjtemény, amely a főépülettel szemben álló épületben, külön termekben nyert méltó elhelyezést. A gyűjtemény dokumentumainak segítségével elsősorban az iskola kétszáz éves múltja és a svábok betelepülése elevenedik meg; az utóbbi jelenti az evangélikusok érkezését erre a vidékre.

Nagy István elmondta, hogy a kutatómunkát nagyban segítették a régi értesítők, melyeket 1948-ig az iskolavezetésnek évente kötelessége volt összeállítani a diákok eredményeiről és a rendezvényekről. A

A SZERZŐ FELVÉTELE

gyűjtemény gyarapításához minden dokumentumot és relikviát várnak; elsősorban az evangélikus lelkészek segítségére számítanak. Az eredeti dokumentumokat – méltó másolat elkészítése után – visszaadják a tulajdonosoknak.

A Bonyhádi Evangélikus Gyűjtemény megnyitóján a gimnázium öregdiákja, *dr. Mócsényi Mihály* átadta megőrzésre a tájépeszti tevékenységével, illetve a diszciplína egyetemi oktatásának bevezetésével kiérdemelt Széchenyi-díjat.

■ MÁTÉ RÉKA

HIRDETÉS

A Biblia és Egyiptom

Egyiptomi utazásra hív 2007. október 16–26. között az Ökumenikus Tanulmányi Központ. A Szentírást olvasók tudnak azokról a történelmi helyekről, ahol az ószövetségi pátriárkák: Ábrahám, Izsák, Jákób és a legendás József is megfordultak, és ahonnan a fáraót sújtó tíz csapás után kiszabadította az Úr a választott népet (2Móz 12). Oda menekült a szent család is Heródes elől (Mt 2,12–15). E helyek felkeresése a bibliaolvasók számára elevenné teszi a Biblia csodálatos történeteit.

A tizenegy napig tartó gazdag, egyházas program magában foglalja a hajóutat, luxuri kirándulást, kényelmes ellátást és magyar nyelvű lelkesítő vezetést. Ára jelenleg 285 000 Ft.

Érdeklődni lehet az Ökumenikus Tanulmányi Központban (Budapest XI., Bocskai út 15. III/3.; tel./fax: 1/466-4790; e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy telefonon Gimesi Zsuzsánál (70/508-7624).

HIRDETÉS

Meghívó habilitációs előadásokra

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel hívja Török Péter egyetemi docens (Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet) nyilvános habilitációs előadására az egyetem épületének (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermébe. Június 4-én, hétfőn 10.30-kor: *The Specific Manifestations of Violence Related to New Religious Movements* című, angol nyelvű, nyilvános habilitációs előadás. 11.30-kor: *Az új vallási mozgalmak és a családi kapcsolatok kérdései* című, magyar nyelvű, nyilvános habilitációs előadás.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel hívja Wildmann János nyilvános habilitációs előadására az egyetem épületének (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermébe. Június 6-án, szerdán 15.45-kor: *Der Ökumenismus und die Weltreligionen in der Lehre des II. Vatikanischen Konzils* című német nyelvű nyilvános előadás. 16.45-kor: *A II. vatikáni zsinat egyházértelmezése* című magyar nyelvű nyilvános előadás.

Az EHE DHT nevében:
Dr. Reuss András elnök

HIRDETÉS

Mevisz-Bárka-táborok 2007 nyarán

A Mevisz Bárka csoportja 2007 nyarán is megtartja hagyományos táborait. Szeretettel várjuk azokat a fiatalokat, akik kíváncsiak a Bárka sokszínű közösségére, és mindenféle akadályokat együtt leküzdve, csapatban és jó hangulatban szívésen eltöltenének tíz napot!

Mozgásszerűlt fiatalokkal közös táborok (zárájelen a táborvezetők)

- Július 6–15.: Kemesmihályfa (Bence Orsolya, Koltai Péter)
- Július 20–29.: Kemesmihályfa (Udvardi Andrea, Tari Zsuzsanna)
- Július 27. – augusztus 5.: Bonyhád (Györe Dániel, Cserháti Péter)
- Július 29. – augusztus 4.: Rábcakapi (a győri csoport tábor)
- Augusztus 6–15.: Kemesmihályfa (Gerencsér Orsolya, Szilvási Bertalan)
- Augusztus 18–26.: Kemesmihályfa (Friedrich Eszter, Brunner Noémi, Tekus András)
- Augusztus 5–11.: Kistótfalu (a pécsi csoport tábor; Péterfia Csaba)

Vak fiatalokkal közös tábor:

- Július 1–7.: Nagyveleg (Hack János)

Bóbita – értelmi fogyatékos gyerekekkel, fiatalokkal közös tábor:

- Július 14–21.: Kolontár (Mikola Gyöngyvér, Soós Péter)

A pilisi nevelőotthon fiataljaival közös tábor:

- Augusztus 10–21.: Balatonlelle (több csoport; Bánszki Sándor, Nógrádi Katalin)

A táborokba való jelentkezés határideje: május 31. A késői megjelenésre való tekintettel a később érkező jelentkezéseket is fogadni tudjuk! Jelentkezési lap a www.mevisz.hu oldalról tölthető le. Jelentkezni postai úton a 1085 Budapest, Üllői út 24. címen vagy e-mailben a barka@mevisz.hu címen lehet.

HIRDETÉS

Pályázat iskolaigazgatói állásra

A Pápai Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot ír ki a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola (8500 Pápa, Árok u. 12.) igazgatói állására.

Képesítési és egyéb feltételek

A Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvénynek megfelelően

- főiskolai tanári oklevél;
- közoktatás-vezetői szakvizsga;
- legalább 5 év szakmai gyakorlat;
- vagy evangélikus lelkesítő végzettséget igazoló oklevél és legalább 5 éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat;
- keresztény elkötelezettség, evangélikus vallás, konfirmáció;
- lelkesítő ajánlás a pályázó gyülekezeti lelkesítőjétől, lelkesítő esetén az illetékes püspöktől;
- vezetői képességek megléte.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb

A megbízás 2007. augusztus 1. napjától 2013. július 31. napjáig, 6 évre szól. A pályázat beérkezésének határideje: 2007. június 15., 12 óra. A pályázat elbírálásának határideje: 2007. július 28. Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alapján.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai önéletrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseket. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló okmányok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkesítő ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkesítőjétől, lelkesítő esetén az illetékes püspöktől.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Pápai Evangélikus Egyházközség presbitériuma, 8500 Pápa, Széchenyi u. 15. Tel./fax: 89/324-360. Postacím: Pápai Evangélikus Egyházközség presbitériuma, 8500 Pápa, Széchenyi u. 15. Kérjük, a borítékra írják rá: „Igazgatói pályázat a pápai Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola intézményvezetői állás helyére”.

Emlékezés egy tüzes hangú egyházvezetőre

Húsz éve halt meg Káldy Zoltán püspök

► A Déli Egyházkerület megemlékezést tartott a budapesti Farkasréti temetőben május 18-án abból az alkalomból, hogy húsz éve hunyt el a kerület egykori püspöke, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) volt elnöke, Káldy Zoltán. Az ünnepi alkalom igehirdetői szolgálatát Gáncs Péter, az egyházkerület püspöke végezte. A liturgiában elődje, D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök segítette, aki közvetlen utódként átfogó visszaemlékezéssel is szolgált Káldy Zoltán huszonkilenc éves püspöki tevékenységéről.

Gáncs Péter Jer 23,29-et választotta igehirdetése alapigéjéül. Elmondása szerint ez egy olyan bibliai ígéret, amely újra meg újra az igehirdető Káldy Zoltánt idézi fel mindazok előtt, akik személyesen ismerték őt. A püspök prédikációjában visszaemlékezett azokra az évekre, amikor teológustársaival nemcsak az Üllői úti teológián tanulták az igehirdetést, hanem a Deák téri szószerk alatt is – többek között Káldy Zoltán püspököt hallgatva.

Amikor az egykori egyházvezető felment a szószerk, a hatás olyan volt, mintha „a csontjaiba rekesztett tűz” lángolt volna fel szavai révén, melyeket a Lélek ihletett. Ez a belső tűz tette lehetővé, hogy egy-egy igehirdetésére még ma is emlékeznek az emberek. „Hol van, pislákol-e még az egyházban az a Lélek által gerjesztett tűz, amely Káldy Zoltánban megvolt?” – tette fel a kérdést Gáncs Péter. Isten tegnap is, ma is az ige hirdetőire bízta ugyanazt a „sziklazúzó porolyt”, amely a kőszíveket képes összetörni, s a lelkeket megtérésre indítja. Káldy Zoltán igehirdetői örökségét ápolva azzal a reménységgel kell előre-

tekintenünk, hogy ez a tűz ma is működik az egyházban.

A prédikáció után Bánffy György színművész mondta el Reményik Sándor Ke-

Káldy Zoltán püspök a Deák téri templom szószerkén 1978-ban

gyelem című versét. Ezután Szokolay Sándor zeneszerző emlékezett vissza annak a bibliai alapú kórusmottóknak az elkészítésére, amelyet Káldy Zoltán húsz év-

vel ezelőtti temetésére írt. Az *En vagyok a feltámadás és az élet* című darabot a Luthéria énekharang előadásában hallgathatta meg az emlékező közönség.

Az egykori püspök életét, alakját, tevékenységét D. dr. Harmati Béla idézte fel. Visszaemlékezésében kiemelte, hogy negyvenhat éves lelkesítő szolgálata alatt Káldy Zoltán az egész egyház evangélizátora lett sodró hangulatú, hitre és az Istenhez való megtérésre buzdító igehirdetése révén. Rendkívül nehéz feladatot vállalt, amikor a hivatalából elmozdított Ordass Lajos utódjaként a Déli Egyházke-

rület vezetője lett. Huszonkilenc éves püspöki szolgálata alatt igyekezett megtalálni egyházát – és a magyar egyházak ökumenikus együttese – számára a modus vivendit, az életlehetőségeket. A megszorító állami keretek között lehetséges relatív szabadság adottságait próbálta kihasználni egyház fizikai és lelki épülésére egyaránt – ahol és ahogyan csak lehetett. 1984-ben Budapesten a világ evangélikusságának elnökevé választották meg Káldy püspököt, s az LVSZ hazánkban megrendezett világggyűlése hazai és nemzetközi téren is ráirányította a figyelmet egyházunkra.

Harmati Béla hangsúlyozta: nem az a feladatunk, hogy mérlegeljünk annak az életét, akire emlékezünk, hanem az, hogy megköszönjük mindazt az áldozatot, munkát, szeretetet és áldást, amelyet tőle és általa kaptunk; amit pedig elmulasztott vagy elrontott, ajánljuk Isten kegyelmébe – személyével, emlékével és szolgálatával együtt.

■ P. G.

Megemlékeztek Káldy Zoltán püspökről a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezetében is. Az egyházközség képviselő-testületének május 14-i közgyűlésén dr. Hafenscher Károly nyugalmazott Deák téri lelkész olvasta fel alábbi emlékező írását.

„A nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam” (2Tim 4,7)

Igen tisztelt Képviselő-testületi Közgyűlés! Tisztelt Elnökség!

Káldy Zoltán püspök úr húsz éve halt meg. Mivel 1958-tól 1987-ig munkatársra lehettem mind a Deák téren, mind közegyházunk külügyi munkájában, kötelességemnek tartom, hogy megemlékezzem róla, dr. Reuss András-hoz hasonlóan, aki ez évi *Evangélikus naptárunkban* mértéktartó, bölcs cikket írt róla.

Káldy Zoltánt jó igehirdetőnek ismertem meg, aki pécsi lelkész korában, majd országos hírvé evangélizátorként, végül huszonnyolc éven át Deák téri gyülekezetünkben nagyon jól, megtérésre hívóan, biblikusan, mai nyelven hirdette az ígét, hangsúlyvaló a vigasztaló evangéliumra, nagy gyülekezet számára. Minden magyarországi evangélikus gyülekezetnek őszintén kívánám, hogy templomuk úgy teljen meg hívekkel, mint Káldy Zoltán idejében. (Az idézett mottóverset egy óév esti prédikációjában mondta felejthetetlen személyes hangon.)

Őt a Biblia jó ismerőjének tartottam, különösen az *Újszövetségben* volt járatos, könyvet írt az *Újszövetség* be-

vezetéséhez (Ordass püspök úr kiadásában).

Hallatlanul szorgalmas, naponta átlagosan 10-14 órát dolgozó evangélikus lelkész volt.

Pasztorális szolgálatát jól végző lelképásztornak ismertem őt, aki különösen pécsi gyülekezetében, városban és szórványban, egyházmegyéjében esperesként látogatta a reá bízottakat. Schweitzer József főrabbi úr, valahányszor találkozom vele, nagy megbecsüléssel szól róla, mint akivel egy városban szolgáltak évtizedeken keresztül.

Egyszerű, étellel és itallal mérsékelten élő lelkésznek láttam mindvégig. Puritánsága megmutatkozott többek között abban, ahogy a püspöki hivatalban nagyon szerényen étkezett napközben.

Családját szerető gyermeket láttam meg benne, ahogy édesanyját tisztelte, korán elhunyt édesapját becsülte, testvérét nagyra tartotta.

Imádkozó embernek ismerhettem meg. Két imádkozókönyvem (*Ma így imádkozzatok, Imádkozunk együtt Lutherrel*) nemcsak szívettem sajtóosztályunk kiadásában, hanem maga is használta. Nemcsak édesanyja imádkozott érte, hanem ő is imádkozott másokért, amikor tudott.

Nemzetközi egyházi szolgálatunk-

ban sokszor segíthettem neki. Gyakori tolmácsként, nemzetközi, határon kívüli szolgálatában, az 1984-es világggyűlés előkészítésében, egyházi diplomáciánk világraszóló munkájában. Minderről írásbeli bizonyítékaim vannak, különböző országokból nem felejtette megköszönni szolgálatomat.

Hálás vagyok, hogy nem én vagyok ítéldobírja, hiszen csekélység nekünk, bűnös embereknek szolgálatunkat megítélni, mert „*aki minket megítél, az Úr az*” – tanulhatjuk Pál apostoltól, akit például a korinthusi gyülekezetben sokan ítéltettek, apostolársai is emlegettek egyházüldöző voltát, de ő ezért bátran hirdette az evangéliumot Kis-Ázsiában és Európában egyaránt (1Kor 4, 1Kor 5 olvasandó!). Hálát adok Istennek mindazért, amit egyházvezető szolgálatomban ajándékként nyertem, elfelejttem a véleménykülönbségeket, szóváltásokat, de nem akarom elfelejteni, amire az apostol int: „*Áldjad, én lelkem, az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről*” (103. zsoltár; Károli-fordítás). Halála évfordulóján így gondolok Káldy Zoltán szolgálatára itt a Deák téren, országszerte és világvizonylatban.

Tisztelettel és áldáskívánnással:

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY
Ny. Deák téri lelkész

Örökké pünkösöd

Mit is takar ez a cím: Örökké pünkösöd? Kedves Olvasó: a megfáradt hitről van benne szó! A megfáradt és megfogyatkozott gyülekezeztől. A fáradtság oka egyszerű: kicsoszogtunk a pünkösdi élettérből. Ritkítottuk az igei alkalmak látogatását. Nem készülünk komolyan az úrvacsora szentségének ünneplésére, elhalványult bennünk, hogy meg vagyunk keresztelve. Alig (vagy sohasem?) vesszük kezünkbe a Szentírás. Megfeledeztünk presbiteri eskünkről, képviselő-testületi szolgálatunkról, egyetemes papságunkról, és abban a téves hitben élünk, hogy minden rendben van velünk.

Kedves Olvasó! Kérem, még ne tessék abbahagyni az olvasást, mert nem korholás ez, hanem a Szentlélektől indított felkiáltás, menteni, ébreszteni akaró kiáltás! Vissza kell térni a hitélet forrásához! Arra indított a Lélek, hogy ezekkel a sorokkal bárkit megszólítsak, ösztönözzek az ébredésre.

Kedves Olvasó! Vegyük kezünkbe a Szentírás, és lapozzuk fel a legfontosabb üdvtörténeti állomásokat! Az „örök pünkösöd” Szentleke ragyog mindenütt. Karácsonykor is; elhomályosítottuk ezt a tényt a gyermek betlehemezéssel. Mert ha nem tudjuk, miről is szól a betlehemes, akkor bornírt megnyilvánulások szülehetnek. (Valahol egy kisváros önkormányzata évről évre kirakja városának főterére a betlehemes kelleit. Folyamatosan szól a gépies, karácsonyinak hangzó énekek sora. Egy anyuka és egy apuka kisgyerekével állt a látvány előtt. A kisgyerek kérdése – „Mi ez?” – az apuka jól hallhatóan így felelt: „Mit tudom én! Valami gyerek született...” A gyermek tovább faggatta apját: „De miért van ez itt?” „Mit tudom én, hát ez olyan díszféle” – hangzott a kretén válasz.)

Kedves Olvasó! Karácsonykor is főszerepe van a Szentléleknek, a karácsony is pünkösdi élettér. Aki benne

van, az tudja, hogy mi a karácsony; aki kirekesztette magát belőle, zöldegeket gondol, és még zöldebbeket beszél.

Két bibliai könyvben olvassuk a karácsonyi történetet, Máténál és Lukácsnál. Máté evangélista József – a nevelőapa –

zavarát oldja fel egy csodálatos angyali üzenettel: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami benne fogant, az a Szentlélektől van.” (Mt 1,20) Hasonlóképpen az édesanya, Mária is ezt a felvilágosítást kapja Lukács evangéliuma szerint, amikor az Úr hírnöke közli vele a jó hírt: „...fiút szülsz...” „Mária megkérdezte az angyalt: »Hogyan lehetséges ez, mikor én férfit nem ismerek?» Az angyal így válaszolt: »A Szentlélek száll rád...» (Lk 1,31-34-35) Az Úr Jézus Krisztus születésének titka: a Szentlélek! De még Keresztelő János szülei is „megtelve Szentlélek-

kel” szólnak vagy éppen énekelnek! Ezért hangsúlyozom: örökké pünkösöd!

A keresztre induló Jézus, az Isten Fia ezt mondja megszéppent tanítványainak: „Nem hagyjak titeket árván...”, mert eljön az igazság Lelke, a Vigasztaló... „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és ezetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek” – ígéri (Jn 14,18.26). Ugyancsak a keresztre fel tartó Jézus beszél a Szentlélek művéről: amikor „eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra”, s „ő engem fog dicsőíteni” (Jn 16,13a.14). Ezért hangsúlyozom: örökké pünkösöd!

Lehetne kérdés: mit tegyünk mi? Tehetünk-e mi valamit? A válasz egyszerű: legalább annyit feltétlenül tennünk kell, mint amennyit Jézus legelső, éppen halálfelemelkedésünkben bujkáló tanítványai tettek. „...mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen”, és így jött el az életükbe a Szentlélek (ApCsel 2,1). Ott voltak, és együtt voltak! Nem széledtek szét, nem hagyták el egymást – és egyszer csak „hirtelen” történt minden.

Kedves Olvasó! Semmit nem írhatunk elő a Szentlélek Istennek, mert „a szél arra fúj, amerre akar (...): így van mindenki, aki a Lélektől született” (Jn 3,8). A Szentlélek kiáradása Istennek, a mennyei Atyának a kizárólagos titka Jézus Krisztus által! De valamit mégis illene tudni...

Nekünk „csak” annyi a feladatunk, hogy az első tanítványokhoz hasonlóan legyünk együtt gyakran „ugyanazon a helyen”, a templomban, az igei alkalmakon, hogy önmagunknak megadhassuk azt az esélyt, hogy egyszer csak „hirtelen” „megtelve Szentlélekkel” szerteoszlik belőlünk minden kétely, elszomorító hitbéli felületesség, kongó léleküresség, halálos lelki benutság, s egyszer csak átéljük a hitélet örök pünkösdi csodáját.

Örökké pünkösöd – Jézus Krisztus által és vele!

■ RIBÁR JÁNOS

Nulla, Rh-pozitív

„Kényelmesen tetszik feküdni?” „Igen.” „Mind a rendben van?” „Igen, köszönöm szépen.” „Akkor hozom a vért” – mondta doktornőm.

Csak múlnak a percek, és ágyam mellett az állványon „Éltre” várva függ a két adag vér. A megnyitó csapocskó és a szabályozó szerkezet is működik. Tekintetem figyel a első vércsepp indulását. Nem sok olyan élethelyzet van, amelyet nem lehet szavakba önteni, de ez egy ilyen pillanat, amikor felsőhájt az ember: „Köszönöm, Uram, hogy van emberem!” A doktornő halk mondata is visszhangozta érzésemet: „Megható.”

Hívó emberként vért kapni olyan hálára indít, amelyben jelen van a sok véradó életére való áldáskívánás is. Imádságom pedig azon az éjszakán így kezdődik: „Jézusom, neked egy csepp véred is elég az emberiség megtisztítására, meggyógyítására...” Hiszem, tudom, hogy nekem is jutott a jézusi vérből.

„Hogy tetszik lenni?” – kérdezi az ismét belépő doktornő. „Köszönöm, jól vagyok.”

A friss híradásban hallottam: ma 2460 ember adott vért. Köszönjük.

■ NAGY TIBORNÉ

HETI ÚTRAVALÓ

Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkeimmel – mondja a Seregek Ura. (Zak 4,6)

Pünkösöd hetében az Útmutató reggeli és heti igéi a Szentlélek ajándékáról s Krisztus egyházának a születéséről adnak hírt.

„Én a lelkeimet adom belétek – ezt mondja az Úr –, és azt cselekszem, hogy az én törvényeimet megőrizzitek és betöltsétek.” (Ez 36,27; LK) Valljuk, hogy a Krisztus-hit és az Isten-szeretet az Úristen kegyelmi ajándéka, amely a Lélek munkája nyomán jut el szívünkbe, s újjászüli, újjáteremti életünket. Húsvét előtt az ő békességét, maga helyett pedig másik Vigasztalót ígért Jézus tanítványainak: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre...” (Jn 14,26) Ígérete húsvét után ötven nappal beteljesült; lángnyelvek s szélvihar kíséretében „mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle (létező, de számukra teljesen új, idegen) nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak”. Péter pünkösdi beszédében Jól profétát idézi: „Az utolsó napokban, így szól az Isten, kitöltök Lelekkel minden halandóra...” (ApCsel 2,4.17) Mindaddig azok részesülnek csak a Szentlélek kegyelmi ajándékában, akik Simon Péterrel együtt ezt vallják az Emberfiáról: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16,16) Jézus köziklán építi fel az egyházat; erre a születésnapra Luther így gondol: „A keresztyénség tehát szegény halászok igéjével, Isten szegényes, megvetett művével, a megfeszített názáreti Jézussal kezdődött.” De a christianusok mindenkor boldog örömmel élik át „egyháztagságukat”, mert „maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk” (Róm 8,16; LK)! Ahogyan Isten nem teremtett két teljesen egyforma embert, úgy a kegyelmi, lelki ajándékok között is különbség van, „de mindezt egy és ugyanaz a Lélek munkálja, aki úgy osztja szét kinek-kinek ajándékát, amint akarja” (1Kor 12,11). Az első pünkösöd – Jeruzsálemben: „Amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét.” (ApCsel 4,31) Pünkösöd – Samáriában: Péter és János imádkozott a megkeresztelt, első gyülekezetért: „... rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában.” (ApCsel 8,17) Pünkösöd – Cézarában Péter beszámolója szerint: „Amikor pedig elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben.” „... tehát a pogányoknak is megadta Isten a megtérést az életre.” (ApCsel 11,15.18) Pünkösöd – Antiókiában: Barnabás „derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel”, s bátorította a hitre jutott tanítványokat; őket „Antiókiában neveztek először keresztyéneknek” (ApCsel 11,24.26). Pünkösöd – Korinthusban: Pál itt előbb „bizonyosságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus”, de ellene szegültek, ezért azt mondta nekik: „Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.” (ApCsel 18,5.6) Pünkösöd – ma hazánkban: „Mennyi pogány vár még a hívó szóra / – Gyűjtsd össze népedet, Szentlélek Isten!” (EÉ 245,3)

■ GARAI ANDRÁS

Kedves Gyerekek!

► A Gyermekvár mostani részében a pünkösdi eseményeket eleveníthetitek fel a történet és a keresztrejtvény segítségével.

Miután Jézus mennybe ment, a tanítványok együtt maradtak Jeruzsálemben. Megválasztották Mátyást tizenkettedik tanítványnak Júdás helyett. Tíz nap múlva elérkezett pünkösöd napja. Ekkor hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, és teljesen betöltötte azt a házat, ahol a tanítványok voltak. Majd lángnyelvek jelentek meg, és mindegyikük fejére szállt egy-egy. Ez a

Szentlélek volt, akit Jézus ígért nekik batorítólul és vigasztalólul. A tanítványok pedig különféle nyelveken kezdtek el beszélni.

Mivel ünnep volt, Jeruzsálemben sokfelől érkeztek azokban a napokban. Nagy volt a csodálkozás, amikor a szélzúgás támadt. Sokan a tanítványok házához futottak. Ám még jobban csodálkoztak, amikor mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni. Döbbszenteltek, amikor hallották egymástól az emberek: „Hogyan érthetjük ezeket a férfiakat a saját nyelvünkön, amikor ők mind Galileából származnak?”

Voltak, akik elhitték, hogy csoda történt, de egyesek azt gondolták, hogy a

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

tanítványok csak sok bort ittak. Péter azonban így szólott hozzájuk: „Halljátok és higgyétek, amit most mondok! Nem vagyunk részegek, hanem most teljessédt be, és lett igaz, amiről régen a próféta jövendölt. Ő azt mondta, hogy eljön az az idő, amikor Isten elküldi Lelkét, és az emberek prófétáinak fognak, az Úr pedig csodákat fog tenni.”

Ezek után Péter beszélt Jézus Krisztusról, a Megváltótól, aki Isten Fiaként a földön járt, csodákat tett, és gyógyított. De elítélték, és keresztre feszítették. Ám Isten harmadnapon feltámasztotta őt. Péter apostol így folytatta: „Mi pedig a tanítványai voltunk, és mindezt tanúsíthatjuk. Ő, mielőtt az Atyához ment a mennybe, megígérte, hogy elküldi a Szentleket. Most teljesítette be ezt – ti is láthatjátok. Térjete meg hát, és keresztelkedjetek meg Jézus Krisztus nevében!”

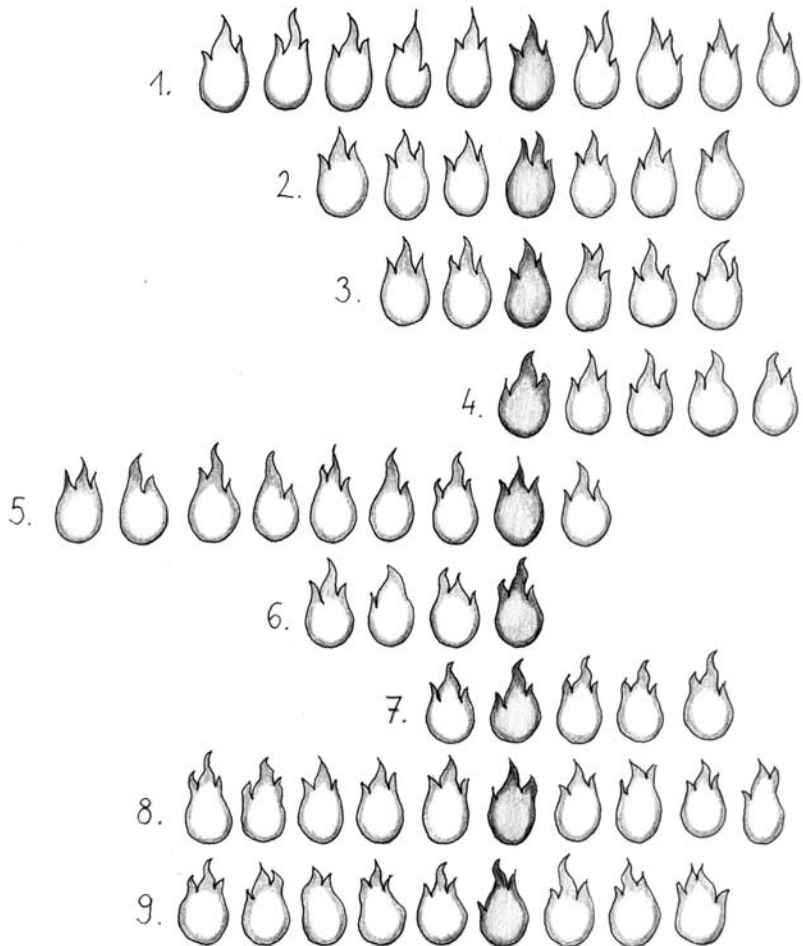
Amikor ezt hallották, sokan hittek Péternek. Háromezren megkeresztelkedtek. Belőlük alakult meg az első gyülekezet.

Oldjátok meg a keresztrejtvényt! A megjelölt oszlop betűit összeolvasva megkapjátok az alábbi mondat befejezését.

Pünkösöd ünnepe a Szentlélek

1. A tanítványok száma
2. Innen származtak a tanítványok
3. A megválasztott új tanítvány neve
4. Ennyi nap telt el húsvét óta
5. Ebben a formában jelent meg a Szentlélek
6. ittak, ezért beszélnek így” – mondták az emberek
7. Ő beszélt a tömeghez
8. Itt történt mindez
9. Ennyi ember keresztelkedett meg

RAJZ: JENES KATALIN

Eső

Brrr, milyen hideg a víz! Pedig milyen szépen sütött a nap még tegnap... Tele volt a koronám madarakkal – építettek fészkeiket, természet szedegettek, vagy csak daloltak, daloltak, de milyen gyönyörűen! Hangyák masíroztak a törzsemen szabályos menetszlopokban; van, amelyik a leveleim részeiért jön, és van, amelyik a levéltevéket feji meg – hihetetlenül szorgalmas kis fickók, nagyon bírom őket! Lám, őket is bajba sodorja az eső, nem tudnak munkálkodni, nem látok egyet sem. Hiányoznak! Talán vissza sem jönnek?

Tegnap gyerekek is voltak körülöttem, hozták őket a szülei kirándulni. Hohó, kicsoda rajcsúr volt itt! Labdázta, futkároztak körülöttem, fekdütek a fűben, az ügyesebbje még rám is felmászott – kellemesen csiklandoztak. Ma nincs senki. Esik.

És olyan nyálkásnak tűnik minden. Szép tiszta kérgemen, leveleimen most poros víz fut le. Ugyan kinek lenne kedve akár csak megérinteni is?

Na, most már a szél is fúj. Amúgy szeretem, de most becsapja az esőcseppeket a legrejtettebb zugokba is, még a biztonságos odúim is beázna. Borzasztó! Egyre erősebb a szél, már az ágaimat cibálja. Hé, ez már fáj! És csak ver, ver az eső.

Elég volt! Utálom az esőt! Bárcsak sose lenne! Nem kell! Szűnjön meg, takarodjon, soha ne is lássam!

Ez meg mi? Ni, egy madárka! Itt bújkál az ágaim között. Mit keresel itt ilyen szörnyű időben, mikor mindenki elhagyott engem, úgy tönkretett az eső? Menedéket? Épp nálam? Ezekhez a lucskos ágakhoz bújva? Na jó, ha biztonságban érzed magad itt nálam, maradj csak.

Az a két ember meg mit csinál az esőben? Engem bámulnak messziről. A szél elhoz néhány szöföslányt tőlük: csodálják, ahogy ágaim haj-

ladoznak, csodálják az ezüstösen csillogó vizes leveleimet. Megbolondultak ezek? Nem félnek az esőtől? Nem látják, mit tett velem is? Na, úgy látom, most már nekik is sok volt, elindulnak. De nézd csak, idejőnek hozzám, s letelepednek a törzsem mellett. Innen nézik tovább az esőt.

Végre! Végre vége, elállt!

Lám, itt is vannak a madaraim! Mit mondasz? Hogy milyen szép lettem? Mítől? Hogy az eső milyen szépen megmosott? Na ne viccelj, komolyan ezt gondold?

A szorgos, praktikus hangyák nem mondanak majd ilyen szentimentális butaságot. Ugye, barátom, te nem esel hasra „eső mosta szépségem” előtt? Mit gondolsz erről a szörnyű esőről? Hogy kicsit már dühöseket volatok, mert túl porosok voltak a leveleim, s a kérgemen is alig tudtatók feljönni a piszoktól? És hogy jobb a levelek íze is?

A gyerekek! Jönnek újra játszani. Pajtás, most nem tudsz rám mázni, vizes, csúszós a törzsem; mit fogtok játszani nélkülem? Az ördögfajzatok, hát nem kitaláltak valamit? Meglepetésként egymás nyakába rázzák a vizet az ágaimról.

Nem is rossz, hogy így megmogzatnak! Mennyivel könnyebben érzem most valahogy magam! A leveleim sokkal jobban lélegeznek; tényleg, tisztábbak is, igaza van a hangyának. És... és áramlik valami bennem, jön az élető nedvesség, víz, tápanyagok – szinte újjáéledek! Tegnapig a nagy nyüzsgésben nem is vettem észre, milyen száraz és szomjas voltam! Hiszen már majd elszáradtam!

Még jönnek madarak. Igaz, az új madárka ígérte, hogy szól a barátainak is rólam. Ez mind az esőtől?

Jöjj, eső, mielőbb! Jöjj minél többször! Moss át tetőtől talpig, kívül-belül!

■ Meghallgatta és lejegyezte: BÁRDOSY TAMÁS

HIRDETÉS

Cigánykonferencia Sárszentlőrincen

Közös asztal – cigánykonferencia lesz felnőtteknek július 17–21-ig Sárszentlőrincen. A tábor karaktere: hitébresztés, hitmélyítés, ismerkedés a cigány kultúrával. Vezetők: Bakay Péter és Szeverényi János. Résztvételi díj: 4000 Ft. Jelentkezési határidő: június 10. Jelentkezni lehet az Evangélikus Missziói Központban (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38.; evmism@lutheran.hu; 20/824-5463).

HIRDETÉS

Elkészült a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola évkönyve! Tartalmazza – a teljesség igénye nélkül – a 2005/2006-os tanév fontos eseményeit, hitéleti, kulturális, sport- és szabadidős tevékenységeit havonkénti lebontásban. Közli a tanulmányi eredményeket, a különböző versenyeken elért helyezéseket, a tanulók élménybeszámolóit, írásait. Közli továbbá a dolgozók és tanulók névsorát, a korábbi évfolyamok osztálytalálkozóit, a szülőknek az iskola életében, munkájában való részvételét. A fényképekkel gazdagon illusztrált, jól áttekinthető, szép kivitelezésű, 164 oldalas könyvet ajánljuk valamennyi egykori és mai tanítványnak, szülőnek, érdeklődőnek. Ára: 600 Ft. Kapható az iskola gazdasági irodájában (9400 Sopron, Deák tér 51.) munkanapokon.

HIRDETÉS

Meghívó az Egy csepp emberség-esték újabb alkalmára

A találkozói időpontja: május 31., csütörtök, 16 óra. A találkozói helyszíne: Budapest V. kerület, Erzsébet tér, Gödör Klub. A találkozói programja: „Egy csepp” beszélgetések; ének, zene, vers; művészeti alkotások bemutatása; társasági program. Háziasszony: Lengyel Anna. Házigazda: Rados Péter. Rendező: Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány. A kuratórium elnöke: Galambos Ádám. Ugye találkozzunk?!

A szervezés érdekében kérjük szíves visszajelzését az alábbi elérhetőségeken: Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány, 1071 Budapest, Damjanich utca 28/b; e-mail: asztali@yahoo.com; tel.: 20/824-4622; fax: 1/322-2806. Az esemény honlapja: egyecsepp.lutheran.hu.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. május 27. – Budapest

Pünkösd ünnepe. Liturgikus szín: piros.

Lekció: ApCsel 2,1–13; Jn 14,23–31. Alapige: 4Móz 11,11–17.24–25. Énekek: 234., 239.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; de. 6. Gémesi Andrea; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. (úrv.) Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) D. Takácsné Kovácsné Zelma; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv., kantátazenés) Gáncs Péter; du. 6. (orgonazenés) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (ifjúsági); **VIII., Üllői út 24.** de. fél II. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél II. (úrv.) Smidéliusz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Czöndör István; de. 11. (úrv.) Czöndör István; de. 11. (gyermek-istentisztelet) Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. (úrv.) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv., konfirmáció) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Varga Gyöngyi; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél II. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákospalota, XVII., Pécéi út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél II. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. május 28. – Budapest

Pünkösd 2. napja. Liturgikus szín: piros.

Lekció: ApCsel 10,34.42–48; Jn 3,16–21. Alapige: 1Móz 11,1–9. Ének: 231.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 11. (úrv.) Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Paál Gergely; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; du. 6. Smidéliusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szántó Enikő; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Véghegyi Antal; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél II. (úrv.) Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Gáspár Verasztó Teodóra; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Gáspár Verasztó Teodóra; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Varga Gyöngyi; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél II. Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákospalota, XVII., Pécéi út 146.** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Győri Gábor, dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél II. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. dr. Bácskai Károly.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a nagymányok–váraljai evangélikus gyülekezet

Egyházközségünk kis gyülekezetek (Nagymányok, Váralja, Mázsa, Izmény) társulása, összlétszámunk mindössze kétszázötven fő. Évente tíz-tizenöt keresztelő és temetés, valamint két-három esketés van nálunk.

A történelem különös játékokat űzött a német ajkú gyülekezetekkel: Izmény nagy anyagyülekezetét szétzúzta, Váralja leánygyülekezetéből a kis létszám ellenére is parókus hely lett, a színterület Nagymányokon pedig – ahol a háború előtt nem tűrték más vallását – evangélikus gyülekezet és templom épült. A folyamatok mögött számtalan családi, emberi sors hirdeti: egyik pillanatról a másikra elveszítjük házukat, vagyunkat. De hirdeti azt is, hogy Isten e helyzetekhez is erőt adhat, és megőrzi bennünk a holnap reményességét.

Mivel társgyülekezet vagyunk, az összetartozás és az önállóság feszültségében éljük gyülekezeti életünket. „Minden tag egyformán lényeges, ugyanakkor egymástól különbözik” – kicsit korinthusi módon. Bár kételtáncos-képesítésem nincs, mégis jellemző az egyensúly keresése a lelkesítő szolgálatban, ami nemcsak nehezíti, de érdekessé is teszi a munkámat.

Magyar Rádió
Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Június 3-án, vasárnap, Szentháromság ünnepén 10.04-től istentisztelet hallhatunk a Kossuth adó hullámhosszán Nagymányokról. Igét hirdet Schaller Bernadett lelkész.

Mindegyik gyülekezetnek más-más karaktere van; ami az egyik helyen sikeres, nem biztos, hogy a másik esetében is az lesz. Váralja, Izmény régi gyülekezetek, tradíciókkal: *Kirchweihfest* (búcsú), *Busstag* (bűnbánati nap), ökumenikus imahét... Nagymányokon jórészt az elmúlt években mi alakítottuk ki a tradíciókat: idősök napja, gyermeknap, adventi esték.

Az önálló rendezvények mellett egyre hangsúlyosabbak a „közösek”, amelyek erősítik a kicsiny gyülekezetek összetartozását. Négy-öt éve tartunk Izmény gyönyörű, nagy templomában egy nyári

vasárnapon összevont istentiszteletet, az éppen soron következő vasárnapon pedig erdei istentiszteletet, amelyet „természetesen” közös bográcscs ebéd követ, mert az ünnepi pillanatokot a közös asztal gazdagítja. Idén először vendégeink lesznek a siófoki gyülekezetből, akikkel tavaly gyülekezeti testvérkapcsolatot kezdtünk kiépíteni.

Jellemző az is, hogy a hittanoktatás, a konfirmáció, az ifjúsági munka és ifjúsági kórusunk összegyülekezeti szinten működik – ilyen kicsiny létszám mellett nem is lehetne másként. Úgyhogy, mondhatni, „állandóan úton vagyunk” Isten és egymás felé – nemcsak képletesen, hanem szó szerint is.

Lehet, hogy úgy tűnik ebből a pár sorból, itt minden jól szervezett és sikeres, de hadd „nyugtassak meg” mindenkit: ez nem egészen így van. Ez a gyülekezeti modell rengeteg szervezést és energiát követel, főként a tisztségviselőktől, és időnként feszültségek is adódnak, hiszen emberek vagyunk. De örömmel tölt el bennünket minden alkalom, amikor egykezetünkkel és munkánkkal Isten áldásának „közreműködői” lehetünk. Reméljük, így lesz ez a rádiós közvetítéskor is...

■ SCHALLER BERNADETT

Az Evangelische Partnerhilfe tagegyházainak képviselői hazánkban üléseztek május 17. és 19. között. Ebből az alkalomból Magyarországon tartózkodott dr. Rainer Stahl evangélikus lelkész, a Martin-Luther-Bund főtájkára. A vendég az elmúlt vasárnap a ménfőcsanakai gyülekezet istentiszteletén hirdetett ígét. Hétfőn Ittész János elnök-püspök meghívására látogatást tett a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület győri székházában, és hétfő délelőtt – egy lelkes konferencia keretében – előadást tartott A Martin-Luther-Bund a 21. században címmel (képünkön).

■ MENYES GYULA felvétel

Miniszteri látogatás a Luther Márton Szakkollégiumban

► A Luther Márton Szakkollégiumban nem először fordult meg prominens közéleti személyiség. Az idei tanév zárásaként, május 14-én este Petre József igazságügyi és rendészeti minisztert fogadták az egyetemi, illetve főiskolák hallgatók egy előadás erejéig, mely a *Jogalkotás a mai Magyarországon* címet kapta.

Tekintettel a jelenlevők nem joghallgató – tehát laikus – többségére, az időközben lemondott miniszter (aki egyébként a pécsi jogi fakultás docense) általános bevezetőt tartott társadalmi viszonyaink alapvető rendezőiről, a *normákról*. Felvázolta osztályait (erkölcs, vallás, jog), továbbá a történeti folyamatot, melynek során a jogi norma (például szokásjog, jogszabály) kiemelkedett a közösségi előírások sorából, s meghatározóvá vált. Emberi viszonyaink bonyolódásával egy, a „puha normáknál” (mint például illem, etikett) biztosabb, egységes fogódzó iránti igény jelentkezett. E tőpöntöt az egyén mint a közösség tagja az állam által előtérbehozott jogszabályban találta meg, amely mögött – előírásai megszegése esetén – a közhatalom kikényszerítő ereje áll. Mára a jogszabályok teljesen áthatják mindennapjainkat.

Az előadás következő szakasza a jogalkotás menetéről, hatályos szabályozásáról szólt. Belátható, hogy a mindenkori kormány jogalkotás motorja – a törvények körülbelül 95%-át kezdeményezi, nem beszélve a temérék rendeletről, melyet a központi kormányzaton kívül

a helyi önkormányzatok is alkotnak. Mindezen szabályozón óhatatlanul a jogi dominanciáját, az életviszonyok eljogiasodását idézi elő; ezzel együtt a gyakori módosítások kikezdik a jogszabályok megismerhetőségét, a jogbiztonságot. Az egyén elvása a szabálydusun-

ezért az egyébként indokolt változtatások is esetenként éveket, évtizedeket csúsznak; ezzel a szakmai munkát is bénítják.

Felvetődhet a kérdés: miért nem írnak olyan törvénytervezetet, melyet a laikus is megért? Mert nem lenne elég precíz,

FOTO: BOTTA DÉNES

gelben. Mivel a jog nem tudása senkit nem mentesít a felelősség alól, a probléma megoldásra vár.

Egyrészt szükséges, hogy az állam-polgár maga is tájékozódjék a hatályos jog felől; ez könnyen megoldható az interneten keresztül. Másrészt egy úgynevezett deregulációs törvény – az elavult szabályok törlesztésével – elősegítené a jogrendszer áttekinthetőségét. Szükség volna továbbá új jogalkotási törvényre. További gondot okoz, hogy a „kétharmados törvények” – mint a jogalkotási törvény is – csak elvételre kapják meg a kívánt parlamenti többséget,

sőt pontatlan lenne! Csakis a jogi forma, annak zártága ad garanciát az értelmezés lehetőségeinek behatárolására. Ezért van szükség a jog mesterséges nyelvére s azokra, akik azt a társadalmi munkamegosztásban művelik: a jogászokra.

Az előadás két óráját végig feszült figyelem kísérte, udvariasan kritikusan hallgatói kérdésekből ezúttal sem volt hiány. Az ehhez hasonló alkalmak lehetőséget nyújtanak a látókörbővítésre, segítik a kollégium szakmai munkáját. A sort hasonlóan nívós előadók folytatják majd az őszi szemeszterben.

■ TARR ÁDÁM

Templom egere wiki

Úttörő vállalkozásként a Magyar Keresztény Internet Egyesület és a Harmat Kiadó 2002-ben jelentette meg a *Templom egere* című kötetet. *Bogdányi Gábor*, a könyv szerkesztője bevezetőjében a kiadvány céljaként azt jelölte meg, hogy „...elképzeltem az érdeklődő munkatársak, elkötelezett hívó emberek számára irányt mutasson az internet használatában”. A könyvet a magyarországi parókus lelkészek ingyen kapták meg, de kereskedelmi forgalomban is kapható volt.

A kiadás éve óta rengeteget változott az informatika. Aki már akkor is használta az internetet, tudja, hogy az azóta elindult web 2.0-s portálok az interaktivitás lehetőségeit szélesre tárták, de sokat változtak a virtuális kapcsolattartás lehetőségei is.

A könyv annak idején sok tekintetben alapismeretek átadását is célul tűzte ki. Az internet használatának ismertetését, az elektronikus levelezést bemutatását alapvető fogalmak megismertetésével

dést követő, frissített változatát megjelenesse a világhálón. Kiváló ötlettel nem egy statikus honlapot készített, hanem igazi web 2.0-s alkalmazást, wikit indított.

A wiki kifejezés a Wikipedia portál nevére utal. A Wikipedia önmagát mint ingyenes enciklopédiát (The Free Encyclopedia) határozta meg; mára a világháló legnagyobb tudásanyagát gyűjtötte össze. A nagy ötlet, amelyre a portál kitalálói a fejlesztést alapozták, az volt, hogy az internet felhasználói együtt nagyobb tudást képesek összehordani, mint egy-egy tudásbázis-fejlesztéssel foglalkozó zárt tudóscsoport. Mára a Wikipedia (wiki) a világ számtalan nyelvén elérhető, folyamatosan frissülő tudásbázissá fejlődött, amely még akkor is a hasznos ismeretek netovábbja, ha olykor a megjelenő információk nem teljesen korrektek. Utóbbi kritika egyébként a dicsérete is a wikinek, hiszen ha egy felhasználó hibás információt tölt fel, azt más felhasználók javíthatják.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

miként használhatja és bővítheti az „egeres” ismeretek tárházát, utóbbi pedig az eredeti könyv tartalmát mutatja meg.

A tartalomjegyzékből elindulva jutunk a mindig aktualizált tudásanyaghoz. Egy-egy címre kattintva megnézhetjük a címhez tartozó leírást, az oldal alján pedig megtekinthetjük az előző (!) változatokat is. A honlapon a zölddel kiemelt szócikkek már megszerkesztett oldalra mutatnak, a pirossal jelöltek még nincsenek szerkesztve. Természetesen, mint fentebb kiderül, mindkét színnel jelölt szócikkek tovább szerkeszthetők – regisztrált felhasználók számára. A regisztráció egyszerű, alig félperces folyamat, a jelszót e-mailben küldi a portál. Ezután ki-kí hozzáadhatja a közös tudáshoz a saját ismereteit! Sajnos új szócikket nem lehet az adatbázisba hozzáadni – vagy csak én voltam olyan ügyetlen, hogy nem jöttem rá ennek a módjára –, ugyanakkor a már meglévő (hangsúlyozom: az eredeti könyv szerkezetét alapul vevő) tartalmat így is hasznosan lehet bővíteni.

A <http://digitus.itk.ppke.hu/templomegere> címen (vagy az *Evangelikus portál* bal oldalán az *Újdonságok* között) elérhető tudásbázist láthatóan eddig nem sokan látogatták, még kevesebben szerkesztették. Az eddigi frissítések leginkább az ötletgazda munkáját dicsérik. Csak biztatni tudom az olvasót, hogy először olvasson, aztán ha úgy ítéli meg, hogy tud hozzátenni az anyaghoz, akkor szerkesszen! A megjelenő tartalom közik, mindenki számára hasznos lehet!

■ – ERDELYI K –

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Másnapra tiszta emléktábla...

Tisztelt Szerkesztőség! A sajtófigyelőn keresztül jutottam hozzá *Kinczler Irén* írásához, amely az *Evangelikus Élet* hasábjain jelent meg (*Emléktábla Ihsász Dániel evangélikus homvédezésre tiszteletére*, 2007/13. szám).

Miközben – természetesen – örülök az új emléktáblának, szívesen tájékoztatnám olvasóikat arról, hogy a cikkben is közölt szövegű, remek emlékművet néhány évvel korábban filmen is, fényképezőgéppel is megörökítettem a torinói temetőben. Furcsa emlékem, hogy azon a napon, amikor az egyébként szabadon látogatható temetőben forgatni szerettem volna, nem kaptam rá engedélyt, s aztán másnapra igen. A nevezetes sír erre a bizonyos másnapra tiszta lett, rendezett, a kriptafedél környékét friss fehér murva szegélyezte. Vagyis a temető vezetése rendbe tette – úgy-ahogy – a sírt, nem vállalva, hogy a magyar forgatócsoport lehangozó emléket vigyen magával. Természetesen az egykor láncot tartó oszlopok helyreállítását, a felirat betűinek felújítását (hacsak azóta meg nem történt) még hátravan. Lehet, hogy éppen a kőbányaiak kis csapatára várna ennek a feladatnak a megoldása is, amelyről persze, ha megtörténik, készséggel számolok be a képernyőn.

Csatolom az általam készített „másnap” fényképet, és mellékelten küldök egy, a sírról készült eredeti rajzot. Üdvözlettel:

RÁDAY MIHÁLY

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Egyszerű, de nagyon finom túrós

Hozzávalók: 25 dkg liszt, 20 dkg porcukor, 1 csomag sütőpor, ½ kg túró, 10 dkg mazsola, 1 csomag vaníliás cukor, 4 tojássárgája, ½ liter tej, 25 dkg Rama margarin, ízlés szerint 1 citrom héja.

Elkészítés: a lisztet, a porcukrot és a sütőport szárazon összekeverjük. Egy közepes méretű tepsi kikenünk körülbelül 10 dkg margarinnal, de még jobb, ha előbb sütőpapírral béleljük ki, és azt kenjük meg. Egyenletesen beleszórjuk a kikevert tészta felét. A túrót, a tejet átztartott és lecsöpögtetett mazsolát, a vaníliás cukrot és a citrom héját összekeverjük, majd egyenletesen a tepsibe szórjuk. Ezután eloszlatjuk rajta a megmaradt lisztes keveréket. A tojássárgákat lan-gyos tejjel összedolgozzuk, és ráöntjük

FOTÓ: BODA ZSUZSA

az alapanyagokra. Ha nagyon legurulnak a tejszepek, akkor „szurkáljuk meg” villával a tésztát. A tetejére rávagdossuk a maradék margarint. 160-170 Celsius-fokra előmelegített sütőben körülbelül fél óráig sütjük.

kezdte, szólt az internet veszélyeiről is egy arról, hogy milyennek kellene lennie egy gyülekezeti honlapnak. Nos, azóta ezekkel a fogalmakkal az egyháztagok jelentős része tisztában van.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem műszaki informatikai tanuló hallgatója, *Fülöp Tamás* 2006-ban úgy vélte, eljött az ideje, hogy a könyv tartalmának a fejlő-

Fülöp Tamás fejlesztése tehát a 2002-es kötetet és a Wikipedia ötletét ötvözi: alapja a könyv revideált változata, fejlődésének irányát pedig a látogatók tudása adja, melyet megosztanak a virtuális közösséggel. A nyitóoldalon két fontos menü talál a látogató, egy leírást a honlap használatáról, valamint a tartalomjegyzéket. Előbbi eligazítja a látogatót abban,

„A döntésben tükröződhet egyházképünk” – írja az *Üllői úti székház jövőjével* foglalkozó írás szerzője (jövőtervezés és felelős gondolkodás – Egyházunk központjáról fog dönteni a zsinat, *EvÉlet*, február 11-i szám), hangsúlyozva: méltatlan, hogy pincében legyen egy gyülekezeti terem, és az, hogy néhány összenyitott lakás nevezetessékeretethetőnk, nem is beszélve a „láthatatlan” templomról...

Nehéz elfelejteni a józsefvárosi gyülekezet lelkészének arcát, amikor nemrég megmutatott nekem egy levelet. Ebben pár éve arra kérte eszperését, püspökét és elnök-püspökét, hogy tájékoztassák az *Üllői úti székházzal* kapcsolatos tervekről. Nem válaszoltak.

A csend nehezen értelmezhető kommunikációs forma. Mindenki kitöltheti valamivel, vagy azt gondolhatja, hogy minden rendben van, de esetleg mindent félre is érthet. A csend egy bizonyos határon túl megalázó. Az évekkal ezelőtti feltett kérdés meg nem válaszolásának csöndje is az. Mindeközben egyházképünk „tükröződik”. Folyamatosan. És

Imázs

az imázsra nagy gondot kell fordítani, hiszen – miként ez a témában többször és több helyen elhangzott – „olyan templom kellene, ami látszik”. Csakhogy e „láthatatlan” templom imázsra vállaltatott, mint... azoknak az embereknek a „csöndje”, akik ezt méltatlannak tartják.

„A döntésben tükröződhet egyházképünk is: épületekben gondolkodunk, azokhoz ragaszkodunk, vagy a szolgáltatásunkat keresünk egyszerű, méltó formát, amely egyháznak imázsát a világ számára is jelzi” – zárul a már idézett újságcikk.

Hát igen, a méltó forma megtalálása fontos, de nem elég. Sőt felesleges, ha nincs méltó tartalom, ami kitöltse, és értelmet adjon a formának. Ez kezdődhet az ember emberszámba vételével. De úgy látszik, ez még sokakban hiányosság, és az ilyen hiányosságokkal küszködő ember (vagy egyház) jobb, ha nem épít a világ számára is látható templomot.

■ GOMBKÖTŐ BEÁTA

Hagyjuk-e az omladozó épületeket?

„Ne hagyjátok a templomot, / A templomot s az iskolát!” – írta egykor *Reményik Sándor*. Az *EvÉlet* március 11-i számában megjelent vitairat szerint hagyjuk az omladozó épületeket, és forduljunk az ifjúsági munka felé. Van benne valami. Az idősebbek azonban még emlékezhetnek rá, hogy ötven éve is volt olyan mozgalom, amely az úri kastélyok birtokba vételét hirdette, majd teljes lepusztulásukhoz vezetett. „A múltat végkép eltörölni” – ez volt a jelszó. Most meg bámuljuk azokat, akik megőrizték a múltjuk emlékeit, családi tradícióikat. Igaz, ők nem panaszkodnak, hogy a házukra is költeniük kell. Megszokták. Nem hagyják tönkremenni a tetőt, a leeseert cserépet pótolják, a vakolatfoltot kijavítják, így náluk nem létezik az omladozó házak problémája.

A szocialista Magyarországon nem ez volt a szokás. Ideológiailag megalapozott lustasággal hagytuk pusztulni a birtokba vett kastélyokat. Ezek folyamatos karbantartása saját erőt kívánt volna. Ha meg elpusztultak, központi támogatásból újat lehetett építeni.

Ez a fajta szemlélet átította az egész hazai közvéleményt. Pedig az építé-

szek, közzgazdászok évtizedek óta hajtogatják: minden épület (az új is!) amortizálódik, és évente rá kell költeni az értéke 1,5–2%-át ahhoz, hogy értékét megőrizzük.

Hogy állunk az építéssel, felújítással egyházunkban?

Az *Evangelikus Közöny* rendszeresen közli költségvetésünket. Szerény költségvetés; az iskolák, szeretetotthonok fejkvótaszerű támogatásán túli, egyházi életre jutó része is jórészt állami támogatásra épül. Ennek egynegyed része, körülbelül 400-450 millió forint jut az összes építkezésre. Nemcsak az omladozó házak felújítása foglaltatik ebben benne, hanem újak építése vagy a pályázatokon való részvétel támogatása is. (Ezek a pályázatok a műemlékek megővését szolgálják, de önrész meglétét is előírják.)

Utóljára 2003-ban volt nagyobb építkezési akció egyházunkban – banki hiteltől, amelyet most törlesztünk. Ezzel épült meg több új kisebb templom; az építkezések sokáig húzódtak.

Néhány nagyobb egyházközség nem kérte vissza hajdan államotított épületét, hanem kártérítést kap helyette. Ezek

tudnak önállóan építkezni ma is. És van néhány olyan város, ahova beköltöztek faluról az evangélikusok. Ebben az esetben építkezni kell – akár központi támogatással is – az új gyülekezet érdekében.

Valójában tehát elég kevés: évi 100 millió forint körüli összeg marad arra, hogy központilag támogassák az országban lévő templomának, gyülekezeti házáknak a felújítását. Mit lehetne ebből megtakarítani? Hol van ez az összeg meglévő épületállományunk értékének említett 1,5–2%-ától, amely a folyamatos karbantartáshoz kellene? Tizedét sem éri el.

Mit tehetünk? Be kell látnunk, hogy egyházunk épületvagyonával ugyanúgy gazdálkodnunk kell, mint a sajátunkkal.

Ha egy házból kihal a lakója, vagy máshová költözik, az üres épület pusztulásnak indul. A nosztalgia nem tartja fenn, csak a használat és a karbantartás. Így van ez a templom és a paplak esetében is. Ha van gyülekezet, használja, költsön rá. Főleg a tetőre, ne csak a díszekre. (A túl jól záró ablak és a műpadló is ellensége a régi háznak. Kerüljük!) Ha kihalt vagy elköltözött a gyülekezet a településről, addig kell eladni az épülete-

ket, amíg megveszik őket. Nem szabad az omladozó házat magára hagyni: bonthatás nélkül is elpusztul.

Sok település természetben kérte vissza államosított iskoláját, a tanítólakást. Ezek gyakran jobb karban vannak, mint a sokkal öregebb kis templom vagy paplak. Ha így van, akkor bizony át kell költözni a visszakapott ingatlanba, és a lepusztult régi házat el kell bontani vagy el kell adni. Még a kedves templomot is. ApCsel 7,48 szerint: „A Magasságos (...) nem emberkéz alkotásaiban lakik...” Ha pedig egy új épület fűthető, komfortosabb, a gyülekezeti életnek is jobb otthona lesz.

Természetesen ha nem válogathat az épületek között a gyülekezet (és nem is fogyott el), akkor őrizze, óvja, ápolja azt, amije van. És szakszerűen korszerűsítse, hogy a ház megfeleljen a változó igényeknek (nem a divatnak!). Ne várja, hogy a „püspöktől jött” támogatásból újat építhet. Amint az előzőekből is láttuk, erre alig van esély.

Egyébként őseink sem a támogatást várták. Az 1700-as évek végén tucat-szám építették a templomokat. Amint megengedték, és ahogy lehetett: néha

udvarban, torony nélkül, másutt fából. És olyat építettek, amilyenre szükségük volt. Saját erőből.

Ma a finnek leginkább olyan templomokat építenek, amelyeket tolfalakal kisebb terekre lehet osztani. Nem csak a templom mellé vagy fölé lehet ifjúsági termet, gyülekezeti termet építeni! A nagyobb tér fel is osztható, így kevesebbet kell fűteni. (Természetesen műemlék épületnél a térfelosztás nemigen lehetséges.) Régi iskoláinkban nálunk is gyakori volt az összenyitható terem. Az üzemelési-fenntartási költségek növekedése és a komfortigény is a mai többfunkciós terek mellett szól. A bútorozásnál is lehet szabadabban gondolkodni, így a terek több célra is használhatók.

Ne hagyjuk el omladozó épületeinket, de ne is fetiszáljuk őket! Ne okoljuk a házat, ha nem használjuk, inkább áldozunk rá, és alakítsuk a mai igényekhez. Használják a fiatalok is, sőt vegyenek részt e házak takarításában, gondozásában. Amilyen kevesen vagyunk evangélikusok, és amilyen ritkán jövünk össze, elférünk ugyanott – ha mi is úgy akarjuk.

■ VINCZE CSABA építész

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Deák téri orgonazenés áhítatok keretében május 27-én 18 órai kezdettel Deák László orgonaművész játszik. Műsorán régi mesterek és Bach pünkösdi énekdolgozásai és toccatái szerepelnek.

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben június 3-án 10 órától gyülekezeti nyílt nap lesz, melynek keretében Olasz Etelka bábos mesemondó szolgál. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

APRÓHIRDETÉS

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

MESTERŰ A DIGITÁLIS ORGONÁK KÖZÖTT

JOHANNUS

- Mesterségünk „titkai”:
- csak a valódi sípok hangjához mérhető hangminőség
 - egyedülálló megbízhatóság
 - intonálhatóság a helyszín akusztikája és a felhasználó ízlése szerint
 - páratlan típusválaszték
 - templomi kiépítettség hangszugárzás a legkisebb modelleknél is
 - ellenőrizhető, felkereshető hazai referenciák
 - egyedi szolgáltatások, ingyenes akusztikai felmérés
 - 5 éves garancia
 - kedvező árak és fizetési feltételek
- Érdeklődésüket a holland Johannus Orgonagyár magyarországi képviseletén várjuk: SPEED-EX Kft.
1024 Budapest, Margit krt. 41.
Tel./fax: 1/315-1787 vagy 1/316-7089.
E-mail: speedex@axelero.hu
Honlap: www.speed-ex.hu

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

**Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás,
kedvező ár, hangzásra öntve!**

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészleadás.
REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

**Harangszó 2003 Bt.
Ifj. Farkas Titusz**

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangélikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belsőre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:

Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxeszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vitális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 27-től június 3-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.00 / mtv és m2 Pünkösdvásárnapi református istentisztelet Közvetítés Göncről (60')</p> <p>11.25 / mtv Református ifjúsági műsor (5')</p> <p>19.30 / Duna Tv Szent Ferenc (olasz tévéfilmsorozat, 2002) 2/2. rész (93')</p> <p>20.03 / Petőfi rádió A lélek hangjai – Pünkösdi mel-léklet ünnepi gospelekből (57')</p> <p>20.25 / mtv Ben Hur (amerikai film, 1959) 2/1. rész (104')</p>	<p>10.04 / Kossuth rádió Istentisztelet közvetítése Berekbőszörményből, a református templomból. Igét hirdet Tóth László lelkész.</p> <p>11.50 / PAX Adventől adventig Pünkösöd (10')</p> <p>14.00 / Bartók rádió HanglátékTér. Naplótöredékek Podmaniczky Frigyes írásai-ból (1998), 1. rész (34')</p> <p>16.33 / Petőfi rádió Pünkösdi rózsza (ism.) (27')</p> <p>20.25 / mtv Ben Hur (amerikai film, 1959) 2. rész (100')</p> <p>21.45 / Duna Tv Isten bárányai (algír-amerikai-boszniai-brazil-olasz játékfilm, 2005) (116')</p>	<p>6.00 / Spektrum Múzeumról múzeumba Az Alte Pinakothek (35')</p> <p>8.10 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház felőrája</p> <p>16.00 / PAX Családi vállalkozás (ZMC – 25')</p> <p>18.30 / Petőfi rádió Múzeum körút. Helytörténeti Gyűjtemény, Balassagyarmat (30')</p> <p>18.50 / Bartók rádió Születésnap beszélgetés Csavlek Etelka operaénekesssel (40')</p> <p>19.30 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon. Erős vár a mi Istenünk! (ZMC – 28')</p>	<p>11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (10')</p> <p>12.30 / Duna II. Autonómia Talentum. Jankovics Marcell (28') (2002)</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája</p> <p>14.04 / Kossuth rádió Kopogtató (ism.) (53')</p> <p>16.00 / PAX Családi ház (ZMC – 19')</p> <p>18.10 / zone europa Esti Kornél csodálatos utazása (magyar filmdráma, 1995) (99')</p> <p>18.30 / Petőfi rádió Kerengő. Nemzeti érzés és európai identitás (ism.) (30')</p> <p>22.30 / Kossuth rádió Mérleg. A téma a biblioterápia (30')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.20 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>9.30 / Duna II. Autonómia Magyar első. Az első magyar királyi kóvár (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (16')</p> <p>11.30 / Kossuth rádió 78. ünnepi könyvhét Móricz Zsigmond A boldog ember (30')</p> <p>12.30 / Duna II. Autonómia Talentum. Korzenszky Richárd (2005) (27')</p> <p>13.30 / tv2 A képeslapok csodája (kanadai-amerikai film, 2001) (96')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Örüljétek az Úrban mindenkor!” A metodista egyház felőrája</p> <p>22.45 / PAX A pesterzsébeti evangélikus templom (9')</p>	<p>10.40 / Duna II. Autonómia Csányi Vilmos. Az állati és emberi viselkedés professzora (2001) (61')</p> <p>11.30 / Kossuth rádió 78. ünnepi könyvhét In memoriam Móricz Zsigmond A boldog ember (30')</p> <p>12.30 / Duna II. Autonómia Talentum. Korzenszky Richárd (2005) (27')</p> <p>13.30 / tv2 A képeslapok csodája (kanadai-amerikai film, 2001) (96')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Örüljétek az Úrban mindenkor!” A metodista egyház felőrája</p> <p>18.00 / Bartók rádió Zongoraciklus, 2007 (65')</p>	<p>5.50 / Duna Tv Töredékek. Barokk és klasszicista kastélyaink (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (21')</p> <p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>12.30 / Kossuth rádió Barangoló. Nyelvünk eredetét, nyelvújásainkat mutatott több száz éves iratokról (30')</p> <p>13.15 / Duna Tv New York szépe (amerikai játékfilm, 1952) (78')</p> <p>14.24 / Bartók rádió Saint-Saëns. Az állatok farsangja Zoológiai fantázia</p> <p>14.25 / mtv Indonézia – élet a cunami után (30')</p>	<p>9.50 / mtv Örömhír (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Istentisztelet közvetítése Nagymányokról, az evangélikus templomból. Igét hirdet Schaller Bernadett lelkész. (56')</p> <p>10.40 / mtv Az Izsópka gyermekkorús (ism.: 13.40, m2) (15')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>13.35 / Duna Tv Beáta és az ördög (magyar játékfilm, 1940) (82')</p> <p>13.55 / m2 Csontváry – avagy a világhódító hun (tévéjáték) (75')</p> <p>16.00 / PAX Alpha-kurzus. Hogyan tudok ellenállni a gonoszoknak? (46')</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ez a nép csak szájával közeledik hozzám, és ajkával dicsőít engem, de szíve távol van tőlem. Ézs 29,13 (ApCsel 2,1-4; Jn 14,23-27; ApCsel 2,1-18; Zsolt 118,1-14) Nézzünk szét ma a templomban! Karácsonykor, húsvétkor, ugye, többen voltak? Pedig a mai nap a lelkes indulás napja, születésnapnál is több. Mert pünkösöd nem emlékezés és múltidézés, hanem erőforrás, töltekezés és az újraindulás ünnepe. A megfáradt, kiegészített, elerőtlenedett emberek, gyülekezetek hatalmas lehetősége. Pünkösöd ezt ajándékozza: üres vallásosság helyett élő hitet, nosztalgiazás helyett Isten valóságos erejét. Szent István népe, Luther Márton népe: ébresztő!

Hétfő

Az Úr szólította Sámuel, és ő így felelt: Itt vagyok. 1Sám 3,4 (Róm 8,15; Mt 16,13-19; 1Kor 12,4-11; Zsolt 51,12-14) Egy kisfiú, aki kiválasztott lett. Akit maga Isten szólított meg. Egy kisfiú, aki először nem tud mit kezdeni az élménnyel, de most biztosan cseng a hangja: itt vagyok. Ugyanez az Isten naponta mondja: „Pál, János, Erzsébet, Zsuzsa” – és még ezernyi más nevet. Megszólít téged, engem. A nevünkön szólít, mert ismer. Mert szüksége van ránk. Mert terve van velünk. Körülöttünk és bennünk azonban túllontúl nagy a zaj. Egyáltalán meghalljuk-e a hangját? És van-e, aki eligazít? – Csavard le a hangerőt, különben nem fogod meghallani halk szavát!

Kedd

Simon Péter így felelt: „Uram, kihez mennék? Örök élet beszéde van nálad.” Jn 6,68 (3Móz 19,31; ApCsel 4,23-31; 1Móz 24,1-28) Annyi ötletünk lenne Péter számára. Hogy megoldás a pénz, a siker, a karrier, a fiatalság, az egészség vagy a szépség. Embertársaink zöme ma ezek után fut. Pillangókat kergetnek, s egyszer majd a levegőt markolja üres kezük. Péter megtalálta a választ. Jézus nem fut el előlünk, nem illan el, mint a délibáb, nem csal meg. Aki Jézusra építi az életét, közziklára épít. Mert ő örök életet kínál és nem múló boldogságot.

Szerda

Mindaz, amit Isten tesz, örökké megmarad; nincs ahhoz hozzátenni való, és nincs belőle elvenni való. Préd 3,14a (ApCsel 17,26; ApCsel 8,9-11/12-25; 1Móz 24,29-49) Isten tökéletes világot alkotott. Nincs az ő alkotásában semmi kivétel. Az éden maga volt a teljesség, az örök békeség, ahol Isten minden teremtménye boldogan élhetett volna. A valóság azonban más. Őljük egymást fegyverrel, nyelvünkkel vagy bolond elképzeléseinkkel. Pusztítunk, mert a teremtmény nagyobb akar lenni Alkotójánál. Isten válasza: Jézus Krisztus, a Megváltó. A megoldás, az egyedül üdvözítő. Senki nem tud nála jobbat.

Csütörtök

Odament egy leprás, leborult Jézus előtt, és ezt mondta: „Uram, ha akarod, megtisztíthatasz.” Mt 8,2 (Ruth 2,12; ApCsel 11,1-18; 1Móz 24,50-67) Az internetes kereső „a remény nem hal meg soha” szót csak három helyen találta meg. Ennek változatát, azt, hogy „a remény hal meg utoljára”, viszont összesen 36 800 helyen. Ezek szerint a többség úgy véli, ha utoljára is, de egyszer a remény is meghal. A leprás reménye ellenben nem szűnt meg létezni. Mert több volt, mint remény. Ő hitt, tudott valamit: számára Jézus a megoldás. És alázatos volt. Ez az el nem múló, hitté lett reménység viszi oda Jézushoz. Ez nem a szalmaszál bizonytalansága, hanem szilárd meggyőződés. Ő meggyőgyült. – Te hogyan mégy oda Jézushoz?

Péntek

A megtérés és a higgadság segítene rajtatok. Ézs 30,15 (Róm 5,5; ApCsel 11,19-26; 1Móz 25,19-34) A tékozló fiúnak el kellett jutnia a disznók vályujáig, hogy rádöbbenjen, honnan esett ki, és hova kellene visszatérnie. Mi milyen mélységeket fogunk még megjárni? Hova kell még sülyednünk, hogy egyáltalán a fejünkhöz kapjunk? Isten néha megengedi, hogy megtudjuk, mire megyünk nélküle. Ki kell ezt próbálni? Milyen megrázkódtatást kell még átelnünk, hogy rájövünk, az atyai házban a helyünk? Valóban, nekünk mindig Mohács kell, hogy észre térjünk? Az Atya pedig ott áll és vár. Naponta kimegy a kapu elé, kémeleli a messi utat. Hátha egyszer meglátja a mi meggörnyedt, meggyötört, rongyos alakunkat is. És majd szalad, csak szalad, és fut..., hogy magához öleljen.

Szombat

Életünk folyamán szüntelen a halál révén állunk Jézusért, hogy a Jézus élete is láthatóvá legyen halandó testünkben. 2Kor 4,11 (Zsolt 63,4; ApCsel 18,1-11; 1Móz 27,1-29) Múlnak az éveink. Szaporodnak arcunkon a ráncok. És éjjeliszekevényünkön a gyöngyszerek. Egyre több időt töltünk az orvosnál. Majd megnehezedik a járásunk. Megöregszünk. Előbb bot-tal, majd járókerettel, végül már sehogy sem megy a járás. Megállíthatatlanul közeleg az elmúlás. – De élő Jézusunk van! Ha ismerjük őt, a szemünk csillogásában megmaradhat az élet. Elmúlunk ugyan, de Jézussal az el nem múló fiatalágban lesz részünk. – Látják ezt a többiek, ha a szemedbe néznek?

■ LUPTÁK GYÖRGY

„Aki titeket hallgat...” – Jövő héttől új sorozattal jelentkezünk lapunk 2. oldalán. Témája: az igehirdetés.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőség-vezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendek@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1128; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendek@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belsőleg negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő del-táni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.